
eerste duitse adelaar viel
te Vucht.
flor vanloffeld

Voorwoord .

Dit is een voorwoord in de digitale uitgave van de derde druk van het boek "de eerste Duitse adelaar viel te vucht van de auteur Flor Vanloffeld , tevens is dit enige belangrijke aanvulling .

Want waarom hebben we dit boekwerk gedigitaliseerd en aangevuld met gegevens , die in 1986 ten tijde van de uitgave nog niet bekend waren ?

Het zeer interesante boekwerk is slechts in een zeer beperkte oplage's uitgegeven , en er is heden ten dage (2013) niet meer aan te komen .

Het boekwerk bevat zeker voor de Nederlandse lezers zeer interesante details , aangezien ons bij geschiedenis lessen altijd maar werd voor gehouden dat de Nederlandse regering c.q. Nederlandse legerleiding helemaal NIETS wist van een naderende Duitse inval !

Als u dit boekwerk gelezen hebt , zult u het met mij eens zijn dat dit het legitime bewijs is , dat dit absoluut NIET waar is .

Tevens hebben we het boekwerk aangepast met fotomateriaal , wat pas na uitgave van de laatste papieren versie te voorschijn is gekomen .

En foto's die gemaakt zijn na die datum .

Want NIET vermeld in de eerste drie papieren drukken is het volgende ;

Ook De Heer Jo Vermeulen was net als wij enige jaren geleden naarstig op zoek naar een exemplaar van dit boekwerk , maar kwam ook tot de slotsom dat het nergens meer te verkrijgen was .
Toen De heer Jo Vermeulen enige jaren geleden , de Heer Vanloffeld contacteerde om alsnog een exemplaar te bekomen van zijn inmiddels uitverkochte boek .

Foto op de vorige pagina , de heer Vanloffeld midden zittend

Kreeg hij van hem niet alleen het boek , maar ook de twee wel heel bijzondere onderstaande foto’s .

Deze onderstaand afgebeelde foto's , zijn om onderstaande reden NIET in de papieren versies van het boekwerk te vinden .

En een vriendelijke brief, waaruit het volgende citaat :

“In het boek vindt U de foto van het vliegtuig na de noodlanding.

Zoals later uit alle bronnen bevestigd werd , was dit in 1986 de enige foto die gemaakt werd van het vliegtuig .

Waarschijnlijk is deze foto gemaakt door een reporter van een franstalig dagblad.

Dat dit niet de enig bestaande foto was kwam pas 50 jaar na het verongelukken van de messerschmidt aan het licht.

Dus pas na het verschijnen van alle papieren drukken van het boekwerk .”

Hoe kwam De heer Vanloffeld dan wel later aan dat fotomateriaal ?

In de gemeente (Eisden Belgïe) woonde de inmiddels overleden Hubert Van Hecke.

Op de foto ; Hubert Alphonse Thérèse VAN HECKE is overleden te Eisden Maasmechelen op 18 mei 2006 .

Hubert Van Hecke had tijdens de mobilisatie als luitenant toezicht op de bewaking van de Zuid-Willems vaart en beschikte over een motor met zijspan.

Enige uren na de noodlanding van het Duitse militair Messerschmidt vliegtuig , kwam hij ter plaatse en maakte enkele opnamen met een fototoestel dat hij in zijn zijspan steeds meenam.

Ook hij besefte toen niet van welk belang deze gebeurtenis was.

Daar militaire verplichtingen elders zijn aandacht opeisten , gaf hij verder geen aandacht meer aan dit gebeuren.

Precies 50 jaar (in 1990) later hield zijn echtgenote grote opruiming in de “papierwinkel” , die Hubert na zijn pensioenering niet meer nodig had.

Toen zij de twee fotootjes die Hubert gemaakt had van de Messerschmidt in handen kreeg , trof haar de gelijkenis met de foto uit het boek.

Goed bevriend zijnde met de familie Vanloffeld was zij vanzelfsprekend op de hoogte van de gebeurtenissen hier over , en had ook het boek over het vliegtuig in bezit.

Ze bracht ze meteen bij Vanloffeld thuis met de vraag , “of dat soms de vlieger van Vucht kon zijn”.

Vanzelfsprekend was deze vondst voor de heer Vanloffeld van groot belang.

Haar echtgenoot Hubert was zelf verbaasd over deze vondst , en kon enkel vertellen dat hij door de gespannen militaire situaties na de noodlanding van de messersmidt .

Eenvoudig vergat dat hij deze foto's gemaakt had.

Enige tijd later heeft Jo Vermeulen dan de Heer Van Hecke opgezocht , hij vertelde Jo Vermeulen het volgende :

Als reserve officier werd ik in 1939 opgeroepen om mijn eenheid de 3° Lanciers te vervoegen.

Eerst werden we geplaatst aan de Franse grens in de buurt van Nijvel, Ath en Bergen.

Daarna in Opitter, bij Maaseik en even later weer wat zuidelijker achter de Zuid-Willems vaart in Eisden.

Hier was onze opdracht het kanaal Eisden-Lanklaar te verdedigen.

Toen werd ik bij de staf van het regiment geroepen en verzocht de taak van S2 (officier inlichtingen) op mij te nemen, hetgeen ik deed.

Toen ik op 10 januari hoorde dat er een Duits vliegtuig was neergestort te Vucht , ging ik met mijn motor met zijspan een kijkje nemen.

Als S2 was ik de enige van mijn regiment die , zonder toestemming naar de andere (oostelijke, zijde) van de Zuid-Willems vaart kon gaan.

Ter plaatse gekomen nam ik enige foto's met het toestel dat ik steeds bij me had , het was een Voightlander 16 mm camera .

Door de oorlogsomstandigheden ben ik deze foto's volledig vergeten tot we ze enige maanden geleden terugvonden.

Hubert Alphonse Thérèse VAN HECKE vervulde bij leven o.a.de volgende functies ;

Emeritus Voorzitter bij het Hof van Beroep van Antwerpen

Reserve-Luitenant-Kolonel bij de Cavalerie

Ere-kolonel Commandant van het «Licht Bataljon Antwerpen .

Ere-voorzitter van de Krijgsraad

Ere-voorzitter van de Verbroedering van de 3° Lansiers

Ere-voorzitter van de Oudstrijders 1940-1945

Ere-voorzitter van de Koninklijke Vereniging van Reserve-Officieren van België (KNVRO)

Ere-voorzitter van meerdere administratieve commissies

Ridder van Loualaba (Congo 1960)

Vereerd met de Medaille van de Gewapende Weerstand

de Herinneringsmedaille 1940-'45 met twee gekruiste sabels en de twee vermeldingen: «Gete» en «Leie 1940»

de Medaille van de Burgerlijke Weerstand

de Medaille van de Oorlogsvrijwilliger-Strijder meerdere burgerlijke en militaire eretekens .

………

Foto hierboven Generaal Winkelman .

Ten tijde van de gebeurtenis te Vucht (B) , was hij de opperbevelhebber van het Nederlands leger .

Hij geloofde helemaal niets van de berichten dat er een Duitse inval voor Nederland , Belgïe en Luxemburg gepland was .

Deze Duitse planning was hem door de Belgische regering / legerleiding direct na het voorval te Vucht aangereikt .

Slechts bangmakerij van Hitler , daar hield hij het bij !

Echter op 5 Mei 1940 kwam hij er wel achter , dat het toch anders was .

………

Attentie !!

Door de diverse aanvullingen en voorwoorden , zijn in deze digitale uitgave de index gegevens en aanduidingen naar fotomateriaal 8 pagina's naar boven verschoven .

Dit ten opzichte van in de achter in het boekwerk vermelde index .

Bij elke achter in dit E book staande index aanduiding moet u dus 8 pagina's optellen .

Dit boekwerk werd in Maart 2013 gedigitaliseerd .

ONHEILSGEZANTEN WAREN EERST TE VUCHT

10 JANUARI 1940

HITLERS AANVALSPLAN

GING IN DE VUCHTER WEERD

BIJNA IN ROOK OP.

EEN RECONSTRUCTIE DOOR

FLOR VANLOFFELD

EEN UITGAVE VAN DE HEEMKUNDIGE KRINGEN

VOCHTE-VUCHT en EISDEN

MEI 1986.

VOORWOORD

Iedereen zal het wel met de stelling eens zijn dat oorlogen de meest ingrijpende gebeurtenissen zijn geweest in het lot en de bestemming van het mensdom.

De tweede wereldoorlog was wellicht de meest "universele" en de meest tot de verbeelding sprekende. De geschiedschrijving ervan is te verglijken met een reusachtige legpuzzel waarbij ieder feit op zijn juiste plaats en in zijn juist verband moet geplaatst worden.

Een belangrijk detail heeft zich op 10 januari 1940 in Vucht voorgedaan: het neerstrijken van een vliegtuigje met belangrijke dokumenten. In de haast halve eeuw die sindsdien verstreken is, hebben vele historici, dokumentaristen en anderen zich hiermee bezig gehouden. Zelden werd daarbij nauwkeurigheid en precieze waarheid bereikt.

Dat Dhr. Flor Vanloffeld, gesteund door de Heemkringen van Vucht en Eisden, het aangedurfd heeft om een volledige wedersamenstelling te maken van het gebeuren van 1940, is verheugend te noemen. Met een lovenswaardige accuratesse en een onthutsende volledigheid heeft hij de puzzelstukjes bij elkaar gebracht in een boeiend boek.

De Heemkundige Kring "VOCHTE" feliciteert hem graag van harte hiervoor en is bovendien zeer in zijn nopjes omdat een historische vergissing bij de plaatsbepaling nu eens voorgoed en altijd recht gezet wordt.

Vucht is in zijn historische waarde eindelijk recht gedaan.

maart 1986
P. Broekhoven
voorzitter "VOCHTE"

VOORWOORD

Wanneer de historici het werk van leden van geschied- en heemkundige kringen citeren dan spreken zij van "veldwerkers.

Flor Vanloffeld heeft met dit werk aan de simbolische en letterlijke bepalingen van dit begrip voldaan. Hij zocht het in vroegere publicaties en ging in de Vuchter Weerd met ooggetuigen praten... En wie meeleest in vroegere publicaties over deze noodlanding, zonder uitzondering geschreven door geschiedkundigen, moet vaststellen dat zij niet altijd even zorgvuldig te werk gingen.

Uit dit werk blijkt eens te meer hoeveel raakpunten er zijn tussen de plaatselijke en de grote geschiedenis. En hoe men van uit de plaatselijke geschiedschrijving kan doordringen in het historisch wereldgebeuren.

Dat Flor Vanloffeld ook de folklorististische randverschijnselen rond dit voorval beschrijft mag minder "historisch" lijken. Het is echter een deel van onze plaatselijke geschiedenis en heeft terecht zijn plaats gekregen in dit werk.

Wij hopen dat dit werk, gesproten uit samenwerking tussen de heemkundige kringen van Vucht en Eisden, de verdiende belangstelling krijgt.

Wij danken Flor Vanloffeld niet alleen omdat hij dit werk aandurfde. Hij bracht het tot een goed einde en bewees hoe degelijk werk "de veldwerkers" kunnen afleveren.

Jan Kohlbacher
namens de Geschied- en
Heemkundige Kring EISDEN.

geschied-
&
heemkundige kring
EISDEN

ALARM ....

Grasduinen in de geschiedenis van dorp en streek kan gewoon boeiend zijn. Bepaalde voorvallen genieten slechts een tijdelijke belangstelling. Anderen geven stof tot dagen- of wekenlange gesprekken en discussies. Soms halen ze de grote krantenkoppen en vormen tenslotte een belangrijke schakel in het grote wereldgebeuren.

Vucht, 10 januari 1940. "In Vuch is e vleegmesjien aafgevalle,'t is ne Pruusj!".....

Toen de namiddaglessen in de "Col-me-jén" ten einde waren, holden wij naar Vucht om met eigen ogen te zien of het waar was dat er een echt vliegtuig was neergestort en dan nog op zo'n ongewone plaats, stel je voor, in Vucht in een weide.

En wij waren een beetje ontgoocheld. Wij moesten als snotapen tussen de mensen doorwringen om iets te kunnen zien."Waat e klein dènk" was de reaktie, want wij hadden daar wel een groter "ding" verwacht, een echt "vleegmesjien" moest toch heel wat groter zijn. Maar wat dat klein ding betekende vernamen wij pas veel later.

Drie dagen na de noodlanding van de kleine Messerschmitt was in ons land algemeen alarm. Maar het had al lang gerommeld en dat nu dat kleine vliegtuig in Vucht iets kon te maken hebben met dat "groot alarm" beseften wij toen niet.

De latere geschiedenis heeft uitgewezen dat kleine voorvalletjes grote gevolgen kunnen hebben.

Grote staatsmannen en bekende historici beschreven het geval "Vucht - Mechelen a/d Maas" in hun "Memoires" en hun geschiedkundige werken. Het zal voor eeuwig verbonden blijven aan een periode uit de wereldgeschiedenis die als "de grote gebeurtenis van de eeuw" zal geboekstaafd blijven.

In dit naslagwerk wordt het"voorval"enigzins van een andere kant bekeken. Buiten de nuchtere geschiedkundige feiten worden ook de randgebeurtenissen belicht die door de grote schrijvers en historici soms als van minder belang beschouwd en dan wel eens verwaarloosd worden. Het gevolg daarvan is dan dat bepaalde gegevens verkeerd worden voorgesteld, als van minder belang zijnde niet vermeld worden of naar eigen fantasie worden aangevuld. Op zich Maaslands gezegd "met de patsj t'r nao goeie".

Verwacht van dit werk geen literair kunstwerk. Het is een mengeling van wereldhistoriek, dorpsgeschiedenis, ervaringen van meerdere personen en kleinere details die niet groot genoeg zijn om in de "grote geschiedenis" te worden opgenomen.

Wij hebben niettemin getracht een zo waarheids getrouw mogelijk beeld te geven van het geval van

"DE EERSTE DUITSE ADELAAR"

die beladen "MET DOKUMENTEN ZWAAR"

in VUCHT is gevallen.

Bijvoegsel bij 3de druk.

DE AFFAIRE VUCHT.

"Als kind hoorde ik vaak mijn vader het verhaal vertellen. Hij kwam samen met 'n werkmakker terug van zijn werk op de mijn van Eisden, met de fiets langs de Zuidwillemsvaart, en toen zagen ze plots die glanzende vogel liggen in 'n wei in Vucht.

Hij was pas geland, en het was 'n vliegtuigje, mooi om te zien, aldus mijn vader.

De twee Duitse officieren waren er nog.

Dan volgde het relaas van de arrestatie en het spannende verhaal van de kachel in Mechelen-aan-de-Maas, waarin de geheime dokumenten werden geworpen door de Duitsers en er prompt weer werden uitgehaald door de moedige Belgen!

De geschiedenis bleef mij fascineren, en vaak - als ik, op weg naar de school, de plaats van dit laatste feit passeerde, liet ik mijn fantasie de vrije loop.

Maar tijdens de geschiedenisles op school leerden we er niets over, en in de plaatselijke bibliotheek was al evenmin iets te vinden over mijn vaders verhaal.

Er bleef zodoende altijd 'n waas van geheimzinnigheid hangen over de affaire Vucht, en soms -mijn vader zal het mij niet kwalijk nemen- twijfelde ik zelfs aan het waarheidsgehalte ervan, zij het maar heel even.

Het is de grote verdienste van Flor Vanloffeld dat hij, middels zijn boek, de gebeurtenissen in Vucht historisch heeft onderbouwd.

Dr. Jean Vanwelckenhuyzen, directeur van het Navorsings- en Studiecentrum voor de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog, en voorzitter van het Internationaal Comité van de Geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog, toonde -toen ik hem te Brussel interviewde over de zaak, grote belangstelling voor het boek van Flor Vanloffeld.

De uitzending van 'n één uur durende documentaire hierover door de toenmalige Regionale Omroep Zuid in Maastricht, wekte ook in Nederlands-Limburg, waar het verhaal volslagen onbekend was, grote belangstelling voor de affaire Vucht.

Toen de nieuwe Omroep Limburg één jaar later 'n verkorte versie van de documentaire uitzond, werd Flor Vanloffeld zodanig overstelpt met aanvragen voor het inmiddels al lang uitverkochte boek, dat hij uiteindelijk door de knieën ging, en 'n tweede herdruk liet maken, waarin hij tevens enkele nieuwe gegevens verwerkte.

Bezitters van deze versie van het boek kunnen zodoende kennis nemen van alle feiten.

Ik ben de mening toegedaan dat men met name in Nederlands-Limburg dit initiatief zal toejuichen, en dat ook deze derde druk weer in 'n mum van tijd zal zijn uitverkocht."

Benny Opdenacker

Omroep Limburg Maastricht.

Benny Opdenacker in gesprek met Gerard Rubens op de plaats waar voor 48 jaar de Duitse Messerschmitt zijn historische noodlanding maakte.

ALARMTOESTAND 1940

MECHELEN-AAN-DE-MAAS

MüNSTER-WESTFALEN-DUITSLAND

JANUARI 1940

Het grootste gedeelte van West-Europa wordt in 1940 getroffen door een zeer strenge winter. De meeste rivieren zijn toegevroren, de mensen blijven zoveel mogelijk binnen dicht bij de kachel.

Veel jonge kerels zijn reeds lang gemobiliseerd. Boven Europa hangen donkere oorlogswolken. Reeds lang is er sprake van oorlog. Oost-Europa heeft er reeds kennis mee gemaakt en ondanks vredesovereenkomsten en neutraliteit verwachten België, Luxemburg, Nederland en Frankrijk weldra een Duitse inval. Ondanks koude en gure wind moeten onze Belgische soldaten de wacht optrekken.

WACHTPOST MECHELEN-aan-de-MAAS

In die periode van spanning is Gerard Rubens, woonachtig te Wimmertingen, gekazerneerd te Lanaken als korporaal-foerier bij de Stafcompagnie. In 1939 werd hij uit het 11-de Linie van Hasselt overgeplaatst. In zijn funktie van "Chef der Bevoorrading" komt hij regelmatig in alle waarnemingsposten en bij de Maas- en kanaalbunkers in de sector Vroenhoven-Eisden. Daar voorziet hij de soldaten van zuiver linnengoed.

Te Mechelen-aan-de-Maas zijn drie posten gevestigd. In het centrum van het dorp zijn de soldaten van het II-de Jagers te Paard gehuisvest. Hun commandant Rodrique heeft zijn post in het gemeentehuis.
De mannen van Kie-grenswacht Lanaken hebben hun stellingen op de bruggen van de Zuid-Willemsvaart en in de abris langs het kanaal. In het huis Gorissen aan de oprit van

de brug heeft luitenant Busseneers van de Kie Grenswielrijders zijn sektorenpost (P.C.)
Naast de trekweg langs het kanaal aan de voet van de brug, is in een houten barak de wachtpost van Sgt. Habets ondergebracht die men bereikt over een voetpad dat langs de berm naar beneden loopt.
Op 10 januari 1940 is Gerard Rubens op ronde en bevindt zich rond 11 u. bij laatstgenoemde wachtpost.

VLIEGVELD LODDENHEIDE - MÜNSTER - WESTFALEN.

Op de avond van 9 januari 1940 heeft er een toevallige ontmoeting plaats tussen twee Duitse hogere officieren in de mess te Münster in Westfalen.

Münster is het centrum voor parachutisteneenheden van het Duitse leger, het IV-Flieger-Korps. Dit korps samen met het I-Flieger-Korps van Keulen zullen de opdracht krijgen om onmiddellijk na het begin van de vijandelijkheden, die ongetwijfeld binnenkort een aanvang zullen nemen, in aktie te komen in België en Nederland.

De twee hogere officieren die zich daar toevallig ontmoeten, zijn Erich Hoenmanns en Helmuth Reinberger.

Reinberger is een rasechte militair die bij de inval in Polen reeds zijn sporen verdiend heeft, zonder komplexen, even over de veertig en steeds tot aktie bereid. Hij neemt deel aan belangrijke besprekingen in verband met de komende veldtocht.

Zo heeft hij pas een bespreking achter de rug en staat op het punt zich terug te trekken naar zijn verblijf op het vliegveld Loddenheide bij Münster.

Een dag eerder, op 8 januari dus, werd hem opgedragen om op 10 januari in Keulen een bespreking bij te wonen met de staf van het I-ste Flieger-Korps in verband met de samenwerking tussen "Fl.F. 220" en het Flieger-Korps IV. Met het oog op deze vergadering zou hij belangrijke dokumenten moeten meenemen. Hij is klaar om zich terug te

trekken als enkele luchtmachtofficieren er op aandringen om in een voorvertrek van het casino, (in de mess had een Herrenabend voor officieren plaats) met hen nog een glas bier te drinken. Aan de tafel bevindt zich eveneens majoor Dr. Erich Hoenmanns die Reinberger reeds vroeger vluchtig ontmoette.

Tijdens het gesprek komt Hoenmanns van Reinberger te weten dat deze zich de volgende morgen naar Keulen moet begeven. Hoenmanns stelt voor om hem met zijn vliegtuig mee te nemen. Hij kan zich verantwoorden vermits hij toch een controlevlucht in het vooruitzicht heeft boven de in die omgeving liggende vliegvelden. Van deze gelegenheid kan hij dan profiteren om zijn vrouw in Keulen een bezoekje te brengen.

Reinberger, ingeschakeld als lid van de Generale Staf van de VII-Flieger-Division, is rechtstreeks betrokken bij de komende akties van de valschermeenheden. Hij heeft het uitzonderlijk druk met de voorbereiding van een minutieus verloop van de komende akties bij de inval in België en Nederland. Een feilloze samenwerking van de transportvloot (Fl.F. 220) met de paratroepen van Karl Student, de VII-Flieger-Division, zal hem nog meerdere drukke dagen bezorgen. Elke tijdwinst is voor hem van belang. Vandaar wellicht de beslissing de vervelende en tijdrovende treinreis naar Keulen te vervangen door een snelle trip per vliegtuig. (Later beweerde Reinberger dat hij om 24 u. afscheid had genomen. Hoenmanns verklaarde dat hij reeds om 22 u. in bed lag.) -

Reinberger houdt echter aan de voorwaarde vast om ingeval van slecht weer niet mee te vliegen. Hem is nochtans strikt bevolen met de trein te reizen. Op bevel van het opperkommando van het Duitse leger is het strikt verboden belangrijke dokumenten per vliegtuig te vervoeren.

Afgesproken wordt te vertrekken om 9 uur en terug te keren tussen 15 uur en 16 uur.

WIE ZIJN REINBERGER EN HOENMANS ?

Majoor Dr. Erich Hoenmanns was reeds in de eerste wereldoorlog gevechtspiloot. Na de wapenstilstand werd hij ingelijfd in het reservekader. Hij studeerde rechten en werd later scheepvaartdirecteur bij de Rijnvaart te Keulen. In 1939 werd hij terug onder de wapens geroepen als Horst-kommandant-Majoor-vliegenier. Hoenmanns lijdt echter aan een hartletsel, alhoewel niet ernstig. Niettemin werd hij hierdoor als ongeschikt bevonden voor de dienst te velde. Hij is kommandant op het vliegveld van Loddenheide en doet al het mogelijke om terug te mogen vliegen. Zijn moeite wordt beloond; hij krijgt zijn brevet als legerpiloot, echter onder voorwaarde dat hij nog 1000 km. moet vliegen. Vandaar dat hij elke gelegenheid te baat neemt om de lucht in te gaan. Al kan hij dan geen dienst meer doen als gevechtspiloot, hij maakt deel uit van de dienst voor onderhoudsvluchten, koeriersdienst en snelle verplaatsingen.

Majoor Hellmuth Reinberger is beroepsofficier en pionier bij het nieuwgevormde parachutistenleger en de eerste gebreveteerde parachutist van het Duitse Rijk. In het begin van de oorlog was hij kommandant van de parachutistenschool te Stendal, later Wittstock, bij Berlijn. Bij de 7-de Flieger-Division (parachutisten) nam hij deel aan de Polen-veldtocht waar hij tweede in bevel was. Na meerdere overplaatsingen werd hij de rechterarm van de kommandant van de zefstandige luchtformatie: "Dienststelle Fliegerführer 220" die nu de opdracht heeft het transport te organiseren van manschappen, munitie en reserves van de 7-de Flieger-Division van de vermaarde Karl Student.

Reinberger is zeer ambitieus in het vooruitzicht gebreveteerd officier van de Generale Staf te worden. Regelmatig neemt hij deel aan zeer belangrijke besprekingen. Daarbij behoren de aanstaande droppingen van parachutisten te Namen bij de geplande inval in België.

DE VLIEGTOCHT NAAR KEULEN

De morgen van 10 januari brengt heldere lucht. Het weerbericht meldde een geschikt vliegweer. Hoenmanns kan twee vliegen in één klap slaan; inspektie van de camouflage van de vliegvelden rond Keulen en wasgoed meenemen naar zijn echtgenote te Keulen. Zijn vlucht met passagier kan eveneens in aanmerking komen voor het bekomen van een volwaardig vliegcertifikaat.

Reinberger kan door een vlugge afhandeling van zijn missie een goede indruk maken. De treinreizen zijn tijdrovend, twijfelachtig wat het uurrooster betreft en allesbehalve comfortabel.

Achteraf is nog wel heel wat gepraat over de onbegrijpelijke beslissing van Reinberger om de strenge orders van de Wehrmacht te negeren. Hij als hoger officier bij de luchtmacht moet zeker weten dat belangrijke dokumenten in geen geval per vliegtuig mogen vervoerd worden.

- De vliegroute is achteraf door meerdere personen nagegaan en opgetekend. Nauwkeurig is dat zeker niet meer mogelijk. Kleine verschillen zijn dan ook onvermijdelijk, hetzelfde geldt voor details die hier wel en daar niet vermeld worden.-

De kleine "Me-108 Taifun" is voor Hoenmanns zeker geen onbekende. Vlak na het opstijgen zet hij koers in de richting van Keulen. In vogelvlucht bedraagt deze afstand ongeveer 115 km. Ook het gebied is Hoenmanns niet onbekend vermits hij deze vlucht meermaals maakte. In de omgeving van Recklinghausen komt het vliegtuig onverwacht in de mist terecht. Hoenmanns geraakt evenwel niet in paniek. Het is hem bekend dat boven de industriegebieden nevel hangt afkomstig van fabrieksrook en watercondens, vooral bij koud weder. De meteorologische dienst heeft ten andere gunstig vliegweer voorspeld. - Achteraf werd door een Belgische

bron vermeld dat men niet zeker kon zijn van de uitleg over de mist-affaire vermits in België geen mist werd opgemerkt.-

Hoenmanns verandert van hoogte in de hoop een beter zicht te hebben, echter zonder gevolg. Er ligt een dikke sneeuwlaag waardoor zelfs zonder mist, de oriëntatie zeer moeilijk wordt. Op een bepaald ogenblik bemerkt hij dan de autoweg Dortmunt-Duisburg; dus zij vliegen blijkbaar nog in de goede richting. Hij volgt die over een korte afstand tot hij opnieuw in de mist terecht komt. Hij wijkt af naar het westen en komt in een open plek in het mistdek. Het maakt hem evenmin wijzer. Nu wordt Hoenmanns ongerust. Met de snelle Messerschmitt-Taifun en een stevige wind in de rug had hij volgens zijn berekening reeds bij zijn doel moeten zijn. Hij heeft in de verste verte niet gedacht dat hij op deze korte vlucht in moeilijkheden kon komen. Hij heeft dan ook geen kaarten bij zich vermits hij de streek goed kent. Hoenmanns weet ook niet dat Reinberger wel in het bezit is van landkaarten. Reinberger betrouwt echter volledig op het goede orientatievermogen van Hoenmanns en denkt er zelfs niet aan te spreken over landkaarten die hij in zijn aktentas meedraagt.

De open plek in het mistdek heeft hem niets wijzer gemaakt vermits van de Rijn niets te bespeuren is.

Ten slotte weet Hoenmanns zelfs niet of hij de Rijn gekruist heeft of nog niet bereikt heeft. Hij weet nu met zekerheid dat hij de goede richting kwijt is.

-Op 11 januari meldden het Belang van Limburg, de Londense Daily Telegraph en meerdere Nederlandse kranten dat in de voormiddag van 10 januari 1940 een vliegtuig van vreemde nationaliteit door het Nederlandse luchtdoelgeschut verjaagd werd.-

Eindelijk ontwaart Hoenmanns dan een stroom die hij over een korte afstand overvliegt. Hij ziet een vreemd rustig landschap en bespeurt geen scheepvaart. Hij oordeelt terecht dat dit niet de Rijn kan zijn. Deze stroom is te smal, schijnbaar onbevaren en gelegen in een veel te rustig landschap. Hij ziet opnieuw kanalen die hem niet bekend voorkomen. Hij neemt een bocht naar het westen.

-De gebeurtenissen achteraf maakten duidelijk dat Hoenmanns ongetwijfeld onwetend de Rijn over vloog, meerdere kanalen in Nederland, de Maas en de Zuid-Willemsvaart kruiste en westwaarts vloog in de richting van As. -

Ook nu ziet Hoenmanns geen herkenningspunt en maakt een wending terug oostwaarts. Dan komt de grootste tegenslag. Op geringe hoogte vliegend om het landschap beter te kunnen overzien, hapert plots de motor en slaat af. Hij slaagt er niet in hem terug op gang te brengen. Hij krijgt geen andere keuze dan zo vlug mogelijk een geschikte plaats te zoeken om een noodlanding te maken. Komend uit de richting van As kruist hij de Rijksweg tussen het H. Hartcollege en het kruispunt in Mechelen a/d Maas, vliegt over het kanaal tussen de brug en de "Ringoven" en draait naar links waarbij hij het Nederlands grondgebied overvliegt om zijn vlucht te voltooien met een bocht in de omgeving van Mazenhoven. Dan volgt de landing. Hoenmanns doet het niet al te slecht. In een weide van slechts een veertigtal meters lengte daalt hij tussen twee populieren (canadas) die beide vleugels beschadigen. Bij het raken van de grond breekt het landingsstel en met de motor in een haag naast de Neerveldstraat eindigt de rampzalige vlucht.

Zo luidt de algemeen aanvaarde versie. Jaren later luidde echter een andere klok.

Hoenmanns, ernstig verontrust door het vreemde landschap met de onbekende stroom, wordt zenuwachtig. Als ervaren piloot deelt hij liefst niet zijn ongerustheid mee aan Reinberger. Wat verder gebeurt neemt slechts enkele minuten in beslag. Door een onhandigheid schakelt Hoenmanns het contact uit, of verbreekt de benzinetoevoer, waardoor de motor stottert en stilvalt. Er rest hem slechts een minimum van tijd. Hij krijgt de motor niet meer op gang en moet nu dringend uitkijken naar een geschikte plaats om te landen.

-Deze stelling werd later in volle overtuiging bevestigd door Reinberger toen hij jaren later hierover ondervraagd werd. Hoenmanns daarentegen heeft steeds volgehou-

den dat een defect aan de brandstofleiding de oorzaak was van het afslaan van de motor. In 1948 werd hij hierover nog ondervraagd door Belgische legeroversten. Ook tegenover hen verklaarde hij dat de brandstoftoevoer defect raakte. Sommige bronnen hebben een tekort aan brandstof opgegeven als oorzaak. Dit zijn gissingen van personen die er zeker niet van op de hoogte waren dat nog ruim brandstof genoeg in de tank was na de noodlanding. -

Volgens deze laatste gegevens was het dus te wijten aan de zenuwachtigheid van Hoenmanns die een fout maakte met noodlottig gevolg.

In het werk van A. ver Elst: "De Oorlog in de Lucht en in de Ruimte" lezen wij het volgende.
"... kon de vlieger zich moeilijk oriënteren en daalde dus om enkele herkenningspunten te vinden.
'Daar is de Rijn' zei Reinberger, 'wij moeten ons in de omgeving van Bonn bevinden....' 'Neen' schreeuwt Hoenmanns, 'het kan de Rijn niet zijn, het is de Maas'. Hij raakte de kluts kwijt, sloot de benzinetoevoer af en de Me-108 stortte in de sneeuw neer."

Zoals wij reeds aanhaalden werden meerdere veronderstellingen gemaakt door personen die de juiste toedracht niet kenden. Deze conversatie tussen Hoenmanns en Reinberger werd nergens anders vermeld. Het doet weinig ter zake; deze twee aangehaalde versies komen in zoverre overeen dat Hoenmanns min of meer in paniek geraakte en door een verkeerde handeling het stilvallen van de motor veroorzaakte.

Dat de eerste bron (J. Vanwelkenhuyzen) spreekt over verbreken van contact en A. ver Elst over afsluiten van de benzinetoevoer doet niet veel ter zake. Hoe het ook gebeurde, beide versies en ook de latere verklaring van Generaal-Majoor Van Overstraeten duiden op een ongelukkige handeling van Hoenmanns.

Wij keren terug naar de plaats van de noodlanding.

In een naastliggende weide, op een 70-à 80-tal me-

Gerard Rubens als twintigjarige beroeps-
militair, enkele jaren voor de gebeurte-
nis met de Messerschmitt te Vucht.

ters van het vliegtuig verwijderd, is Engelbert Lambrichts naast de Langbroekbeek in zijn weide knotwilgen aan het ontdoen van wildhout. Hij is wel verwonderd over dit onverwacht bezoek uit de lucht. De twee verdoolde en half verdoofde officieren zijn echter ongedeerd en klauteren uit het vliegtuig. Na enig treuzelen komen zij in de richting van Bert Lambrichts. Na het wisselen van enkele woorden beseffen zij dat ze in België of in Nederland terecht gekomen zijn.

Het is dan pas dat Reinberger Hoenmanns op de hoogte stelt van de strikt geheime papieren die hij bij zich heeft. Er blijft slechts één mogelijkheid over; de dokumenten moeten zo vlug mogelijk vernietigd worden. Ofwel door zenuwachtigheid, ofwel zoals Reinberger later verklaarde, door de wind, werkt zijn aansteker niet waarna hij aan Lambrichts "Streichhölzer" vraagt. Deze begrijpt hem aanvankelijk niet maar dan wordt het hem duidelijk wat Reinberger verlangt. Hij reikt hem zijn luciferdoosje waarin nog drie lucifers zitten. Nog steeds volgens de verklaring van Reinberger, waaien twee lucifers uit maar met de derde lukt het hem de vellen papier in brand te steken. Ook dat gaat niet helemaal naar wens want door de opslaande vlammen schroeit hij zijn rechterhand, alhoewel niet ernstig. Hij moet zich haasten want reeds voor hij met zijn verbrandingsaktie begon was een Belgisch soldaat in aantocht. Vandaar dat hij zich zo goed mogelijk tracht te verbergen achter een haag en afgeschermd van de felle oostenwind probeert de bezwarende dokumenten te vernietigen.

WACHTPOST MECHELEN-aan-de-MAAS

In de post van het Grenswachtbataljon Kie Lanaken, gehuisvest in de houten barak aan de voet van de brug, zit postoverste Habets met zijn mannen een partijtje te kaarten. Korporaal-foerier Gerard Rubens, op weg voor zijn bevoorradingsronde, slaat dit spelletje gade in afwachting dat het eten zal gebracht worden. Op een gegeven ogenblik geeft de schildwacht op de brug een signaal als verwittiging dat er

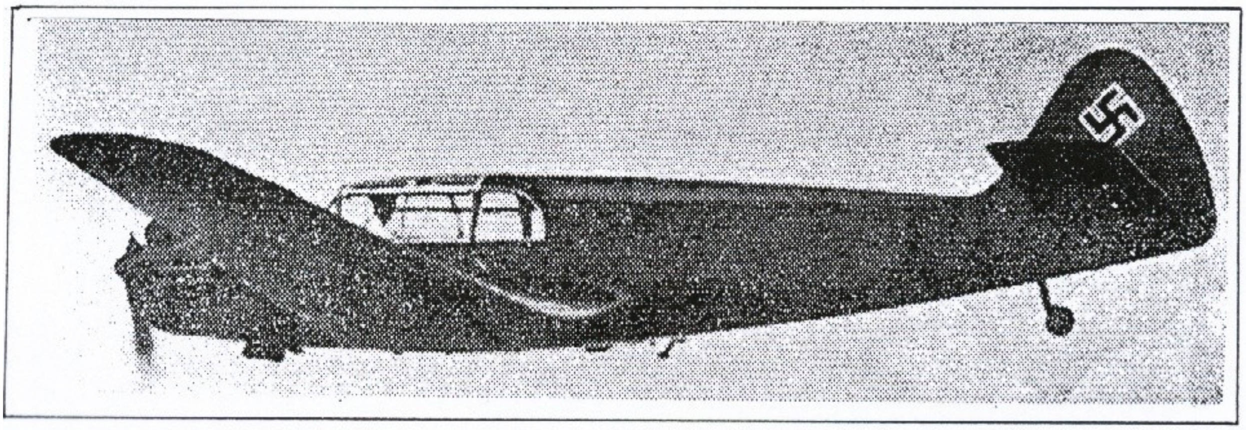
iets ongewoons aan de hand is. Iedereen loopt naar buiten. De schildwacht wijst op een vliegtuig dat laag komt aanvliegen uit de richting van As. Het is wel zeer duidelijk dat er iets niet in orde is met dit toestel want er is geen geluid van de motor te horen.

Gerard Rubens stelt meteen vast dat het zeker geen Belgisch vliegtuig is. Op het staartvlak draagt het een hakenkruis en op de romp een balkenkruis. Het gaat hier dus ongetwijfeld om een Duits toestel. De piloot houdt het vliegtuig in de richting van de Maas, maakt een grote zwenking naar links in de richting van Leut en komt terug in de richting van Vucht-Mechelen-aan-de-Maas. Het vliegt nu op zeer geringe hoogte en zal aanstonds op de grond terecht komen. De landing gebeurt dan ook vlak daarna. Gerard Rubens bedenkt zich geen ogenblik. In zijn onmiddellijke omgeving grijpt hij een fiets van één der grenswachters en (zoals hij later verklaarde) grotendeels uit nieuwsgierigheid om te weten wat er gebeurd is, haast hij zich in de richting waarin hij vermoedt dat het vliegtuig is terecht gekomen.

AANHOUDING IN HET VELD

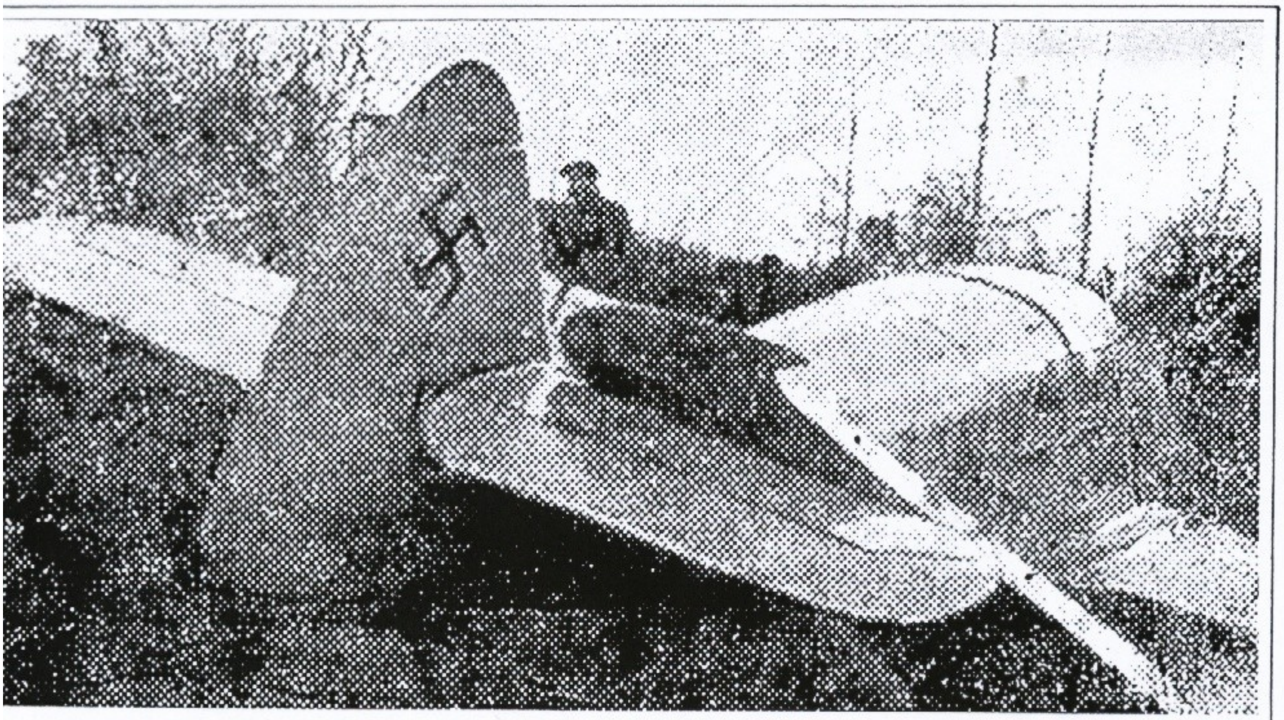
Gerard Rubens fietst zo vlug mogelijk door de dikke sneeuwlaag op de kanaaldijk. Hij weet ongeveer waar het toestel geland is. Hij verlaat dan ook de weg op de kanaaloever en hobbelt door de besneeuwde akkers tot hij aan een prikkeldraadversperring niet verder kan en zijn weg tevoet verder zet door de aanpalende weide. Zo komt hij door het "Neerveld" terecht op "De Batten".

Gerard Rubens: "....al vrij vlug ontwaarde ik twee Duitse officieren. (Rubens had toen het vliegtuig nog niet gezien) Ik stopte en riep driemaal 'Halt'. De Duitsers hoorden dat wel maar wisten blijkbaar niet uit welke richting mijn stem kwam. Ik vuurde driemaal boven hun hoofden, waarna één van het tweetal met een rood-oranje aktentas onder de arm het op een lopen zette. (Reinberger) De ander (Hoenmanns) stak onmiddellijk de handen in de lucht. Ik

MESSERSCHMITT "Me - 108"

Enkele verschillen met de "Taifun" wijzen op een ander bouwjaar.

Me-108 TAIFUN

De Messerschmitt waarmee Reinberger en Hoenmanns een noodlanding maakten op de "Weerd" te Vucht. (Dit is de enige opname die ter plaatse gemaakt werd en als klein krantenknipsel door wijlen Xavier Penders werd bewaard.)

Uitvoerige gegevens betreffende dit type vliegtuig volgen in een ander hoofdstuk.

Ik haalde hem twee carnets uit zijn zak, nam hem zijn pistool uit de holster op zijn rechterheup en een dolk op zijn linkerheup. Onder bedreiging van mijn wapen kon ik even later de man aan de pas gearriveerde chef-post Habets en zijn soldaten overlaten. Al vlug ontdekte ik achter een haag de tweede Duitser. Ik zag rook opstijgen en merkte dat hij druk doende was met het verbranden van papieren die ongetwijfeld van groot belang waren. Ik doofde het vuur en onderschepte de papieren. Als Duitse model-soldaat richtte hij zich kaarsrecht op en zei: 'Heil Hitler'. Ook deze Duitser bracht ik bij sergeant Habets. De tas met de deels verbrande buitgemaakte papieren gaf ik daarna aan Boeyen, luitenant van de grenswielrijders Kie Lanaken die inmiddels met een motor met side-car over de veldweg uit de richting van de Ringoven bij de landingsplaats gearriveerd was.

Inmiddels waren beide Duitsers geidentificeerd. Ik ging verder op ontdekkingstocht naar eventuele wapens of andere voorwerpen. In het toestel dat eigenlijk een toeristisch vliegtuig was, vond ik dan enkele fusees, drie kaarten van België en een kaart van Luxemburg die ik eveneens overhandigde aan Lt. Boeyen.

- Achteraf werd duidelijk dat het hier ging om onderdelen van de Michelin-kaart n° 4 van België; Mons-Luxemburg, op schaal 1/200.000. -

Sergeant Habets bracht beide Duitsers over naar het sektorenkantoor P.C. - grenswielrijders in de woning Gorissen. De daar aanwezige luitenant Busseneers verwittigde de kommandant van de Jagers in het centrum van het dorp, kommandant Rodrique. In het kantoor van Busseneers werden de eerste ondervragingen verricht."

Gerard Rubens heeft lang gewacht eer hij deze verklaringen tegenover de pers aflegde. Zijn verhaal komt immers niet overeen met de verslagen die aanvankelijk in vele dagbladen en in werken betreffende de Tweede Wereldoorlog verschenen. Waarom hij ten slotte wel gesproken heeft zullen wij in een volgend hoofdstuk nader toelichten.

Opmerkenswaardig is zeker dat volgens het verhaal

van Rubens, Rodrique pas op het toneel verschijnt in het kantoor van Lt. Busseneers nadat hij door deze per telefoon verwittigd werd. Ter verduidelijking kunnen wij hierbij voegen dat haast alle inlichtingen die toen over dit geval verstrekt werden afkomstig zijn van Rodrique en zijn omgeving. Zo wordt dus later het hele verhaal de wereld ingestuurd met meerdere onjuistheden. Van groot belang is dit evenwel niet voor de geschiedenis in het algemeen, maar het is niettemin niet overeenkomstig met de werkelijkheid.

Rubens deed de aanhouding maar werd nooit vermeld in de officiele verslagen. Pas later kwam de ware toedracht aan het licht. G. Rubens: "Ik weet met zekerheid dat eerst Giddelo, de rechtstreekse overste van Busseneers verwittigd werd, daarna Rodrique die in feite kommandant was van een vreemde eenheid." (2de Jagers te Paard)

Later vernamen wij dan nog enkele inlichtingen die niet afkomstig zijn van Rubens.

Een inwoner van Eisden kwam tijdens een verblijf in het ziekenhuis terecht op dezelfde kamer van een zekere Dechamps, afkomstig uit het Waalse. Na de eerste kennismaking vertelde deze Dechamps dat hij de streek rond Eisden kende van zijn mobilisatietijd, en zo kwam het onderwerp Messerschmitt ter sprake. Deze Dechamps verklaarde eveneens aanwezig te zijn geweest bij de aanhouding van de twee Duitsers (of vlak daarna) en na zoveel jaren kon hij zich nog erg opwinden over het gedrag van bepaalde oversten die zelf met de zaak niets te maken hadden maar toch de eer wilden opstrijken. Degenen die er rechtstreeks bij betrokken waren, werden zelfs nooit meer vernoemd terwijls steeds dezelfden de eer opeisten die zij beslist niet verdienden. Dat de dokumenten werden gered en de aanhoudingen gedaan door gewone soldaten werd verzwegen.

Bij navraag vernamen wij later dat deze Dechamps behoorde bij een groep militairen die waren ondergebracht in de steenbakkerij "De Ringoven" nabij de brug te Mechelen a/d Maas. Deze mannen mochten hun post niet verlaten, ook niet over de brug komen. Klandestien gebeurde dat wel

om vlak over de brug in een winkel of café rookgerief of een bak bier te halen. In zekere zin werden zij op de wachtpost bij de Ringoven geplaatst om een bepaalde lichte straf uit te zitten die kon vergeleken worden met kamerarrest in de kazerne of de zogezegde "Koeke". Ook vernamen wij later dat Richard Manteleers, toen luitenant en afkomstig van Rekem, eveneens aanwezig was toen de Duitsers in het kantoor te Mechelen arriveerden.

Meester Frans Meijers van Vucht herinnert zich nog dat woensdag 10 januari 1940 een mooie winterdag was met een blauwe hemel en een schitterend winterzonnetje. Wat nogmaals laat veronderstellen dat de mist waardoor de vlucht van de Duitsers ernstig gestoord werd, toch maar plaatselijk was.

In zijn toespraak "Prelude te Vucht", vertelt meester Meijers het ons bekende verhaal van de noodlanding en het wedervaren van de slachter-landbouwer uit Vucht, Bert Lambrichts, die in zijn weide in "De Batten" werd opgeschrikt door het onverwachte bezoek van een blauw vliegtuigje dat boven zijn hoofd tussen twee "canadas" naar beneden dook om in een naastliggende weide met zijn neus in een haag zijn vliegtocht te beeindigen. Daar leerde Bert dan een Duits woord kennen dat hij wellicht nog nooit gehoord had maar zeker niet meer zou vergeten: "Streichhölzchen".

Met de "Zwegelkes" die hij aan Reinberger overhandigde begon het verhaal dat tientallen jaren lang, en nu nog steeds, stof geeft tot gissingen en vergissingen.

Interessant in het verhaal van meester Meijers is zeker de vermelding van de plaatsnamen. "De Batten" waar Bert aan het werk was, de "Maesweide" waar Reinberger achter de haag zijn belangrijke dokumenten trachtte te laten opgaan in rook en het "Neerveld" met de "Neerveldstraat" langswaar de twee Duitsers naar Mechelen a/d Maas gevoerd werden naar het kantoor van Lt. Busseneers in de woning Gorissen.

Het misverstand dat oorzaak was van de steeds weer

verkeerde vermelding: "Geland te Mechelen-aan-de-Maas" is toch wel begrijpelijk. De grenswachtsoldaten hadden hun wachtposten te Mechelen, en het was naar Mechelen dat beide Duitsers gevoerd werden. Degenen die de berichten doorgaven wisten ofwel niet waar de grens Vucht-Mechelen lag, ofwel werd het beschouwd als een zaak van weinig belang.

Er mag gezegd worden dat Hoenmanns een vrij goede noodlanding maakte. Hij vloog tijdens zijn glijvlucht onder een hoogspanningslijn door, gleed tussen twee populieren zonder al te veel pluimen te verliezen en beeindigde zijn vlucht in een haag zonder dat één van de inzittenden gekwetst werd. Eén bron maakte later melding van bloedsporen op één van Reinbergers broekspijpen. Hierop opmerkzaam gemaakt zei Reinberger echter dat dit geen betekenis had. Verder werd hierover niet meer gesproken.

Op de foto van de Messerschmitt zien wij een stuk dat van één der vleugels werd afgerukt en tegen het staartstuk leunt. Dit is het rolroer van de linkervleugel.

Een pittig detail dat wij later vernamen van Ger. Rubens moet hierbij toch vermeld worden.

Zijn pistool, een G.P. zat steeds goed ingevet in zijn holster, zeker niet om elke dag gebruikt te worden. Toen Gerard zijn fiets aan een prikkeldraadafsluiting achterliet en over de draad geklauterd was haalde hij al lopend zijn G.P. uit de holster. Bij het zien van de twee Duitsers riep hij "Halt", chargeerde al lopend zijn pistool en .... verloor hierbij een kogel die uit de lader sprong en in de sneeuw "onderdook". In zijn rapport verklaarde hij driemaal geschoten te hebben. Hij miste echter een kogel. Ondanks zijn zeer begrijpelijke uitleg heeft het hem heel wat moeite gekost om het verlies van de vierde kogel te doen aanvaarden.

Het verlies van een kogel was blijkbaar van meer belang dan de aanhouding van beide Duitsers en het in veiligheid brengen van de belangrijke dokumenten.

IN HET SECTORENKANTOOR te MECHELEN-aan-de-MAAS

Zo geraakten beide officieren in de woning van Jozef Gorissen aan de oprit naar de brug te Mechelen-aan-de-Maas. Zij werden in het kantoor van Lt. Busseneers gebracht. Zeker geen luxueus vertrek; een tafel, enkele stoelen, een kacheltje (dat geschiedenis zou maken) en het minimum aan meubilair. Van een degelijke ondervraging was niet zo meteen sprake, het was meer een eerste nieuwsgierige kennismaking waarbij meerdere personen aanwezig waren. De stemming was beslist niet vijandig. De Duitsers hadden sedert die morgen niets te eten gehad. Kommandant Rodrique die ter plaatse gekomen was sprak vlot Duits, hij was afkomstig van Aarlen, en onderhield zich met beide majoors. Hij ging er zelfs akkoord mee dat dochter Valentine Gorissen de Duitsers vergastte op een pan gebakken spek met eieren. Daarna volgde dan een meer serieuze ondervraging in afwachting dat de intussen per telefoon verwittigde oversten zouden arriveren.

Aan de hand van achteraf opgetekende verklaringen van zowel Reinberger, Hoenmanns en Rodrique kon een vrij behoorlijke reconstructie gemaakt worden zonder de talrijke "dichterlijke vrijheden" die vele reporters zich veroorloofden en de leemten die zij veelal naar eigen fantasie invulden met de nodige kleurrijke bijzonderheden.

De eerste ondervragingen werden dus gedaan door Rodrique, nadat het hoofdkwartier der Cyclisten te Neerharen, het hoofdkwartier van het eerste legerkorps te Tongeren en de kommandant van de Rijkswacht Eisden verwittigd waren. Bij deze ondervraging is Gerard Rubens niet aanwezig geweest. Achteraf vernam hij van anderen wat er in feite gebeurd was.

Rodrique wacht op de personen die telefonisch verwittigd zijn. Hij verzoekt iedereen het lokaal te verlaten. Hij blijft alleen binnen bij beide majoors; adjudant Gilbert houdt de wacht bij de deur. Het gevolg van deze

minieme bewaking zou later de oorzaak worden dat Rodrique zich letterlijk en figuurlijk de vingers verbrandde.

Reinberger vraagt of hij zijn familie in Duitsland mag verwittigen wat hem geweigerd wordt. Of de twee Duitsers in die tussentijd een afspraak maakten is niet met volle zekerheid te zeggen maar wel zeer waarschijnlijk.

Op een bepaald ogenblik vraagt Hoenmanns om naar de W.C. te gaan. Reinberger heeft tot dan toe schijnbaar onverschillig zitten te dommelen. Adjudant Gilbert begeleidt Hoenmanns naar buiten. Rodrique staat met de rug naar de schijnbaar dommelende Reinberger als adjudant Gilbert het lokaal verlaat met Hoenmanns. Nu komt Reinberger onverwacht tot leven, grijpt vliegensvlug de dokumenten van de tafel en stopt ze in de kachel. Het hete klepdeksel van het "Duvelke" kan niet zo maar ongemerkt open en toe geklapt worden zonder gerucht te maken. Rodrique keert zich om en reageert vliegensvlug. Hij stort zich op Reinberger en duwt hem ter zijde. Gelukkig wordt de kachel zuinig gestookt. Op de kolen ligt een laag kolengruis die gewoonlijk nog nat gemaakt wordt. Rodrique grijpt naar de paperen in de kachel, grabbelt wellicht een weinig te diep en brandt zich degelijk de vingers.

(Op de foto van het "Duvelke" zien wij dat het vanwege het betrekkelijk kleine deksel niet gemakkelijk is om één-twee-drie een aantal papieren uit de kachel te halen.)

De dokumenten worden dus voor een tweede maal gered. Reinberger, zijn laatste poging mislukt ziende, is wanhopig, trekt zich bij de haren en slaat al jammerend met zijn hoofd tegen een kast. Nu verzoekt Rodrique luitenant Busseneers te waken over de dokumenten en andere in beslag genomen voorwerpen. Reinberger stamelt verontschuldigingen aan Rodrique en vraagt om begrip betreffende zijn gedrag. Dan doet hij nog een laatste wanhoopspoging, tracht het pistool van Rodrique te bemachtigen wat hem echter niet gelukt. Rodrique smakt hem terug op zijn stoel en beklaagt zich dat hij wellicht te zachtaardig omsprong met deze onbetrouwbare Duitsers. Reinberger verklaart dat hij zelfmoord wil-

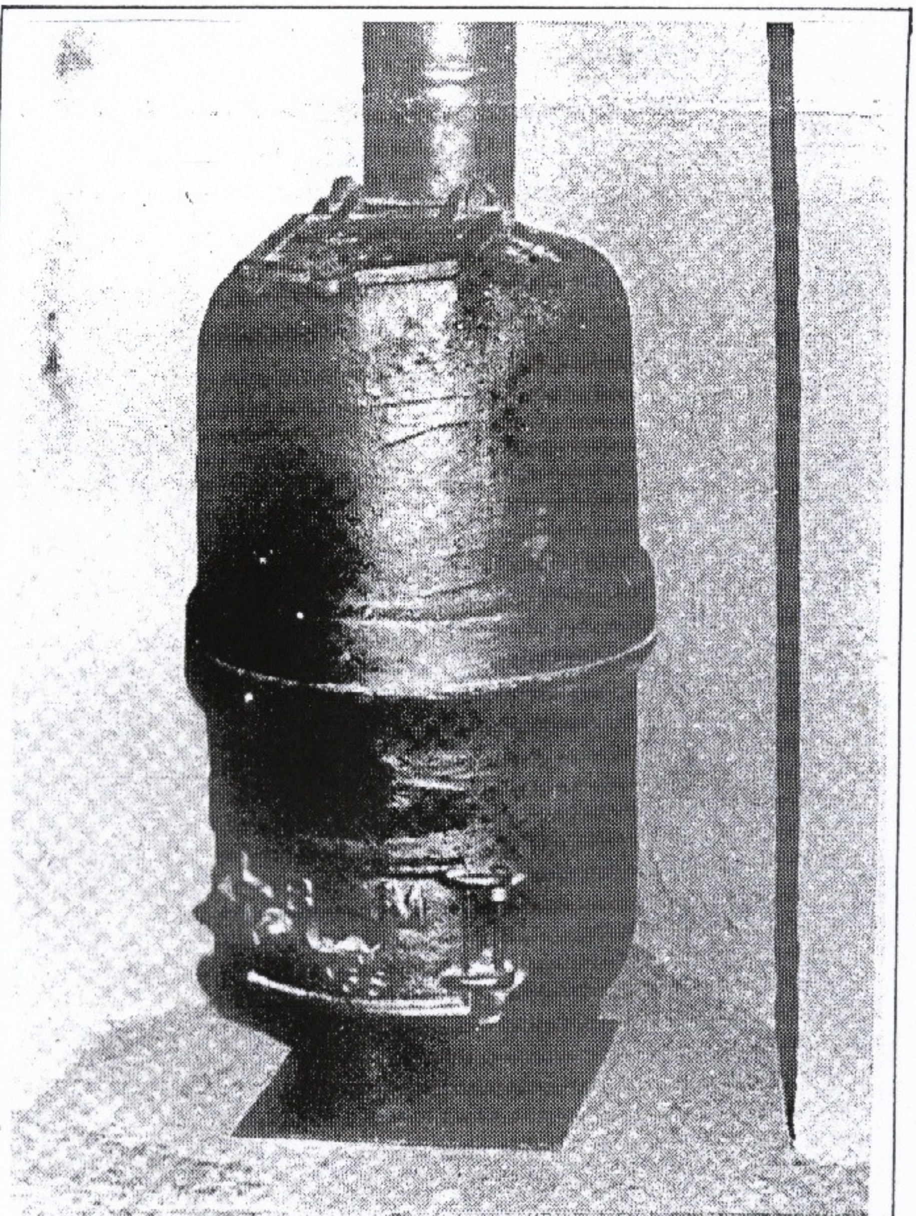
de plegen, hij is immers nu een verloren man en betreurt het dat hij niet omkwam bij de noodlanding. Ook Hoenmanns tracht ten beste te spreken voor Reinberger die immers als beroepsmilitair met een belangrijke funktie zijn militaire carrière als beeindigd mag beschouwen. Rodrique wil nu elke verdere poging voorkomen en gelast Busseneers, adjudant Gilbert en een rijkswachter de Duitsers streng te bewaken.

Dan komen wachtluitenant Vanoppen van de Rijkswacht van Eisden evenals kommandant Tachelet aan. Majoor Jooris, de onmiddellijke overste van Rodrique en kommandant Giddelo zijn eveneens gearriveerd.

- Later vernamen wij dat kommandant Giddelo het verder onderzoek leidde. Dit werd in geen enkel verslag vermeld. Ook de naam van de kommandant van de Rijkswacht te Eisden, vindt men in geen enkel verslag. Tachelet was vanaf 1939 Rijkswachtkommandant te Eisden. In 1943 werd hij door de Duitsers gearresteerd. Hij was aanwezig bij de ondervragingen die door Giddelo geleid werden. Achteraf werd hem gevraagd wat er te Mechelen precies gebeurd was. Zelfs aan zijn familieleden verklaarde hij dat de "Zwijgplicht" hem verbood hierover te praten. —

Giddelo werd gedood bij het Duitse bombardement op de kazerne te Lanaken op 10 mei 1940. Stukas bombardeerden de kazerne. Giddelo bevond zich op de koer en schoot zelfs met zijn pistool op de Stukas. Bij een bominslag werd Giddelo door de luchtdruk weggeslingerd. Zijn chauffeur werd zwaar verminkt en was op slag dood. Giddelo was schijnbaar slechts oppervlakkig gewond. Hij gaf echter geen teken van leven en werd in het naastliggend café "Progres" binnengedragen. Daar stelde men vast dat zijn nekwervels gebroken waren en waarschijnlijk een onmiddellijke dood veroorzaakt hadden.

Tachelet stierf in het concentratiekamp van Ravensbrück in 1945, twee dagen voor het kamp door de Russen bevrijd werd. Na zijn aanhouding werd Tachelet in België gevangen gehouden tot hij bij de landing in Normandië met vele anderen werd overgebracht naar het concentratiekamp

Eén «duvelke», dat geschiedenis maakte: dit is het kacheltje waarin maj. Reimberger zijn hoogstbelangrijke dokument wilde verbranden.

Het historisch "Duvelke", volgens de Duitse benaming een "Kanonenofen", waarin de dokumenten door majoor Reinberger werden gestopt maar geen vlam vatten.
Kommandant Rodrique die de zeer belangrijke papieren uit de kachel haalde brandde hierbij wel zijn vingers.

van Vught in Nederland. Bij het oprukken van de geallieerde troepen werden alle gevangenen overgebracht naar het concentratiekamp van Ravensbrück.

Na de oorlog werd "Het Geval Vucht-Mechelen a/d Maas" gereconstrueerd zonder dat personen die er rechtstreeks bij betrokken waren verklaringen konden afleggen. Enkele van de bijzonderste getuigen waren overleden en anderen werd niet om inlichtingen gevraagd, integendeel, zij werden zelfs geweerd.

Zo kunnen wij dan ook geloof hechten aan de bewering dat practisch alle verslagen en berichten die in de kranten en later ook in de geschiedkundige werken verschenen, uit éénzelfde, éénzijdige bron kwamen. -

De inventaris van de in beslag genomen voorwerpen en dokumenten wordt opgemaakt na de aankomst van kommandant Giddelo. Wegenkaarten met aanduidingen in verschillende kleuren, een tiental getypte vellen papier die voor een gedeelte aan de randen verbrand zijn, sommige zijn erg beschadigd.

- In tegenstelling met wat uit vroegere verslagen kon opgemaakt worden, werden de dokumenten hoofdzakelijk beschadigd door het vuurtje dat Reinberger in de weide te Vucht maakte. Pas achteraf kwam men te weten welke belangrijke dokumenten men in handen gekregen had. Het ging om niets minder dan om gegevens betreffende het bruchte "Plan-Gelb", het aanvalsplan tegen België, Luxemburg en Nederland. Meer nauwkeurige uitleg hierover volgt later. -

Een uitgebreide verhandeling betreffende de Tweede Wereldoorlog verscheen van de hand van Hans-Adolf Jacobsen die de gebeurtenis in de wachtpost te Mechelen beschreef aan de hand van gegevens die hij in Duitsland verzamelde en voor een gedeelte ontleende aan de "Memoires" die Hoenmanns na de oorlog op papier zette.

- "Tijdens de twee uren lange wachttijd in het kantoor te Mechelen-aan-de-Maas komen de twee majoors tot het be-

sluit dat de dokumenten, koste wat het wil, dienen vernietigd te worden. Tijdens het vooraf geplande noodzakelijk bezoek van Hoenmanns aan de W.C. maakt Reinberger van dit "Ablenkungsmanöver" gebruik om ongemerkt de papieren van de tafel te grabbelen en in de "Kanonenofen" te stoppen. Maar reeds tijdens de vernietigingspoging in de weide te Vucht had Reinberger zijn hand geschroeid aan de door de wind opwaaiende vlammen. Daarbij komt dan nog dat het deksel van de kachel (duvelke) niet zomaar kan geopend worden zonder geluid te maken. Door het neerklappende deksel is Rodrique gewaarschuwd. Hij springt naar de kachel, smijt de zich verwerende Reinberger aan een kant en grijpt de papieren uit de kachel. Spijtig genoeg voor Reinberger vatten de dokumenten niet onmiddellijk vuur. De nu versterkte bewaking voorkomt elke verdere poging. Indien de bewaking eerder beter geweest was zou zulke poging zeker niet mogelijk geweest zijn." -

Het bericht van de aanhouding wordt doorgeseind naar Brussel. Het bereikt de 2-de sector van de Generale Staf tegen 13 uur.

Rond 16 uur arriveert dan majoor Verhaegen van de Generale Staf die na inzage van de dokumenten oordeelt dat het hier gaat om een geval van spionage en de vliegtuigtrip van beide Duitsers waarschijnlijk tot doel had verklaringen of inlichtingen te krijgen. Tijdens de tocht naar Brussel komt hij echter tot de vaststelling dat het hier gaat om heel wat anders. Het kan geenszins een gefingeerde noodlanding geweest zijn. De onderschepte dokumenten zijn beslist van het grootste belang.

- Dat men niet zo onmiddellijk kon oordelen over de werkelijke inhoud van de dokumenten is begrijpelijk. Er werden veronderstellingen gemaakt over een geval van spionage, de mogelijkheid van desertie van beide officieren, een verkenningstocht boven België of een geval van misleiding voor de Belgische legerleiding. -

Het verder onderzoek wees nu wel voldoende uit dat Duitsland op het punt stond België binnen te vallen.

Enkele dagen na het neerstorten van de Messerschmitt kreeg Gerard Rubens de opdracht het terrein dat door het dalende vliegtuig overvlogen was, grondig te doorzoeken. De mogelijkheid werd onder ogen gezien dat buiten de voorwerpen die in beslag genomen werden, zich nog andere zaken in het toestel hadden bevonden en door de Duitsers werden overboord gegooid in het veld of zelfs in de Maas.

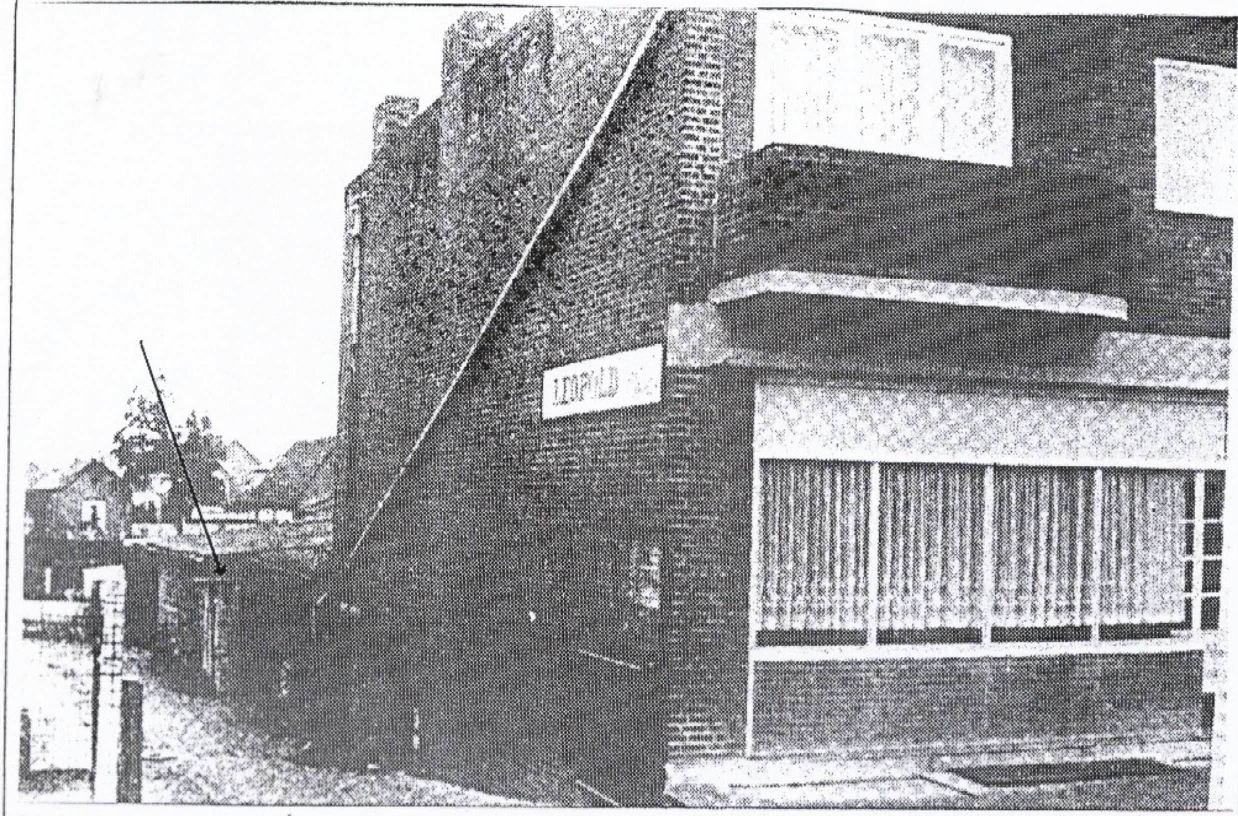
Twee dagen lang hebben 45 militairen de omgeving uitgekamd, echter zonder gevolg.

DE GEBEURTENIS IN BEELD

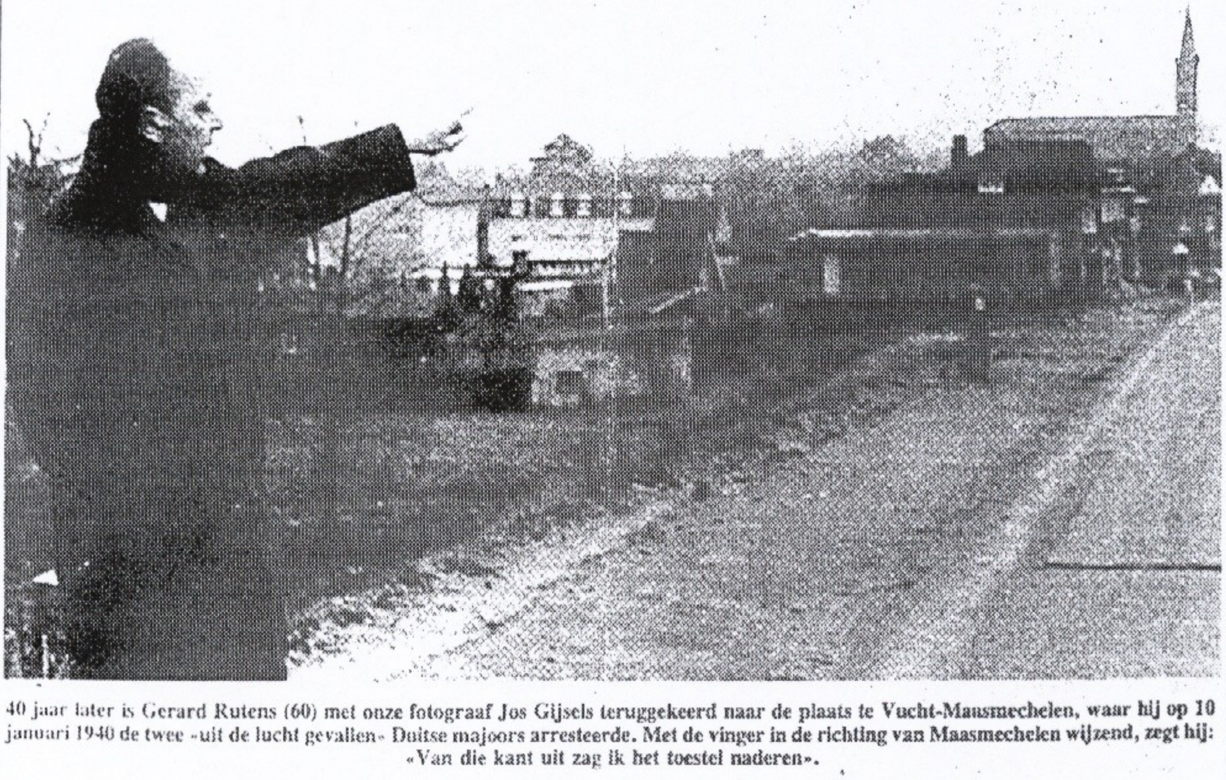
Om een duidelijk beeld te geven over de gebeurtenissen in "De Batten" te Vucht volgen nu gegevens betreffende het gebeuren vlak voor, tijdens en na de noodlanding.

Aan de hand van genummerde foto's kan men zich dan een meer duidelijk beeld vormen over het verloop van dit voorval. De eerste twee foto's zijn niet genummerd. Bij deze van het huis Gorissen moeten wij opmerken dat de onderstaande tekst niet juist is. Daar was niet het wachtlokaal van sgt. Habets vermits deze was ondergebracht in een barak naast het kanaal. Bij Gorissen was P.C. Lt. Busseneers van de Grenswacht Kie Lanaken gehuisvest.

Het was in de houten barak aan de voet van de brug dat Gerard Rubens zich bevond toen de schildwacht op de brug een waarschuwingssein gaf.

Dit is de vroegere woning van Gorissen, thans een bierdepot. Links onderaan de afdalende goot zien we de ingangsdeur van het washok dat in de mobilisatie was ingericht als wachtlokaal van sgt. Habets en zijn soldaten.

40 jaar later is Gerard Rutens (60) met onze fotograaf Jos Gijsels teruggekeerd naar de plaats te Vucht-Maasmechelen, waar hij op 10 januari 1940 de twee «uit de lucht gevallen» Duitse majoors arresteerde. Met de vinger in de richting van Maasmechelen wijzend, zegt hij: «Van die kant uit zag ik het toestel naderen».

Foto -I-

De Belgische soldaat die de wacht optrekt op de brug te Mechelen-aan-de-Maas in de onmiddellijke nabijheid van de steenbakkerij Bijloos, de "Ringoven", geeft een alarmsein bij het zien van een vreemd vliegtuig dat uit de richting van As laag komt aanvliegen in zijn richting.

Foto -2-

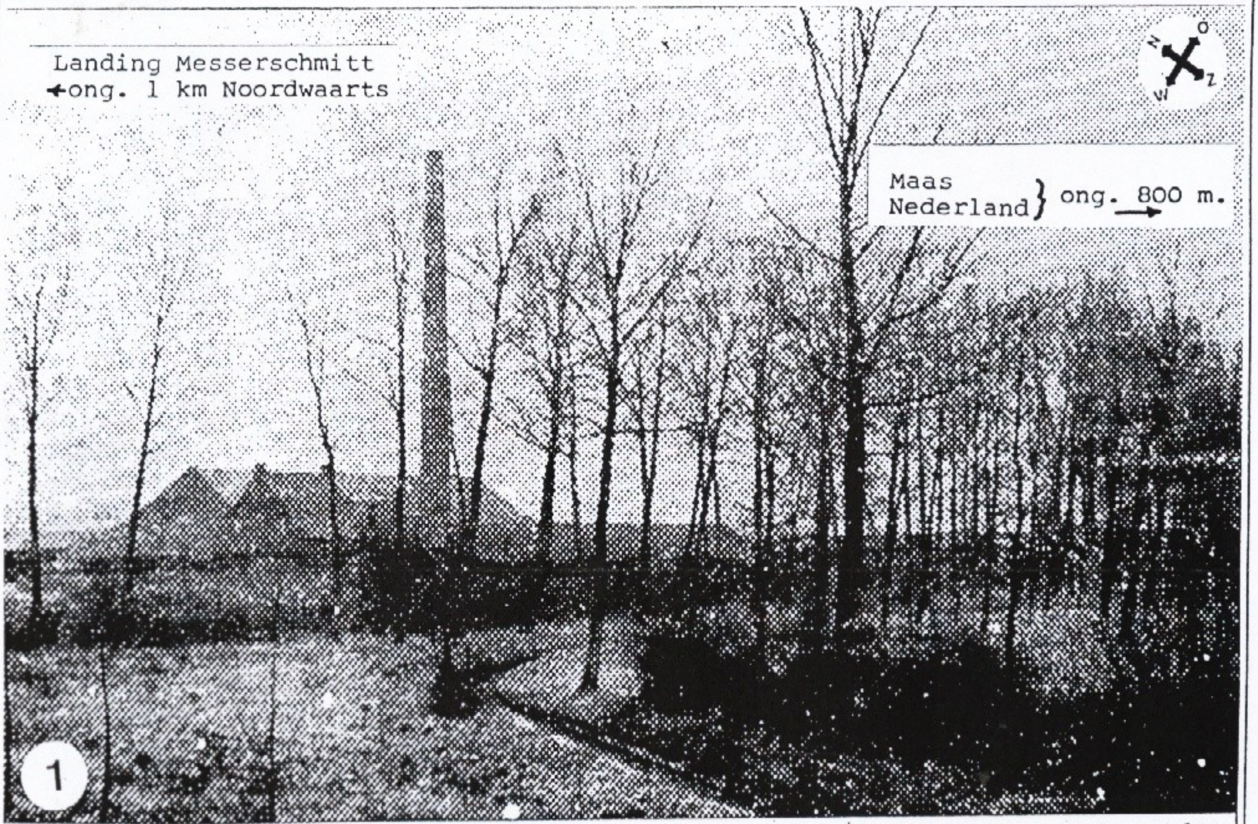
Het toestel, een Duitse Messerschmitt met majoor-piloot Hoenmanns en majoor Reinberger als passagier, daalt uit de richting Sittard van Noord-Oost naar Zuid-West in de richting Vucht-Mechelen-aan-de-Maas. Boven het gebied "De Weerd" in het Vuchter veld daalt het tussen twee populieren en landt op de weide "De Batten" naast de Neerveldstr.

Foto -3-

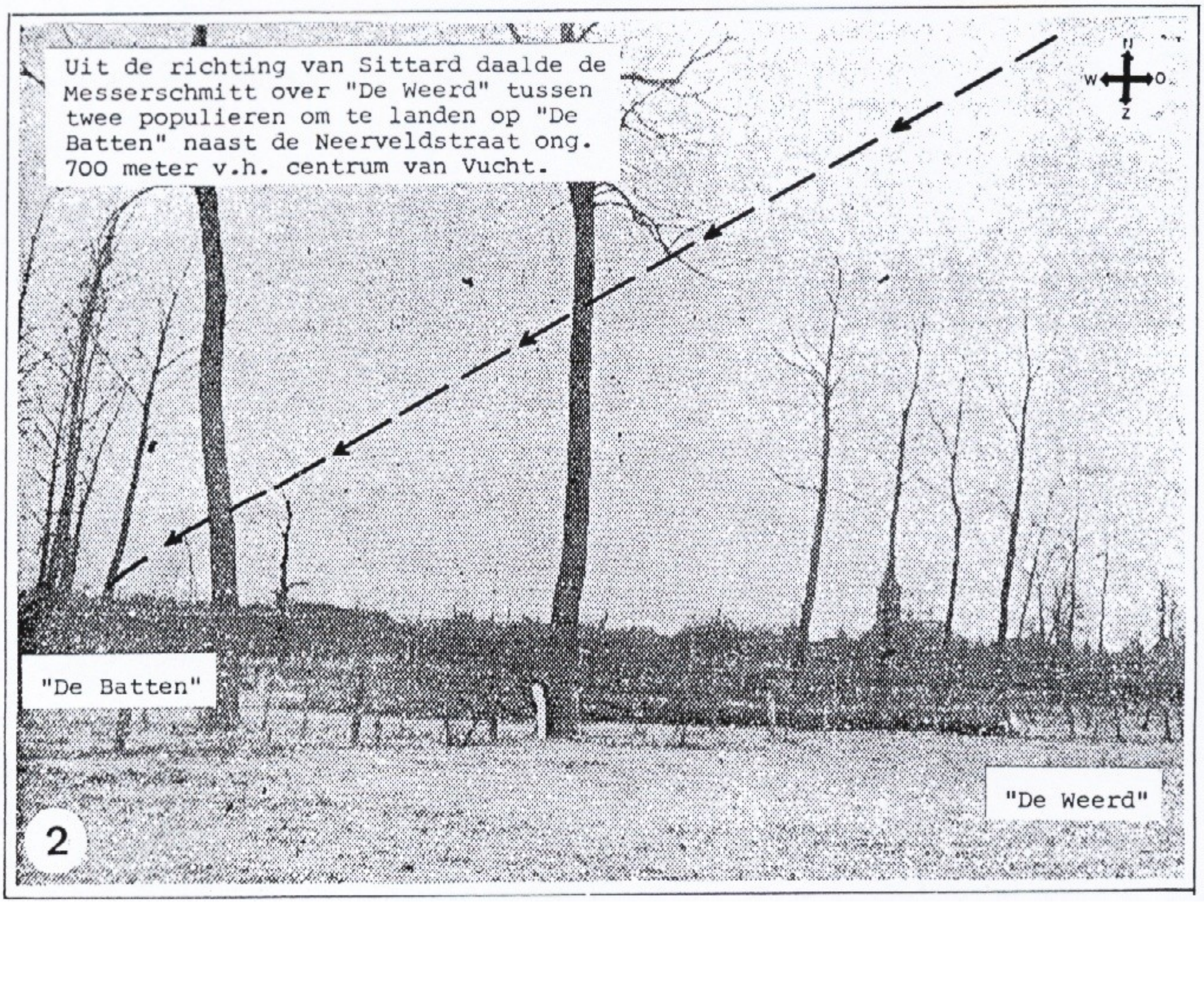
Over de kanaaldijk begeeft zich Gerard Rubens per fiets naar de plaats waar hij vermoedt dat de Messerschmitt geland is. Hij fietst zo ver mogelijk door het Neerveld waar hij aan een prikkeldraadafsluiting zijn fiets achterlaat.

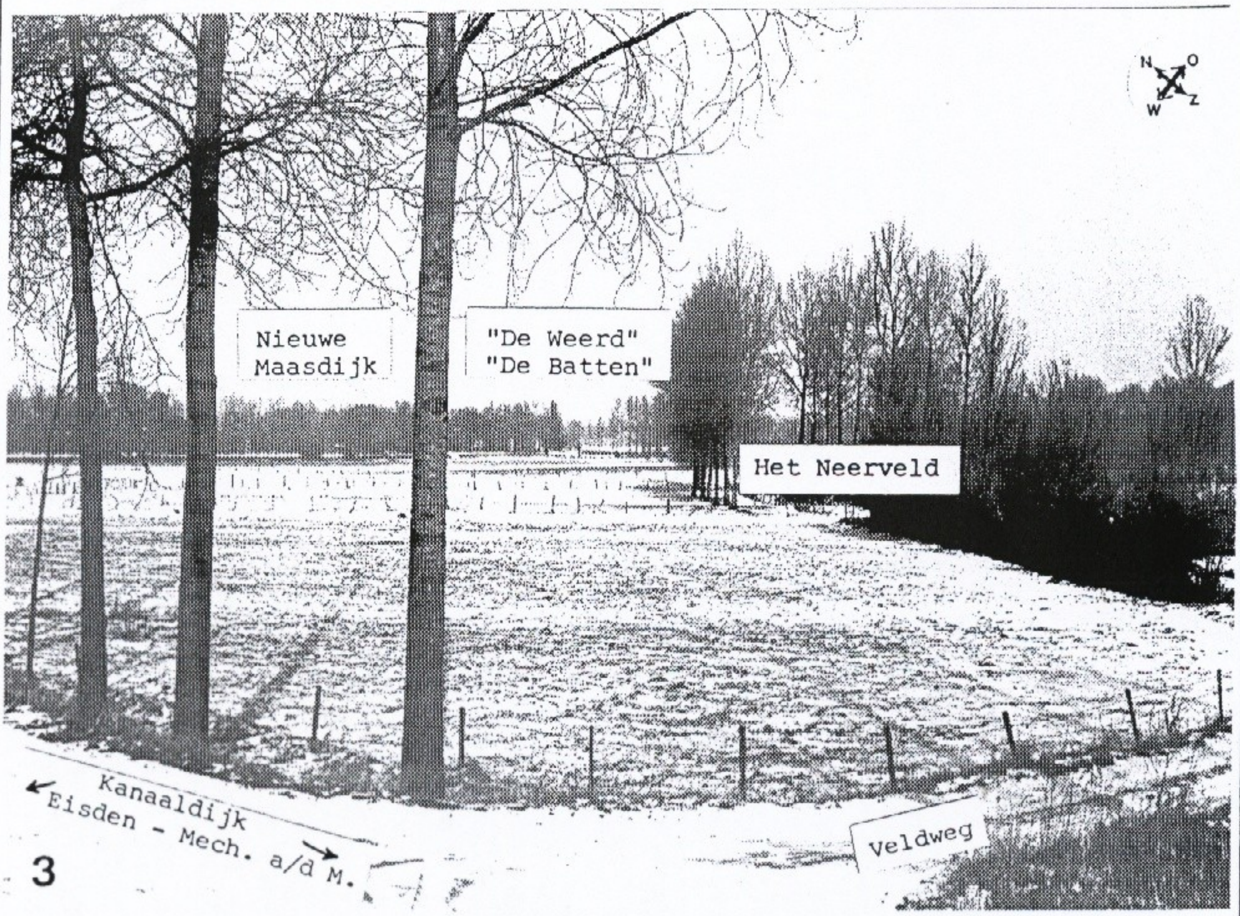
Foto -4- -5-

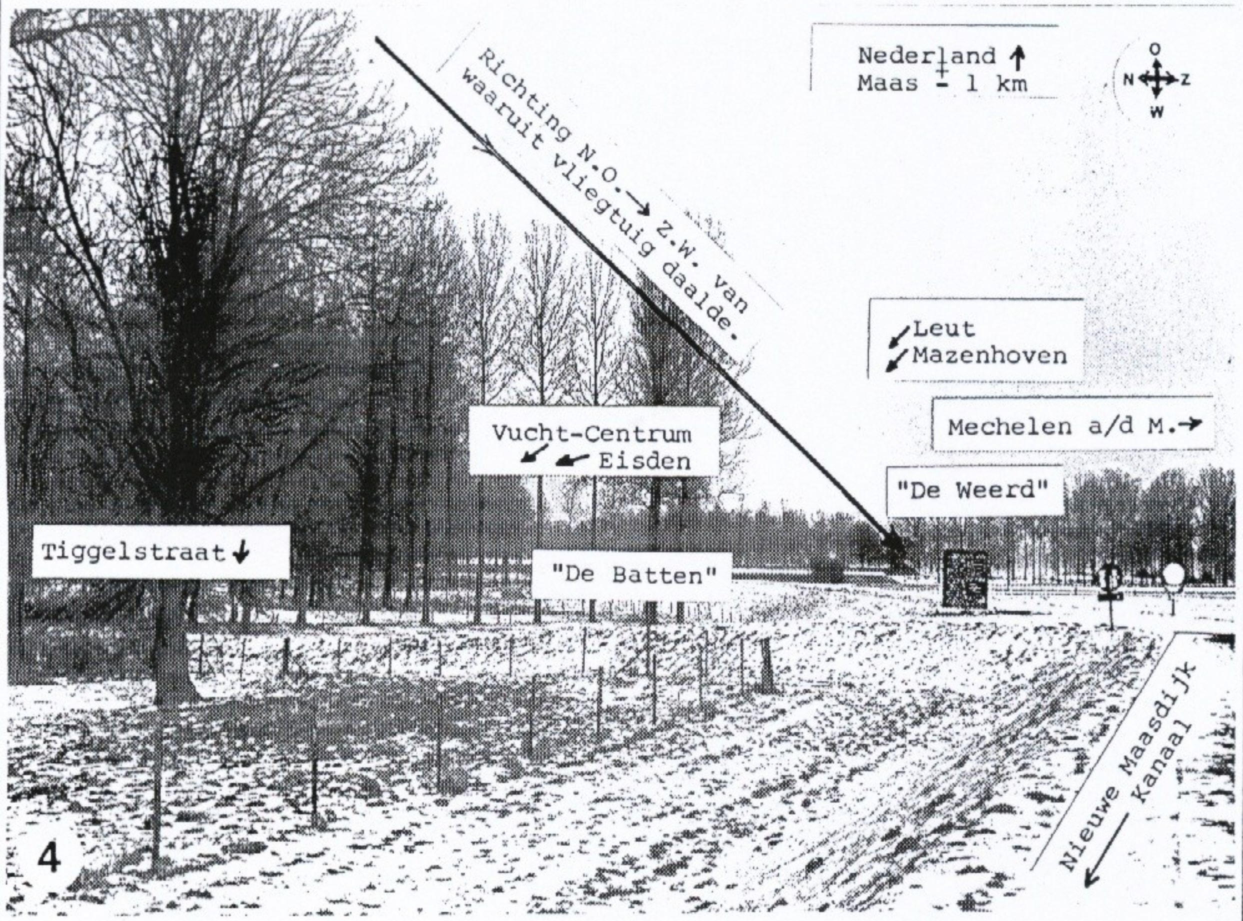
De Duitse majoors, geland waar nu de "Steen" staat, verlaten het toestel en bemerken in de naastliggende weide Engelbert Lambrichts die wildhout uit knotwilgen wegkapt. (De weide van Lambrichts grenst aan de Tiggelstraat).

Dit is de steenbakkerij «Ringoven» te Mechelen aan de Maas. Op ongeveer 500 meter daar vandaan, op grondgebied Vucht, streek de gekwetste «vogel» van Hitler met de plannen van « Fall Gelb » neer.

N
O
W
Z
Nieuwe
Maasdijk
"De Weerd"
"De Batten"
Het Neerveld
Kanaaldijk
Eisden - Mech. a/d M.
Veldweg
3

Nederland
Maas - 1 km
O
N
Z
W
Richting N.O. → Z.W. van
waaruit vliegtuig daalde.
Leut
Mazenhoven
Mechelen a/d M.
Vucht-Centrum
Eisden
"De Weerd"
Tiggelstraat
"De Batten"
Nieuwe Maasdijk
Kanaal
4

W
Z
N
O
Richting van waar
G.Rubens kwam
Neerveldstraat
Duitse majoors liepen
naar Lambrichts
5

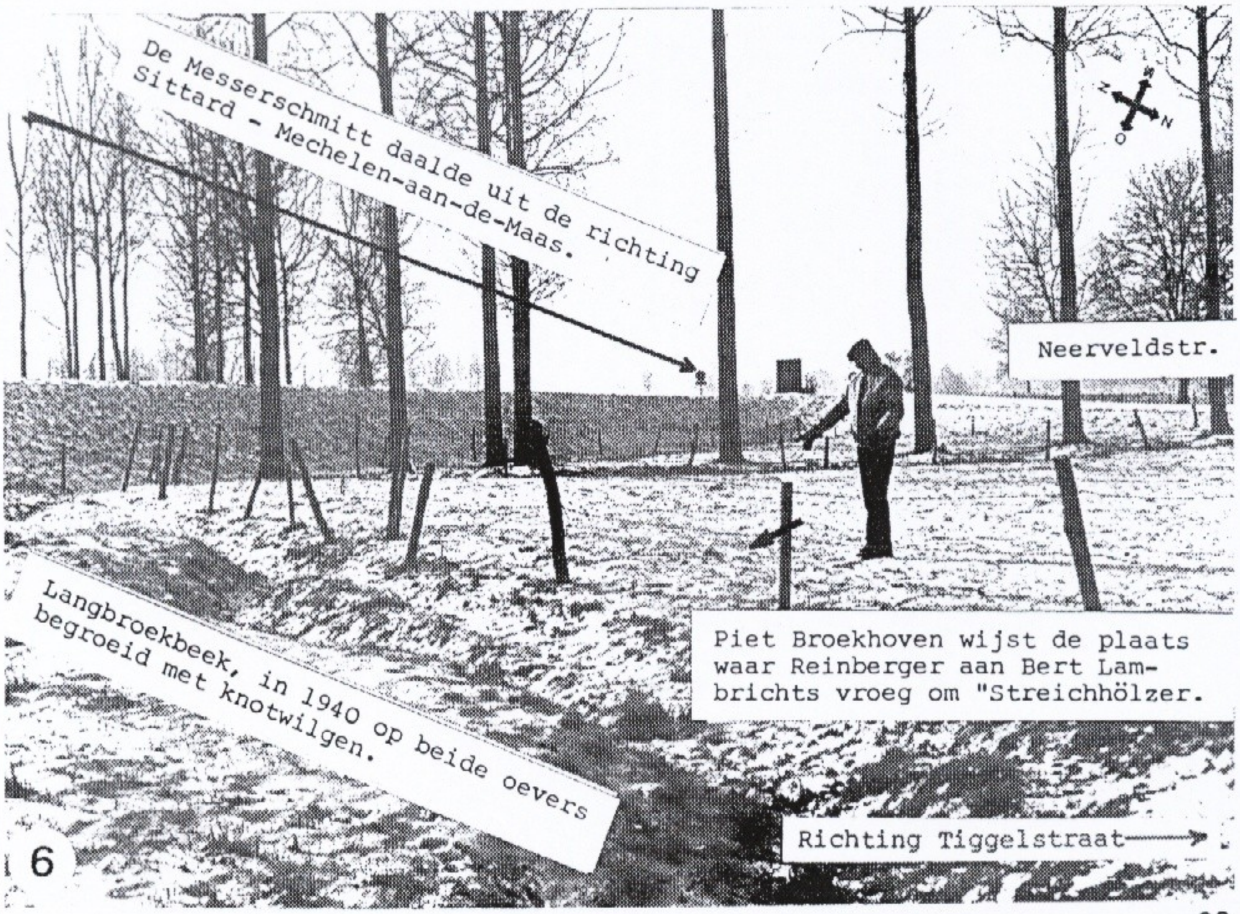

De Messerschmitt daalde uit de richting
Sittard - Mechelen-aan-de-Maas.
W
Z
N
O
Neerveldstr.
Piet Broekhoven wijst de plaats
waar Reinberger aan Bert Lam-
brichts vroeg om "Streichhölzer.
Langbroekbeek, in 1940 op beide oevers
begroeid met knotwilgen.
Richting Tiggelstraat
6

Foto -5-

Beide majoors lopen in de richting van Lambrichts. Reinberger draagt zijn aktentas mee waarin zich belangrijke dokumenten bevinden.

Foto -6-

Vlak naast de "Langbroekbeek" vraagt Reinberger aan Lambrichts om "Streichhölzchen". Na enige uitleg begrijpt Lambrichts wat van hem verlangd wordt en overhandigt een doosje met drie lucifers aan Reinberger.

Ondertussen is Gerard Rubens op de plaats van de landing gearriveerd, ziet de twee Duitsers en roept "Halt!". Reinberger zet het op een lopen in de richting van de Tiggelstraat. Gerard Rubens schiet driemaal in de lucht waarop Hoenmanns de handen in de lucht steekt. Hij wordt door Rubens ontwapend en in bedwang gehouden tot een pas gearriveerd grenswachter de bewaking overneemt.

Foto -7-

Reinberger steekt de Tiggelstraat over. Tussen de dichte hagen is een toegang naar een tegenoverliggende weide. Achter de haag tracht Reinberger de dokumenten te verbranden.

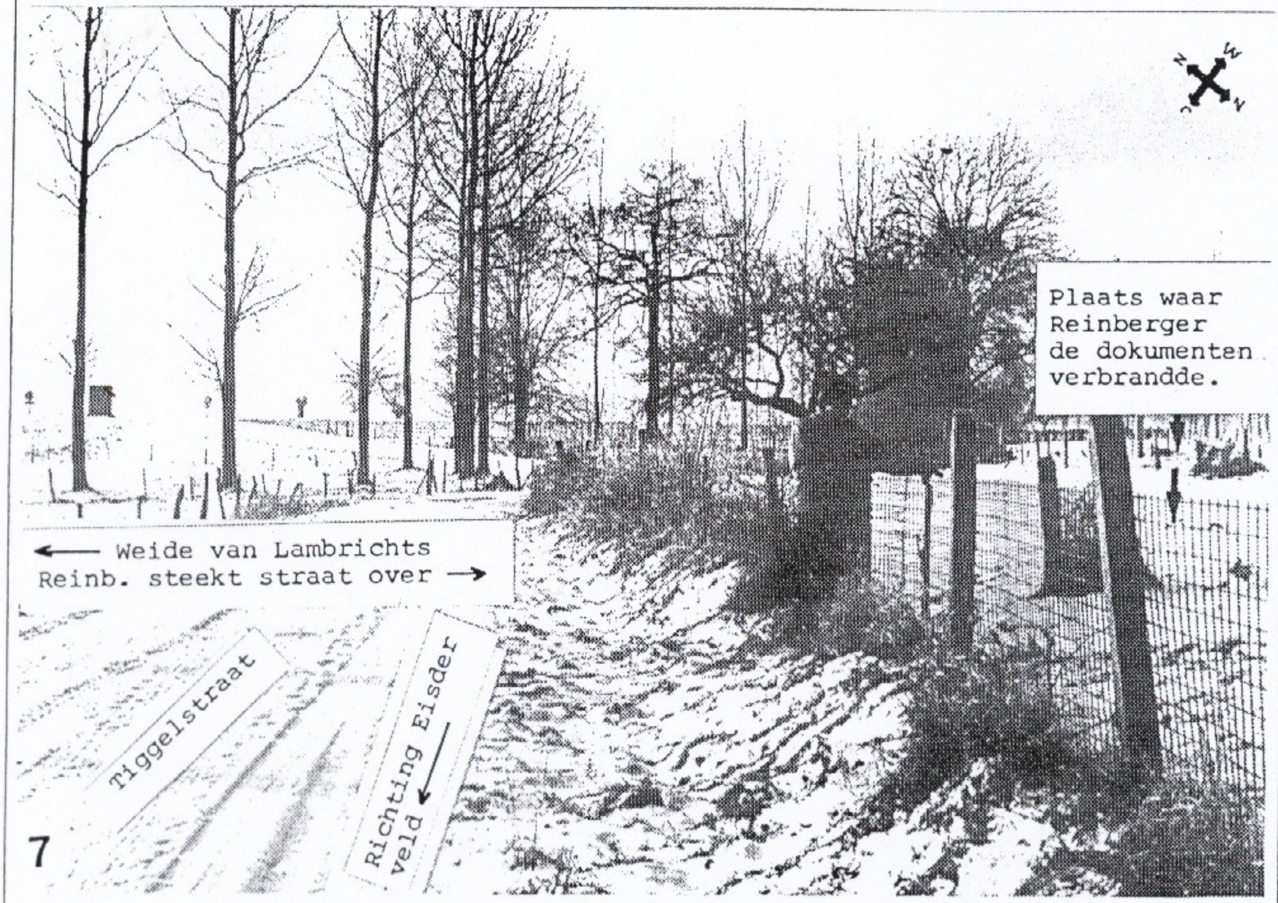
Gerard Rubens bemerkt de rook die van achter de haag opstijgt en weet zo waar Reinberger zich bevindt. Hij rent naar hem toe en dooft onmiddellijk de vlammen.
Hij neemt ook Reinberger gevangen.

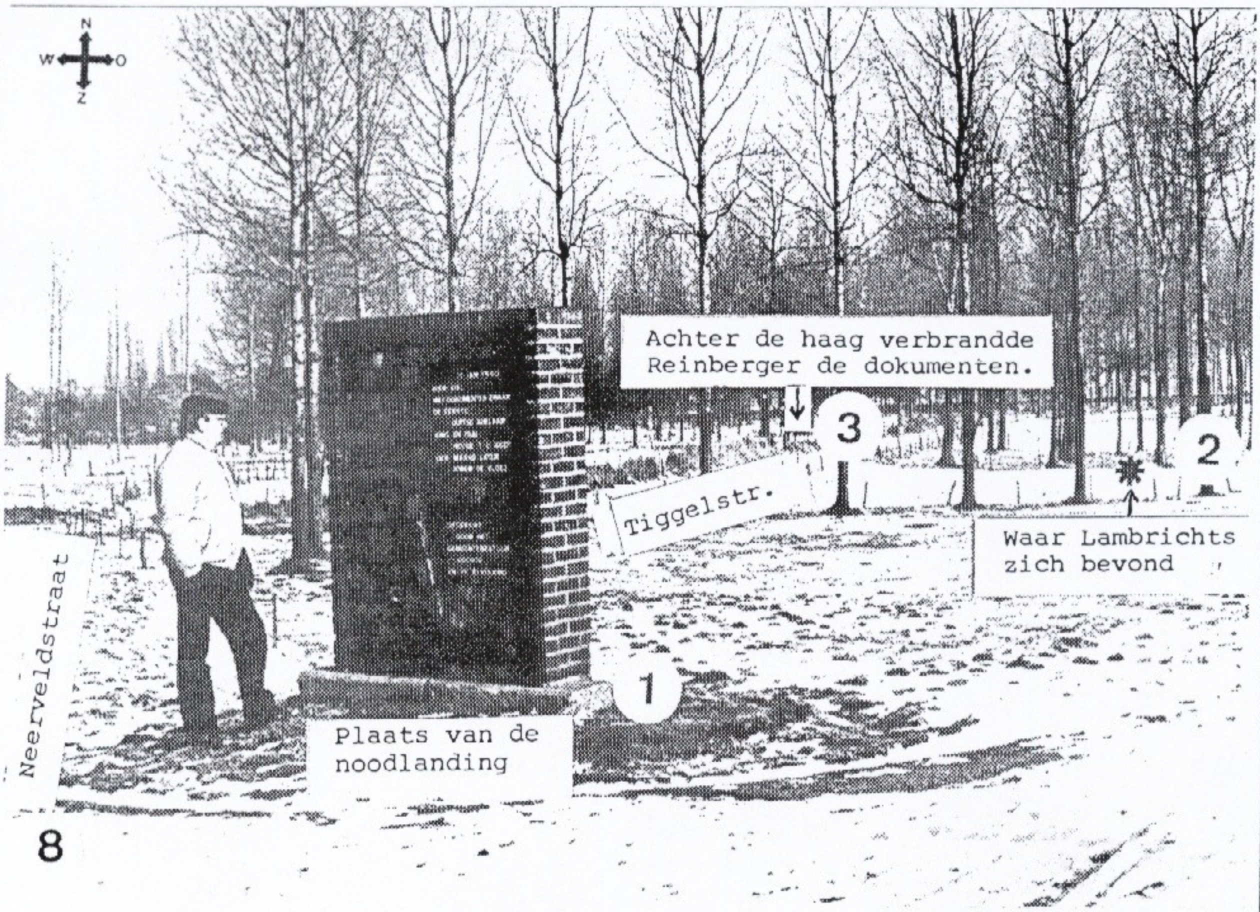
Foto -8-

1. Plaats waar het vliegtuig lag.

2. Waar de majoors Lambrichts ontmoetten.

3. Waar Reinberger achter de haag de dokumenten wilde: verbranden.

Plaats waar
Reinberger
de dokumenten
verbrandde.
← Weide van Lambrichts
Reinb. steekt straat over →
Tiggelstraat
Richting Eisder
veld
7

Achter de haag verbrandde
Reinberger de dokumenten.
3
2
Tiggelstr.
Waar Lambrichts
zich bevond
Neerveldstraat
1
Plaats van de
noodlanding
8

Ter verduidelijking moeten wij hierbij aanmerken dat de plaats waar de noodlanding plaats vond in de loop der jaren een heel ander uitzicht kreeg. De populieren die er toen stonden zijn verdwenen en er werden nieuwe geplant. Waar vroeger practisch overal hagen groeiden als scheiding van de verschillende eigendommen werden deze in de loop der jaren veelal vervangen door draadafsluitingen. Het was ten andere te wijten aan de talrijke hagen die het gezicht belemmerden dat Rubens niet onmiddellijk het vliegtuig ontdekte.

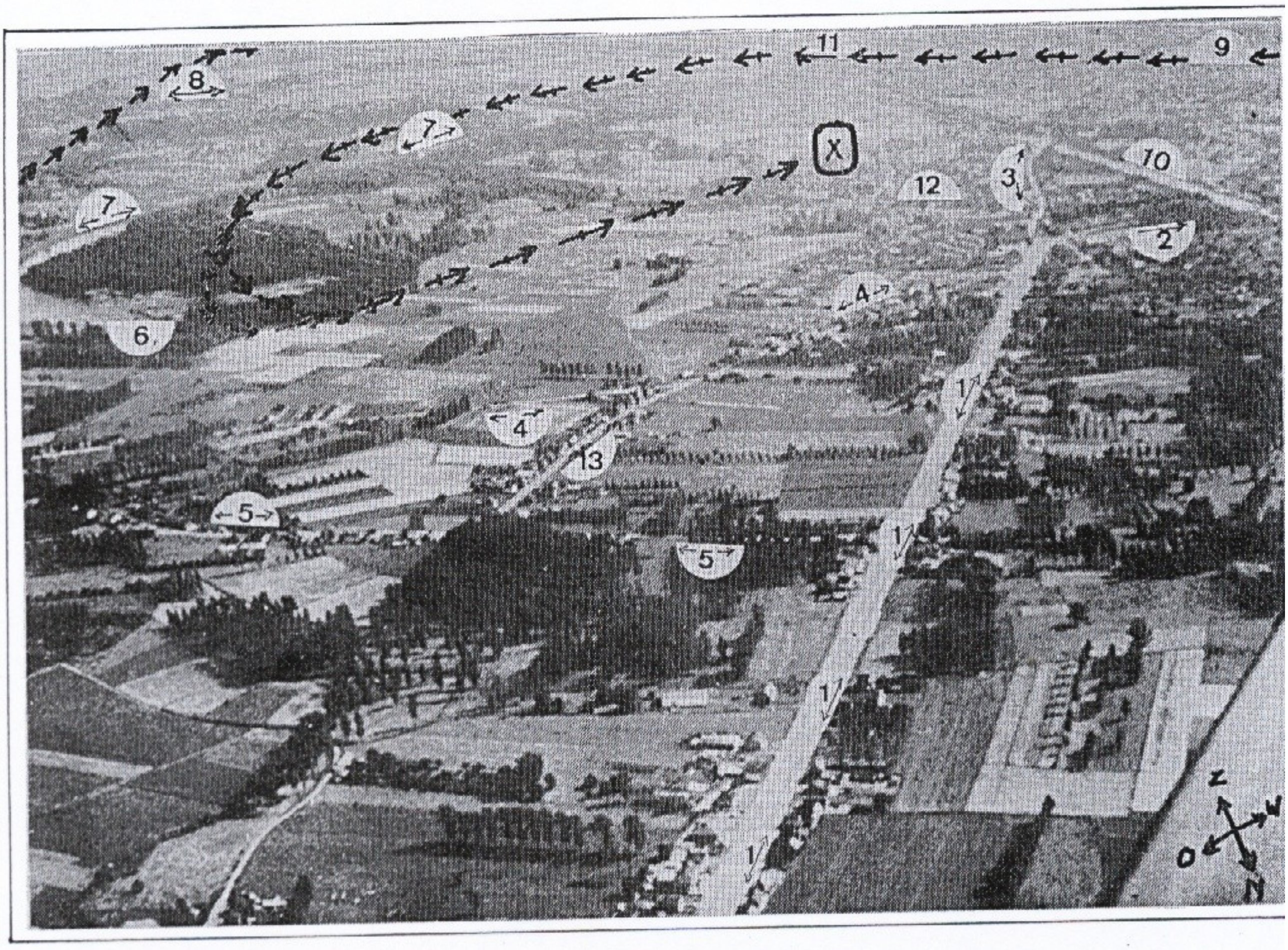
Wat het uitzicht het meest veranderde is de nieuwe Maasdijk die werd aangelegd en door "De Weerd", "De Batten" en het "Neerveld" loopt.

Bij één der laatste ontmoetingen met G. Rubens vernamen wij nog een feit dat niet van zoveel belang is maar Gerard heeft het toch goed onthouden.

Nadat hij beide majoors aan sgt. Habets had "afgeleverd" ging hij het vliegtuig inspecteren. Tot zijn grote verwondering zag hij daar mijnheer pastoor van Vucht, E.H. Jules Cartuyfels uit de cockpit klimmen. Later werd dit bevestigd door Fons Theys die samen met mijnheer pastoor het toestel als eersten onderzochten.

Zo kunnen wij dan de geschiedenis vervolledigen vermits deze twee personen ondanks hun "gevaarlijke inspectie" in geen enkel rapport vermeld werden.

De laatste kilometers die de Messerschmitt aflegde.
Gezien van uit de lucht.

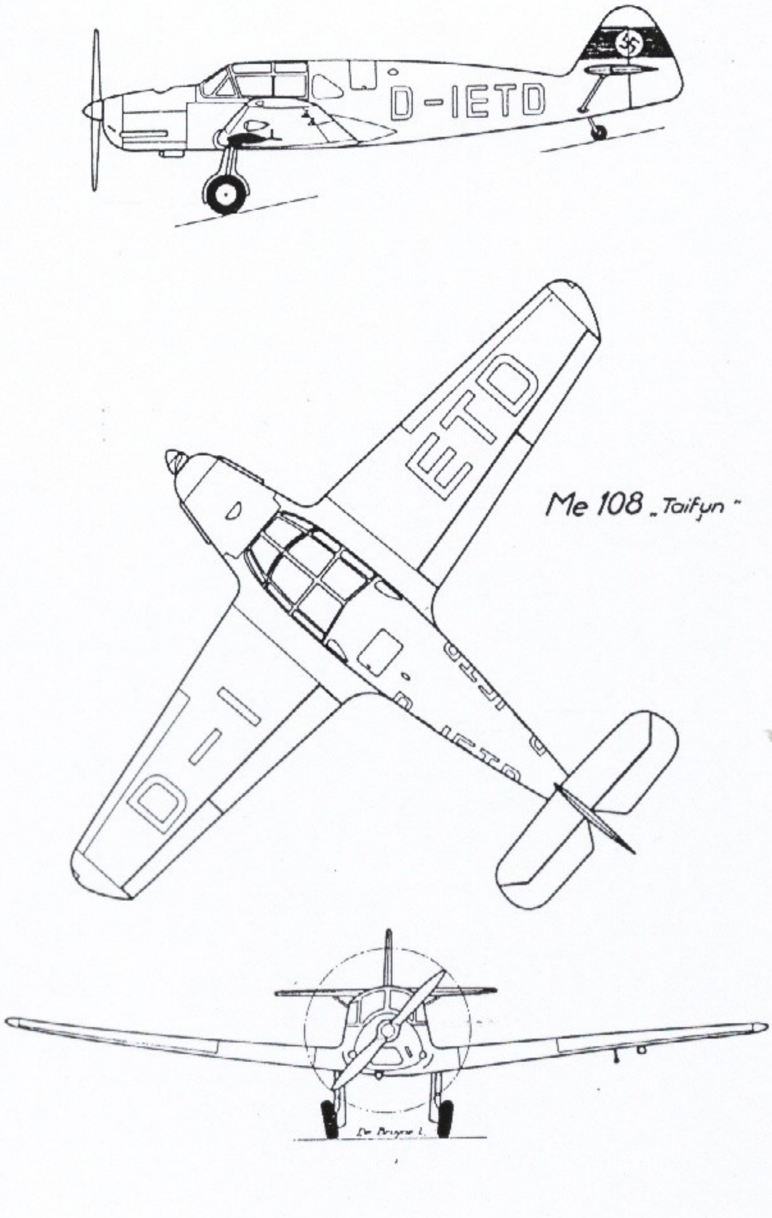

----------- Vliegroute Messerschmitt.

1. Rijksweg Tongeren-Maaśeik.
2. Oprit naar "Vuchter-brug" in Eisden-dorp.
3. Heirstraat Vucht.
4. Eisdenweg.
5. Genieskensstraat (Leut-Rijksweg).
6. Kiezeluitbating Bex.
7. Maas.
8. Richting Geneuth-Mechelen a/d Maas.
9. Centrum Mechelen a/d Maas.
10. Zuid-Willemsvaart.
11. Brug Mechelen a/d Maas.
12. Centrum Vucht.
13. Leuterweg.
14. (X) Plaats van de noodlanding.

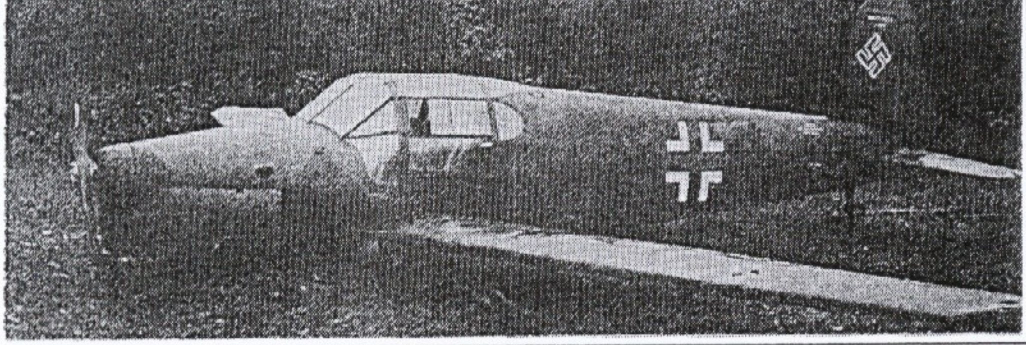
De laatste kilometers van de vliegroute van de Messerschmitt zoals ze aan de hand van de verklaringen van piloot majoor Hoenmanns en G. Rubens, korporaal foerier van de Belgische grenswacht, vermoedelijk gevolgd werd.

Me 108 'Taifun' (1934)

Me - Taifun. Les- en verbindingstoestel.

Landingsgestel gebroken bij noodlanding.
(in Zwitserland)

DE ME-108 TAIFUN

De Me-108 toestellen werden gebouwd vanaf het jaar 1934, aanvankelijk in Augsburg en later te Regensburg. De Luftwaffe gebruikte dit toestel als lesvliegtuig, voor verbindingsvluchten en snelle koeriersdiensten.

De Me-108 vliegtuigen hadden niet allen dezelfde motoren. De meest gebruikte waren de volgende:

Hirth - HM -8- Motor
Hirth - 400 PS Motor
Hirth - HM - 508 D
Hirth - HM - 504 A2
240 - PS - Argus - Motor
Argus AS 10

De kruissnelheid bedroeg tussen 295 km/h en 315 km/h
Het totale gewicht bedroeg ong. 800 kg.
Vleugelspanning 9,9 meter.
Lengte romp 8,7 meter.

De Taifun werd wereldberoemd dank zij zijn veelvuldige successen bij luchtraces. Naar gelang v.h. bouwjaar werden vele kleine verbeteringen aangebracht.

Dit toestel was zeer handelbaar, had aangename vliegeigenschappen, bood een zeer ruim gezichtsveld en had een zeer comfortabele en luxueuze binnen-inrichting met twee naast elkaar geplaatste zitplaatsen. De boordinstrumenten en metalen binnenstukken waren verchroomd. De zitplaatsen waren met leder bekleed. Het uitzicht van het toestel was zeer sierlijk. Veertig jaar na het ontwerpen werden deze vliegtuigen nog steeds gebruikt.

De Me-108 werd geleverd aan meerdere landen, o.a. aan Bulgarije, Hongarije, Japan, Roemenië, Rusland, Joegoslavië en Zwitserland.

De piloten die later het Messerschmitt-gevechtsvliegtuig Bf - 109 zouden vliegen kregen hun opleiding met de Taifun. In de Spaanse burgeroorlog werden ze gebruikt door het Condor-legioen samen met een groot aantal Bf-109 gevechtsjagers.

Korte tijd na de ingebruikname werd vastgesteld dat naast de vele goede eigenschappen dit toestel ook minder goede punten had. De onderkant van de romp was tamelijk zwak en dreigde te begeven bij te zware belasting. (Mogelijk is dit ook de oorzaak geweest van het afbreken van het landingsgestel van de Taifun die te Vucht een noodlanding maakte.) Ook voor kunstvliegen was het toestel ongeschikt. Dit werd dan ook door de Luftwaffe verboden.

Rudolf Hess, een verwoed piloot, vloog voor de eerste keer een Taifun op het vliegveld van Berlijn-Staaken. Men had hem niet ingelicht over het verbod om acrobatie te doen met dit toestel. Hij vloog een "Kunstflugfigur" in volle vertrouwen terwijl enkele toeschouwers in angstige spanning wachtten op het ogenblik dat het vliegtuig uit elkaar zou breken.

Bij de oorlogsverklaring van Engeland aan Duitsland werden twee Me-108 toestellen van het Duitse consulaat in Londen in beslag genomen. Ook de Engelsen hadden waardering voor deze toestellen want na de oorlog werden zij nog door de R.A.F. gebruikt.

In 1973 bouwde men opnieuw Me-108 vliegtuigen met meerdere verbeteringen.

De vliegclub "Limburgse Vleugels" te Zwartberg gebruikte rond de jaren 1970 eveneens een Taifun.

WAT GEBEURDE ER VERDER MET REINBERGER EN HOENMANNS ?

Van Mechelen-aan-de-Maas werden de twee officieren naar de Rijkswachtkazerne aan de Kroonlaan te Etterbeek overgebracht. Dit is de plaats waar alle buitenlandse militairen naartoe gebracht worden die in België worden aangehouden.

De ondervragingen volgen elkaar op, men wil aan de hand van zoveel mogelijk details een precies oordeel kunnen vormen over de werkelijke betekenis van deze noodlanding. De dokumenten zijn overgebracht naar majoor SBH Callens van de Generale Staf die begint met de vertaling. Hij beseft meteen welke belangrijke dokumenten hij in handen heeft en verwittigt om 21 uur zijn chef, kolonel SBH Viktor Neefs, die verder Generaal-Majoor Raoul Van Overstaeten alarmeert. Nauwkeurig worden de bladzijden, tien in getal, verder vertaald waarbij getracht wordt te onderzoeken wat ontbreekt door het verbranden van meerdere gedeelten.

Op 11 januari rond 9uur 's morgens arriveert Van Overstraeten, militair raadgever van Koning Leopold III, en neemt onmiddellijk de zaak in handen. In tijd van oorlog is hij het die in naam van de Vorst, de gehele hiërarchie met inbegrip van de Militaire Staf en het Ministerie van Landsverdediging onder zijn bevel heeft.

Kolonel Neefs brengt van Overstraeten op de hoogte van de belangrijkheid van de dokumenten. Meteen wordt beslist deze zaak als "Strikt Geheim" te behandelen. Neefs krijgt de opdracht met niemand erover te praten dan enkel, indien nodig, met de chefs van de Generale Staf. Voorlopig wordt enkel Luitenant-generaal Henri Denis ingelicht.

De Duitse ambassadeur te Brussel, Rabe von Pappenheim wordt op de hoogte gebracht en neemt onmiddellijk kontakt met de 2-de sectie te Brussel waar de vertaling van de dokumenten gedaan werd. Hij dient een verzoek in om beide majoors te bezoeken. Dit wordt hem geweigerd. Hij stelt zich in verbinding met zijn collega Rolf Wenninger,

Duits ambassadeur in Den Haag en vraagt deze zich dringend bij hem te voegen in Brussel. Wenninger vertrekt meteen, maar door motorpech komt hij pas 's avonds te Brussel aan. Opnieuw neemt von Pappenheim kontakt met de 2-de sectie met het dringend verzoek de twee majoors te mogen ontmoeten. Opnieuw wordt hem dit geweigerd. Door deze hoe langer hoe meer merkbare zenuwachtigheid bij de Duitsers is Brussel bijzonder op zijn hoede. Nog steeds is men er niet over eens wat te denken over de buitgemaakte dokumenten; tracht men hen te misleiden of zijn de dokumenten werkelijk echt? Men wil absoluut zekerheid krijgen. Tenslotte wordt een bezoek van de ambassadeurs toegestaan, echter niet vooraleer er afluisterapparatuur is aangebracht in de plaats waar de ontmoeting zal plaats hebben.

De volgende morgen, 12 januari vindt het onderhoud plaats in een lokaal van de officiersmess van de Rijkswacht. De afluisterapparatuur is aangebracht achter een schilderij met een stilleven.

Ondertussen hebben de Duitse bezoekers een cijfertelegram ontvangen uit Duitsland waarin hen duidelijk wordt gemaakt welke dokumenten in Belgische handen vielen. Men wil beslist weten wat er mee gebeurde.

Verhaegen ontvangt beide ambassadeurs, von Pappenheim en Wenninger. In de mess worden zij dan bij Reinberger en Hoenmanns gebracht. Verhaegen is hierbij aanwezig. Majoor Mampuys zit aan de afluisterpost. Wenninger neemt het initiatief en begint een gesprek over alledaagse dingen. Dan begint het eigenlijke onderhoud. Wenninger vraagt om pen en papier om aantekeningen te maken. Verhaegen gaat dit halen. Dit is de gezochte gelegenheid voor de Duitsers om even alleen te kunnen praten. Mampuys, aan zijn afluisterpost, noteert alles zorgvuldig. Hij hoort één der Duitsers tegen Reinberger zeggen: "Eergisteren was ik op het hoofdkwartier dat mij naar hier stuurde om U te ontmoeten. Wij hebben vernomen dat U de papieren hebt willen verbranden; bent U daarin geslaagd?" Reinberger antwoordt spontaan dat dit zo is. Verhaegen komt terug binnen en in zijn ver-

meend "geheim" gesprek gestoord, begint Wenninger opnieuw over andere zaken te praten, zo ook over de behandeling van de geïnterneerden. Verhaegen verlaat opnieuw het vertrek en nu is het Hoenmanns die vlug uitlegt welke koers hij met zijn vliegtuig volgde. Wenninger weet nu blijkbaar genoeg. Het voornaamste is dat de dokumenten zogezegd "vernietigd" zijn.

- Later werd door een Duitse geschiedschrijver over dit onderhoud gezegd dat de ambassadeurs een sterk vermoeden hadden dat hun gesprek werd afgeluisterd. De houding van de Belgen was te doorzichtig. Mampuys hoorde Reinberger verklaren dat de dokumenten vernietigd waren. In Duitsland werd gemeld dat "hetgeen in Belgische handen viel" van weinig waarde was. Dus, ze hadden dus toch "iets" in handen gekregen. -

Na deze afluisteraktie schijnt men overtuigd te zijn dat de dokumenten wel degelijk echt zijn. Mocht het de bedoeling van de Duitsers geweest zijn de Belgen valse papieren in handen te spelen dan zou Reinberger wel gezegd hebben dat hij hierin geslaagd was en zodus zijn opdracht tot een goed einde had gebracht. Heel de scènes in Vucht en Mechelen a/d Maas zouden dus één grote comedie geweest zijn wat moeilijk te aanvaarden is.

De leugen van Reinberger tegenover Wenninger levert voor Brussel dus het bewijs van de echtheid der dokumenten. En toch gelooft niet iedereen daarin. Jaren later werd hierover nog steeds gediscussieerd. Het Duitse vermoeden dat hun gesprek werd afgeluisterd kan andermaal bevestigd worden door een cijfertelegram dat naar Berlijn gezonden werd onmiddellijk na het onderhoud van Wenninger met Reinberger en dat zich nog steeds in de Duitse oorlogsarchieven bevindt nadat het als bewijsstuk werd gebruikt bij het proces van Neurenberg. Dit luidde als volgt: "Reinberger bevestigt dokumenten verbrand, gereduceerd tot iets van weinig belang. - Houding van de twee officieren na de landing onberispelijk."

Op 13 januari kreeg men te Brussel een telegram van de Belgische ambassadeur te Berlijn, Goethals. Deze verwittigde, alhoewel onder voorbehoud, dat hij het mogelijk achtte dat door het geval Vucht-Mechelen de Duitsers mogelijk tot een onmiddellijke aanval zouden overgaan. Hij had deze mededeling, naar zijn zeggen, van een belangrijke informateur, soms echter van twijfelachtige aard (?)

Alhoewel het hier dus ging om onzekere berichten en om een persoonlijk oordeel van Goethals, werd het Belgische leger in staat van hoogste paraatheid gebracht. Koning Leopold zag de toestand ernstig in. Het bewuste "Januari-Alarm" nam een aanvang.

Een bijkomende bijzonderheid betreffende het korte verblijf van de Duitse majoors in de Rijkswachtkazerne te Brussel verscheen van de hand van José Bogaert, in 1940 aalmoezenier bij de 1-ste mobiele Gendarmerie-brigade op de Kroonlaan te Brussel. Hij maakte daar kennis met beide Duitsers in afwachting van hun ontmoeting met de ambassadeurs. Reinberger leerde hij kennen als een stroef personage, naar Pruisisch model geknipt, een echte Duitse militair.

Hoenmanns was een gezellige prater. Terwijl Reinberger in een nors stilzwijgen verzonk, praatte Hoenmanns over zijn vroeger baantje als directeur van een scheepsvaartmaatschappij op de Rijn te Keulen. Hij nodigde aalmoezenier Bogaert zelfs uit om na de oorlog een tochtje met hem te maken op de Rijn.

Ook majoor Verhaegen beschreef de houding van de majoors in een naslagwerk. Reinberger en Hoenmanns stuurden elkaar meermaals verwijten toe. Reinberger verweet de veel oudere Hoenmanns (toen 53 jaar oud) dat hij de legervoorschriften had overtreden door hem zonder toelating met zijn vliegtuig mee te nemen. Ook beschimpte hij hem niet veel waard te zijn als piloot. Hij betitelde hem als niet meer dan een pretentieuze sukkelaar.

Hoenmanns op zijn beurt antwoordde Reinberger dat hij een vulgaire Pruis was zonder opvoeding. Zij zouden beiden

niet in deze situatie geraakt zijn als Reinberger hem tijdig gezegd had welke bijzondere zending hij had en welke gewichtige dokumenten hij bij zich droeg. Hij zou zich wel bedacht hebben Reinberger als passagier mee te nemen met dergelijke dokumenten. Iedereen in het Duitse leger was er immers van op de hoogte dat zoiets niet per vliegtuig mocht vervoerd worden. Alle fout lag dus bij Reinberger.

ALARM IN BELGIE EN NEDERLAND

Zodra men de ernst van de zaken onder ogen ziet ontstaat een grote beroering in ons land. De gebeurtenissen volgen zich op in snel tempo.

Koning Leopold III wordt door van Overstraeten ingelicht en is overtuigd van de belangrijkheid van de dokumenten. Van de leden van de regering wordt alleen de Minister van Landsverdediging, Luitenant-generaal Denis op de hoogte gebracht. De opperbevelhebbers Lord-Gort in Groot-Brittanië, generaal Maurice Gamelin in Frankrijk en generaal Reynders in Nederland worden ingelicht.

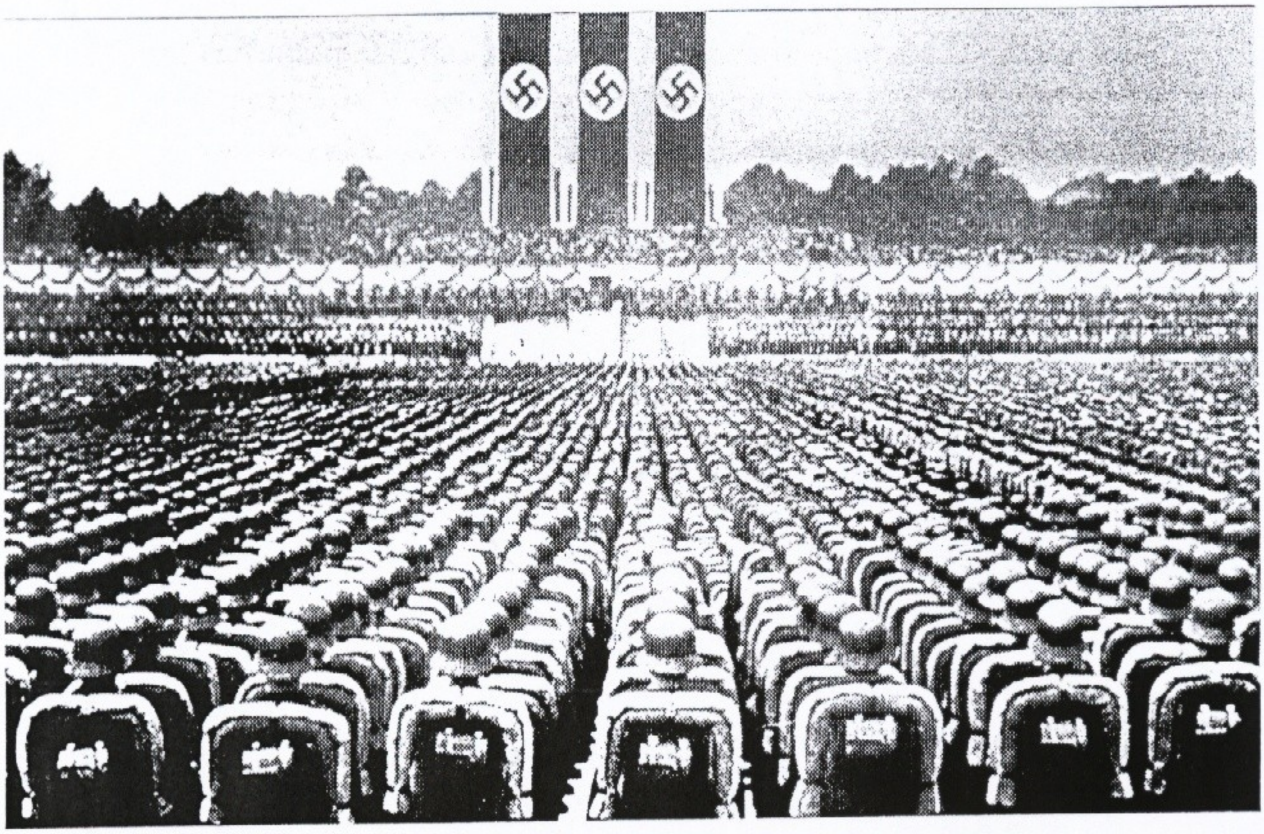
Paul-Henri Spaak, minister van Buitenlandse Zaken is vanzelfsprekend op de hoogte en komt kordaat op het voorplan. Hij gelooft in een dramatische toestand. In de late nacht ontvangt hij de Nederlandse minister Harinxma en zegt hem te geloven dat België mogelijk 's anderendaags door Duitsland zal aangevallen worden. De eerste alarm-maatregelen worden afgekondigd. Er heerst een algemene verwarring. De avonduitzending door de radio wordt plots onderbroken om de terugroeping van alle soldaten in verlof af te kondigen. Alle reserve-eenheden dienen zich naar hun posten te begeven. Het nieuws wordt doorgegeven in schouwburgen en bioscoopzalen. Het alarm is algemeen. Om 23 u. meldt de radio het inzetten van "Faze D" van de mobilisatie. Het leger wordt in hoogste paraatheid gebracht.

NEDERLANDERS FLEGMATIEK

De Nederlandse opperbevelhebber van Land- en Zee-

Het Vucht-incident leidde in België tot verscherpte mobilisatiemaatregelen. Faze D en terugroeping van alle vakantiegangers. Treinen vertrekken uit de stations nagewuifd door familie van de gemobiliseerden.

Reeds in 1939 stonden de Duitse troepen klaar om ons land binnen te vallen. Op 10 mei 1940 luidde dit korte bericht: "Am Tag X 10 Mai. St. 5,35 U." Het startsein voor "FALL GELB".

macht, Reynders, verklaart eenvoudig: "Ik geloof er niets van." Hij beslist de alarmerende berichten gewoon te negeren. Het is zeker niet de eerste afwijzende houding van deze generaal. Reeds eerder werd hij ervan verwittigd dat gevaar dreigde. Hij wilde niet geloven dat Duitsland Nederland zou aanvallen. Waarom zouden zij? De herhaalde inlichtingen van zijn berichtgever majoor Sas, werden door Reynders gewoon opzij geschoven. Zeer ten onrechte zoals later bleek. De informaties die Sas bezorgde hadden een verbazingwekkende oorsprong. Zijn "informateur" behoorde tot de "Abwehr", de Duitse Geheime Dienst bij uitstek. Dat een lid van deze zeer speciale dienst zulke vertrouwelijke inlichtingen doorgaf klinkt zeker verwonderlijk. Even verwonderlijk is dat de "Abwehr" onder leiding stond van een hevig tegenstander van het Nationaal Socialisme: Admiraal Canaris. Majoor Sas werd door generaal Reynders meermaals belachelijk gemaakt door hem lachend te vragen: "En wanneer krijgen wij de volgende Duitse aanval?"

- Later werd duidelijk over welke ongelooflijke inlichtingsbronnen de Belgische en Nederlandse militaire attachés te Berlijn beschikten. Het wordt zelfs betiteld als een uniek feit in de annalen van de spionage. Vaak echter worden juiste inlichtingen ter zijde geschoven als "te fantastisch" en wordt er geen geloof aan gehecht. De loop van de geschiedenis zal wel steeds beinvloed worden door juiste berichten die verkeerd beoordeeld worden en onjuiste die voor waar genomen worden.

Een voorbeeld van grove misrekening als gevolg van ongeloof betreffende een juiste inlichting is wel zeker het drama van de brug te Arnhem. Alhoewel Montgommery herhaalde malen bericht kreeg van de Nederlandse Weerstand dat een eind boven Arnhem Duitse S.S.-pantsertroepen gelegerd waren negeerde hij dit bericht als niet mogelijk, met het gevolg dat de strijd om de brug van Arnhem eindigde in een ware catastrofe waarbij duizenden soldaten het leven lieten. -

De berichten van Spaak, de grote opwinding in Bel-

Nederland hoopte op zijn water om de Duitse legers tegen te houden. Zijn soldaten stonden ook in het water, toen ze de aanval afwachtten.

Na de afkondiging van "Faze D" in België treft Nederland op aandringen van koningin Wilhelmina een minimum aan veiligheidsmaatregelen.

De Nederlandse opperbevelhebber van Land- en Zeemacht, Generaal Reijnders, geloofde niet in het "Duitse Gevaar".

gië en het inzetten van "Faze D" kunnen Reynders er niet van overtuigen dat er werkelijk gevaar dreigt. Hij bedankt zijn Belgische "broeders" voor hun verwittiging en pas in de vroege morgen van 14 januari kondigt hij enkele voorzorgsmaatregelen af, alhoewel het uiterste minimum en dan pas na aandringen van Koningin Wilhelmina.

In België klinkt 's nachts het geluid van militaire convooien. Autobussen, moto's en zelfs fietsen worden opgeeist. In de stations is er beweging van soldaten die zich naar hun posten begeven of door trams worden aan- of weggevoerd. In de Maasvallei heerst dezelfde drukte als elders. Niemand vermoedt echter dat deze toestand een gevolg is van de kleine blauwe Messerschmitt op de "Weerd" te Vucht en van het kordate optreden van Gerard Rubens en enkele andere Belgische soldaten die de belangrijke dokumenten van Reinberger uit de brand haalden.

België leeft in bange afwachting. De koude houdt de mensen binnen, samenscholingen zijn zeldzaam, de meeste drankgelegenheden zijn gesloten.

"Faze D", hangt op de deuren van de officiele gebouwen. Het is echter niet de eerste keer dat België de adem inhoudt. In september 1939 vreesde men eveneens voor een Duitse inval en ook in november was er groot alarm.

Boven de Moerdijk merkt men niets van al die opwinding, al zijn er toch nog enkele nieuwe voorzorgsmaatregelen genomen, zij het dan de hoogst noodzakelijke. Men gelooft nog steeds niet in de mogelijkheid van een Duitse inval en velen betrouwen op hun "Neutraliteit" die door Duitsland wel zal geëerbiedigd worden. Majoor Sas staat practisch alleen met zijn sombere vooruitzichten.

Ook in Parijs is men verrast over de maatregelen in België. Duitsland buit deze toestand uit om nog meer twijfel en onenigheid te zaaien. Allerlei berichten worden verspreid. Zo wordt gezegd dat de Engelsen en de Fransen België hebben aangezet om zulke noodmaatregelen te nemen. Nederland wijst er schamper op dat de noodtoestand in België veelal het gevolg is van de paniekhouding van

P.H. Spaak die de "gewichtige dokumenten" zelf niet eens gezien heeft. Elders beweert men zelfs dat heel de poespas die in België gaande is zou afkomstig zijn uit Italië. De paus zou gezegd hebben aan de Franse ambassadeur François-Charles Roux "Het is jammer dat België en Nederland zullen overvallen worden". Dat wordt dan weer overdreven bevonden en bij nader informeren blijkt dan dat de paus zou gezegd hebben "...dat België en Nederland bedreigd worden". Parijs krijgt de schuld, ze hadden het gezegde van de paus verkeerd doorgegeven. Toch blijkt dat Frankrijk ook elders berichten in die zin verspreid heeft. Denemarken ontvangt uit Frankrijk de alarmerende berichten dat een Duitse inval in België en Nederland als zeker kan beschouwd worden. De twijfel en verwarring heersen in België.
De onrust wordt nog vergroot door een bericht afkomstig uit het verre Oosten, van het agentschap Havas, dat Duitsland op het punt staat Nederland binnen te vallen met niet minder dan 900.000 soldaten. Iemand moet er baat bij hebben om al deze berichten te verspreiden.

HET LEK

De inhoud van de dokumenten van Reinberger zouden dus geheim gehouden worden. Daarvan is echter niet lang sprake geweest.

Aan de basis van de openbaring ligt beslist voor een groot gedeelte de aktie van een echte doorgewinterde correspondent, Antoine Matagne. Hij zelf heeft later bekend gemaakt op welke boeiende manier hij in bezit is gekomen van de inhoud van de dokumenten en Londen op de hoogte bracht.

Wat Engeland in handen kreeg was beslist niet de letterlijke inhoud van de dokumenten waarvan de ware betekenis pas na de oorlog volledig bekend werd. Er was zeker een gedeelte in de brand gebleven. De verschillende gissingen over wat precies ontbrak, gaf veelvuldig aanleiding tot allerlei, vaak onjuiste veronderstellingen.

Sinds 1938 was Antoine Matagne speciaal correspon-

dent van de "Daily Telegraph" in België. Deze grote Londense krant had welbewust Matagne gekozen als "bijzondere nieuwsaanbrenger". Haar gewone correspondent in België kende meerdere Belgische ministers. Hij stuurde regelmatig berichten naar Londen die echter meermaals door de redacteurs van de "Daily Telegraph" als te officieus werden beschouwd.

Antoine Matagne stoorde zich niet al te veel aan officieus of officieel en evenmin aan de "neutraliteit" die door de regering Pierlot angstvallig gehandhaafd werd. In tegenstelling tot de mening van meerdere politici was Matagne ervan overtuigd dat Duitsland zijn voeten zou vegen aan de Belgische neutraliteit. Hitler zou beslist hetzelfde doen wat de Kaiser in 1914 gedaan had. De Franse Maginotlinie werd aangezien als zeer moeilijk inneembaar en bijgevolg was het logisch dat de Duitsers deze zouden ontwijken. Een aanval op België en vandaar naar Frankrijk lag voor de hand.

Haast onverwacht kwam Matagne in het bezit van de inhoud van de zogezegde "verbrande" dokumenten.

- "Op zekere dag vraagt de leider van de informatiedienst van de Bank van Brussel, de heer Fernand Kerkhof aan Matagne hem eens te komen opzoeken. (Kerkhof had gedurende de oorlog de leiding van de fameuze Dienst-Zero) Hij zou Matagne een inlichting van "het hoogste belang" kunnen bezorgen die hij dan kon doorgeven aan de "Daily Telegraph". Matagne vond het een vreemde, ongewone uitnodiging. Vanzelfsprekend ging hij toch hierop in. Hij ontmoette Kerkhof in de late namiddag, maar deze had de berichten, die uit de Wetstraat moesten komen als "hoogst belangrijk nieuws" nog niet ontvangen. Bijgevolg werd een afspraak gemaakt voor 's anderendaags zelfde uur., Opnieuw niets. Begrijpelijk dat Matagne niet tevreden was. Bekend als zeer aktieve journalist werd hij eerst opgewarmd met beloften en dan bleef men zwijgen. Er volgde een totaal stilzwijgen. Matagne bleef niet inaktief toekijken. In zijn kennissenkring had hij een hoger officier uit de oor-

41

Daily Telegraph 18.1.1940 p. 1

HOW GERMAN PLANS FELL INTO BELGIAN HANDS

OFFICER'S AIR TRIP FROM BERLIN

HURRYING TO MEET BRIDE IN COLOGNE

PLANE'S FORCED LANDING

From Our SPECIAL CORRESPONDENT

LIEGE, Wednesday.

I am now able to tell the remarkable story of how the Belgian and Dutch Governments came into possession of Nazi plans which led them to take special defence measures last week-end.

A German officer's haste to rejoin his newly-married wife was the first cause in a chain of events which resulted in the plans falling into Belgian hands.

Last Wednesday a German 'plane made a forced landing at Mechelen-sur-Meuse, on the Belgian frontier near [illegible]. Two officers were in the machine. One of them belonged to the group of [illegible] which has its headquarters at Cologne. He was the officer who carried the vitally important documents.

TOLD TO GO BY TRAIN

I learn that he had been ordered to convey these documents, which were rather bulky, from Berlin to Cologne. So that no risks should be taken, the officer had been told to travel by train. The High Command in Berlin had, in fact, provided him with a first-class railway ticket.

It happened that the officer had only recently been married. His wife was living in Cologne. The train journey would have taken so long that he would not have been able to see her the same evening.

He heard that one of his friends, an airman, was just on the point of leaving [illegible] for Cologne, and the staff officer decided to take this chance of reaching his wife so much more speedily.

As the result of a big navigational error, the pilot crossed the Rhine far to the north of Cologne and found himself near the Dutch border.

He was greeted by anti-aircraft fire. He consequently turned south, and a few minutes later had to make a forced landing in a meadow at Mechelen-sur-Meuse.

BORROWED MATCHES

The first thing the staff officer did was to ask a peasant for some matches. With these he tried to set fire to his documents.

Belgian soldiers [illegible] to the scene, however, and forcibly prevented the officer from destroying the papers.

The two Germans were taken to the nearest military post for questioning. During the interview the Nazi Staff officer succeeded in snatching the documents and throwing them into the fire. A Belgian officer was able, however, to recover them before they caught fire.

There could thus be no doubt that the papers were of exceptional importance. According to my information, they related to the transfer from the neighbourhood of Berlin to the left bank of the Rhine of 22 newly-formed divisions.

FACTS CONFIRMED

This movement was in course of being carried out. Some of these divisions were to go to the Dutch frontier, but the great majority were destined for the Belgian frontier.

The Belgian Intelligence Service was readily able to confirm that these troop movements were in fact taking place.

At the same time news was received of the arrival in the Aachen area of the Belgo-German frontier of two Army corps, each consisting of three divisions.

While the movement of troops in the zone indicated by the captured plans was thus clearly taking place, it was not possible to be sure whether these movements were to be regarded as a concentration or were merely designed to relieve units already in the area.

At the same time, there was nothing in the papers taken from the German officer at Mechelen which made it possible to place any certainty on this interpretation of the troop movements.

The one fact which is certain is that at the present moment there are between 75 and 80 divisions on the frontiers of Holland and Belgium, for no movement of troops from the Rhineland back into the interior of Germany has yet taken place.

Of the total concentration, 57 divisions are believed to be eastward of the Belgian frontier.

HEAD OF EMPIRE AIR SCHEME

AIR VICE-MARSHAL CROIL

Mr. Rogers, Canadian Minister of National Defence, announced at Ottawa yesterday that Air Vice-Marshal G. M. Croil, Chief of the Canadian Air Staff, is to be appointed head of the £120,000,000 Empire Air Training Scheme.

It is estimated that a personnel of at

DAILY TELEGRAPH 23/1/40

GERMAN INVASION PLOT EXPOSED

POINT OF ATTACK SHOWN IN SEIZED DOCUMENT

WEAK SPOTS IN BELGIUM'S DEFENCES SET OUT

OPPOSING GENERALS' ABILITIES SUMMED UP

FROM OUR SPECIAL CORRESPONDENT

LIEGE, Monday.

I have been able to obtain further details of the contents of the German secret plan for the invasion of Belgium which fell into the hands of the Belgian High Command after a German 'plane had made a forced landing at Mechelen-sur-Meuse on the morning of Jan. 10.

It can be asserted, without fear of denial, that this voluminous document consisted of a detailed and minutely particularised plan to carry out the invasion within a very short space of time.

Careful inquiries were made to ascertain whether the dossier might not be a "plant," designed to carry on the war of nerves against neutral States. This hypothesis was definitely rejected.

Map showing how the German invasion was planned

Among the information contained in the papers was a list of the supposed dispositions of all the Belgian units.

One section of the dossier gave [illegible] the character and psychological make-up of the officer commanding each Belgian army corps which was to be attacked by an [illegible] German unit.

WEAK POINTS INDICATED
[illegible] of Attack Chosen

[illegible] officer was described as [illegible] another as "soft"; a third [illegible] as "having swift [illegible]"; a fourth as possessing a "[illegible] temperament"; a fifth [illegible] to be "[illegible]," and a sixth [illegible] with great initiative."

The position of each headquarters, [illegible] of the smallest units was [illegible] indicated.

The most important information [illegible] in the dossier, besides a list of [illegible] secretly sent to the West, was a survey of the weakest points in the Belgian defences.

The German General Staff laid particular emphasis on that part of the [illegible] between Huy and Andenne, [illegible] considered it would be [illegible] easy to force a passage [illegible] between the fortresses of Liege and Namur, with the object of [illegible] taking the strong position [illegible] Albert Canal from the rear.

WHY PLAN FELL THROUGH
[illegible] of Surprise Lost

[illegible] in official quarters no longer [illegible] the exceptional importance of [illegible] documents. It is even stated in [illegible] though the papers [illegible] no date for the offensive, that [illegible] was within an ace of being [illegible] on the night of Saturday, Jan. 13.

[illegible] pointed out, moreover, that the [illegible] German concentrations on the [illegible] and Dutch frontiers had taken [illegible] which would have [illegible] them to launch an attack at [illegible].

[illegible] good grounds for believing that the reason why Belgium [illegible] been attacked was that the Germans had lost the advantage of surprise with the capture of the now [illegible] dossier.

Details of how the German plan was [illegible] were given in THE DAILY TELEGRAPH on Jan. 15 and 18.

BELGIAN DEFENCE PROBLEM

ALLIED AID BEFORE OR AFTER AN INVASION

FROM A FRENCH CORRESPONDENT

PARIS, Monday.

The German preparations obviously directed against the Low Countries remain unchanged, and it is impossible to hazard a forecast of what lies in store for them in the future.

Since November, when a German invasion was for several days regarded as imminent, the Belgian Government came to the following conclusions:

Either the Belgian Government must decide to forestall the attack on her own territory and call the French and British Armies in to help. In that case they could occupy the very [illegible] fortified lines along the Albert Canal, joining the River Meuse 20 miles downstream at Liege with the Scheldt at Antwerp.

They would thus be in a position to ward off the eventual onslaught on Holland planned by the German High Command, and bring strong pressure to bear on Northern Germany.

TEMPORISING DECISION

Alternatively, the Belgian Government must decide to allow the Germans to take the initiative and not ask for Franco-British assistance until Belgian territory was actually invaded.

In this case it would be impossible for the French and British troops to achieve as much as if they could first enter Belgium. In consequence, the new front line could not be stabilised very far from the French frontier, and it would take much longer than on the other assumption.

It appears that a week ago the Belgian Government hesitated to make the choice between these alternatives, and finally resolved to temporise.

U-BOAT SUNK BY OWN TORPEDO

INTERIOR EXPLOSION

From Our Own Correspondent

COPENHAGEN, Monday.

FIFTH U.S. PROTEST

Enkele van de berichten die in de Daily Telegraph verschenen en verwarring zaaiden in België waar men geloofde in de strikte geheimhouding van de in beslag genomen Duitse dokumenten.

log 1914-1918. Op deze hadden de Russen reeds meermaals beroep gedaan voor technische kwesties. De Russen werden toen ten andere beschouwd als toekomstige geallieerden ingeval het tot een conflict zou komen met de Duitsers.
Deze hogere officier was in de mogelijkheid bepaalde zaken grondig te bestuderen en in de praktijk uit te werken. Hij had aan Moskou belangrijke diensten bewezen. De Russen hadden in België een niet onaardig spionagenet onder de dekmantel van een grote handelsonderneming die haar zetel had in het hartje van Brussel. Alles wees erop dat de Russen op één of andere manier in het bezit gekomen waren van de inhoud van de in Vucht in beslag genomen dokumenten. De opgelegde zwijgplicht scheen meerdere zwakke plekken te vertonen.

Matagne begon zijn speurtocht in die richting. Dat was echter niet de enige bron waar hij zijn nieuws uit putte. Het ene spoor leidde naar het andere. Te Luik kreeg hij nog nadere inlichtingen uit Franse bron. Zo vernam hij dat generaal Gamelin op de hoogte was gebracht van alles wat het Belgische 2-de bureau had kunnen opmaken uit de deels verbrande Duitse dokumenten . Een dag later kreeg Matagne (als gevolg van zijn speurtocht) een voorstel van een bekend beeldhouwer om hem te vergezellen op een avondje-uit in de Longchampslaan te Brussel. Er waren daar een paar knappe meiden. Eentje daarvan vulde zijn dossier aan met enkele zeer interessante details 'die ze vast hier of daar in een bed had meegescharreld' (A. Matagne - Spectator).

Alles samen werd het al heel wat meer substantieel. Hij kwam tot de conclusie dat hij zo ongeveer in het bezit was van wat de Belgische regering op een bepaald ogenblik door middel van Kerkhof langs Matagne om aan de "Daily Telegraph" had willen bekend maken zonder de Belgische neutraliteit te schenden. Om één of andere reden waren ze echter beginnen te aarzelen. Langs een andere weg kwam Matagne nu toch in het bezit van voldoende stof voor een lang artikel met heel wat precieze gegevens. Hij was echter op zijn hoede. Men had hem door middel van een tussen-

persoon dokumenten beloofd "van het hoogste belang" en om ongekende reden gaf men hem nu niets. Rekening houdend met het feit dat men hem beslist in de gaten hield, en zijn berichtgeving naar Londen zou onderscheppen besliste hij zijn artikel niet te telegraferen maar per vliegtuig in Londen te bezorgen. Een dag later al verscheen een artikel in de Daily Telegraph op de eerste bladzijde. (In deze Engelse krant verschenen drie verschillende publicaties n.l. op 15, 18 en 23 januari 1940. In het laatste werd de inhoud van de dokumenten besproken.)

Fernand Kerkhof, van de inlichtingendienst van de Bank van Brussel, werd door Matagne ingelicht en bracht "Le Soir" op de hoogte van de bijzondere gegevens die Londen ontvangen had. De redactie van Le Soir nam onmiddellijk contact op met de Daily Telegraph en publiceerde eveneens het opzienbarende nieuws. De "Gazette" waarvan Matagne militair redacteur was, werd door deze zelf op de hoogte gebracht. Nu was de zaak voldoende uitgelekt om de Belgische neutraliteit op de helling te zetten.

Voor de regeringsambtenaren was het niet moeilijk te gissen wie achter de "onthulling" zat. Matagne was voor hen geen onbekende. Hij werd een paar dagen later naar het Justitiepaleis geroepen door Procureur-generaal Walter Ganshof van de Meersch. Op het bureau van de beruchte Ganshof lag de "Daily Telegraph" met het artikel van Matagne .. .. en wat onheilspellender was een vrij lange brief met ministeriele hoofding. Het gesprek begon.

- "Is U de auteur van dit artikel in de Daily Telegraph?"
- "Jawel."
- "De regering vraagt mij de mogelijkheid te overwegen de auteur van dit artikel te laten vervolgen."

Een half uur duurde dit onderhoud dat telkens maar weer terug viel op de "Belgische Neutraliteit". Ten slotte besloot Ganshof van der Meersch met de woorden: "Mijnheer Matagne, ik ben het niet eens met de regering." Enkele ogenblikken later werd Matagne uitgeleide gedaan door van der Meersch persoonlijk tot grote verwondering van de portier.

Tussen de Duitse inval in Polen en 10 mei 1940 lag de «drôle de guerre», die uitgevochten werd op de smalle strook tussen Maginotlinie en Westwall. Hierboven een foto van de Franse «poilus» in stelling.

De Fransen geloofden in de oninneembaarheid van de Maginotlinie die hen tegen de Duitsers zou beschermen.

Hitler liet zijn troepen echter een "ommetje" maken door Luxemburg en België en maakte alzo de Maginotlinie haast waardeloos voor de Franse verdediging.

Veel nadenken was er niet voor nodig om te besluiten dat de inhoud van de Duitse dokumenten voor België als van groot belang beschouwd werd.

De regering Pierlot zat met zware problemen. Pierlot zelf vond de dokumenten niet van zo bijzondere waarde. Hij hield stevig vast aan de neutraliteitspolitiek en had liefst geen rechtstreekse verbindingen met oost of west.

In 1936 werd de neutraliteit van België afgekondigd en dit moest dan doorgaan als bescherming bij mogelijke militaire akties in het westen. Maar reeds in 1939 twijfelde men sterk aan de mogelijkheid om te ontkomen aan een oorlog. Berichten allerlei brachten wantrouwen en onenigheid tussen de regeringen onderling en binnen de eigen regeringskringen.

Pierlot geloofde er nog in dat Duitsland door de bekendmaking van de inhoud van haar "papieren" trachtte te achterhalen hoe men zou reageren. Hij werd hierin gesteund door sommigen die niet wilden geloven dat bij de bekende Duitse "Gründlichkeit" dergelijk ongeval mogelijk was. Paul-Henri Spaak dacht er heel anders over.

Op 16 januari, dus 6 dagen na de noodlanding te Vucht, ontbood hij de Duitse militaire attaché die na zijn onderhoud met Reinberger en Hoenmanns, er zeker van was dat niets belangrijks in Belgische handen gevallen was. Tot diens grote verwondering trok de heer Spaak voor zijn ogen een schuiflade open en toonde hem de dokumenten, of wat er nog van over was. Tijdens dit onderhoud maakte Spaak hem duidelijk dat België zeker niet de domheid zou begaan de geallieerden te verzoeken de Belgische stellingen te komen vervoegen en Duitsland zo een gemakkelijk motief te verschaffen om onze neutraliteit te schenden. Toch werden er maatregelen genomen die later nog stof tot discussie gaven. -

De bekende Engelse generaal Spears wijdde heel wat aandacht aan het geval "Vucht-Mechelen a/d Maas. Hij schreef in zijn: "Témoignage sur une Catastrophe".

"....... In België werden de theatervoorstellingen onderbroken om aan te kondigen dat alle soldaten-verlofgangers zich

bij hun eenheid moesten vervoegen. De Fransen werden er officieus van op de hoogte gesteld dat de Belgen hen onmiddellijk zouden vragen het Belgisch leger te komen versterken. In zeer slecht en uiterst koud weer trokken de Fransen tot aan de grens en bivakeerden daar. Bij deze legereenheden waren vele soldaten uit de Franse kolonies die heel wat last hadden van de barre Europese winter. De Belgen maakten de voornaamste toegangswegen open zonder echter de toelating te geven het land te betreden.

De eerste keer dat ik generaal George daarna ontmoette zei deze me dat zijn troepen erg geleden hadden en hoe groot hun ontgoocheling was toen bleek dat de verwachte uitnodiging om België binnen te trekken niet was gekomen. Was de landing van de Duitse majoors te Vucht nu een vooropgezet maneuver of een toeval? Churchill meent dat de laatste hypothese de goede is. De Fransen zijn sinds de geschreven geheimenissen geneigd er een list in te zien.... .. De Fransen die met mij over het incident van gedachten wisselden, hebben misschien gelijk als ze voorop stellen dat Hitler de reactie van de geallieerden, van de Belgen en Nederlanders, op zijn plannen wilde nagaan voor hij ze effectief uitvoerde.

Daar is natuurlijk wel lef voor nodig, maar dat soort moed miste Hitler niet. Hij voerde in elk geval hetzelfde plan uit hoewel hij wist dat de vijand het kende..... Het is natuurlijk dat Hitler vertrouwd heeft op de invloed die hij had in België en de vrees die hij Nederland inboezemde en daarom meende te mogen verwachten dat de geallieerden niet zou worden gevraagd hun stellingen op te schuiven tot in beide landen...."

Dit zijn gedeelten van de uitweidingen van de Engelse generaal Spears op blz. 81 en 82 van zijn boek. In een voetnota haalt hij aan dat Churchill en de Daily Telegraph gelijk hadden.. "Het blijkt uit de dokumenten van Neurenberg dat Churchill gelijk had en de Fransen zich vergisten."

Spears spreekt over de invloed die Hitler had in België. Niet alleen dat lag aan de grondslag van de twij-

Louis Raemaekers maakte voor de Telegraaf van 1 oktober 1938 deze prent, die typerend is voor de verwachting bij zeer velen, dat de overeenkomst van München tussen Duitsland, Engeland, Italië en Frankrijk inderdaad het einde zou betekenen.

Door velen werd Hitler versleten voor een "Schreeuwlelijk" die ons trachtte te imponeren door zijn bulderende redevoeringen.

Op 10 mei 1940 namen kanonnen en Stukas zijn gebulder over.

felachtige houding van België. De gemobiliseerde soldaten en ook de rest van de Belgische bevolking werden nog door heel wat meer beinvloed. Er bestond reeds lang voor het uitbreken van de oorlog een zekere Duitsgezindheid en zeker mag niet vergeten worden dat lang voor het uitbreken van de oorlog heel wat geïnfiltreerde of hier wonende Rijks-Duitsers het hunne er toe bijgedragen hebben om het "terrein van de komende akties" klaar te maken.

Na het voorval van het Duitse vliegtuig te Vucht verschenen tal van twijfelzaaiende artikels in dagbladen. Volksvertegenwoordiger Masson droeg zijn steentje bij door in het parlement de mening van Churchill in twijfel te trekken door zijn uitspraak: "Churchill is toch zeker niet het Evangelie, verre van daar zelfs." Zijn woorden verschenen in "La Libre Belgique" waarin hij er nog aan toe voegde dat Churchill de berichten over de Messerschmitt ook maar had leren kennen uit "zijn" Daily Telegraph.

Dergelijke en andere uitlatingen konden er enkel toe bijdragen om het moreel van het Belgisch leger te ondermijnen, wat waarschijnlijk ook de bedoeling was.

In het onthullende artikel van Antoine Matagne in "De Spectator" van 21-22 januari 1967 is er sprake van meerdere personen die niet bij naam genoemd worden en die hij waarschijnlijk welbewust niet wilde vermelden. Niet zonder reden voegt hij aan zijn artikel toe: "Ah! Konden de hh. Churchill en anderen maar eens achter de schermen van de journalistiek kijken."

Ook achter de schermen van de militaire dokumentatiecentra is het moeilijk in de duistere hoekjes te kijken. Ondanks vele artikels, memoires, geschiedkundige dokumentaties e.d. die betreffende de bewuste Messerschmitt-affaire van Vucht over de hele wereld verspreid zijn, mogen wij aannemen dat ook dit geval zijn kantjes heeft die het daglicht schuwen en dat bepaalde personen, zoals bijvoorbeeld Matagne en andere doorgewinterde oorlogscorrespondenten en politici hun geheimpjes hebben die zij slechts met weinigen willen delen.

De Duitse oorlogshistoricus Hans-Adolf Jacobsen, schrijver van "Zeitschrift für die Europäische Sicherheit" meent dat geen enkele episode uit de voorgeschiedenis van de België-Frankrijk-veldtocht zoveel geruchten, vermoedens en veronderstellingen stof gegeven heeft aan de krijgsliteratuur, als wel het geval van de Messerschmitt te Mechelen-aan-de-Maas.

Luitenant-generaal Thiel, kommandant van de Rijkswacht te Brussel, gaf commentaar betreffende bepaalde berichten die in de dagbladen verschenen waren over de noodlanding te Vucht en de daarop volgende reakties. Hij deelde de Engelse mening dat België op een goedkope manier aan belangrijke informaties geraakte. De Fransen wilden echter niet uitsluiten dat men hier te doen had met een list van de vijand. Lt. gen. Thiel kon hier niet in geloven gezien de houding van beide Duitsers. Waarom met alle middelen trachten dokumenten te vernietigen die men toch in Belgische handen wilde spelen? Ook hij vermeldt dan de twijfelachtige houding van de Duitsers bij het onderhoud in de Rijkswachtkazerne te Etterbeek die dan toch weer een geheimzinnig licht werpt op heel deze affaire. Bij het onderhoud van de Duitse attachés met beide majoors werd het gesprek dus afgeluisterd door middel van een geheime microfoon. Eerder maakten wij reeds melding van het feit dat de Duitsers hiervan op de hoogte waren of althans een sterk vermoeden hadden. Ook Thiel meent hieruit op te maken dat de Duitsers dus blijkbaar voor de schijn de indruk gaven te geloven dat de dokumenten vernietigd waren.

Toch werden de Duitse invalsplannen gewijzigd door het in Belgische handen vallen van de dokumenten, wat dan weer de indruk geeft dat Duitsland wist dat de Belgen op de hoogte waren, of voor een gedeelte althans, van hun plannen.

Allerlei gissingen kunnen er gemaakt worden. Wat zou Reinberger met de papieren gedaan hebben indien G. Rubens niet op dàt moment was gearriveerd? Zou hij ze hebben laten verbranden of zou hij ze zelf geblust hebben? Hij zou dit wel hebben moeten doen indien de bedoeling was ze in Belgische handen te spelen. Wat zou er gebeurd zijn in-

dien de Messerschmitt niet precies tussen de twee populieren had kunnen gericht worden en ermee in botsing was gekomen? Wat zou er gebeurd zijn indien het "duvelke" in het wachtlokaal in Mechelen a/d Maas zó brandde dat de dokumenten onmiddellijk vuur hadden gevat en Rodrique ze niet meer had kunnen uit de kachel halen? Reinberger kon beslist niet weten wat er zou gebeuren bij zijn beide vernietigingsakties. Deze vragen in acht genomen mag men wel aanvaarden dat er geen opzet in het spel kan geweest zijn en wij mogen besluiten dat het "Geval Vucht" een ongeval was.

WAT WERD IN WERKELIJKHEID BUITGEMAAKT ?

Herhaaldelijk werd melding gemaakt van een 10-tal getypte bladen, gedeeltelijk verbrand. Eén van de grote twijfelpunten die nu nog steeds stof geven tot veronderstellingen is zonder twijfel het aantal bladen. Had Reinberger slechts 10 bladen in zijn tas ? Volgens Duitse bronnen zijn er beslist meer bladen geweest. Niet alleen in Duitsland dacht men zo. Ook Frankrijk meende dat er meer gegevens hadden moeten zijn. Het is zelfs zó dat bepaalde bronnen gegevens publiceerden die helemaal niet op de 10 bladen te vinden waren maar er wel bij behoorden te zijn. Zo werden berichten verspreid dat in de dokumenten gesproken werd over de Belgische en Nederlandse legeroversten, hun goede en slechte kwaliteiten en hun militaire waarde. Natuurlijk kunnen wij hier niet verder op ingaan en dienen wij ons te houden aan datgene wat er te Vucht werd in beslag genomen.

De originele dokumenten bevinden zich in de archieven van het Belgisch leger. Mogelijk bevindt zich daar ook de originele foto van de Messerschmitt waarvan wij de afdruk in dit werk publiceren. Volgens de inlichtingen die we kregen werd deze opname gemaakt door een amateur en het is deze foto die steeds weer gepubliceerd wordt en die ook gebruikt werd tijdens de T.V.-uitzendingen op de B.R.T en de R.T.B. Wij kregen ze reeds vroeger in bezit als klein krantenknipsel aan ons bezorgd door wijlen Xavier Penders.

Kaart met nauwkeurige aanduidingen waar op 17 januari 1940 de voor Duitsland vijandelijke troepen zich zouden bevinden. Eveneens een overzicht van het "Opmarsplan" van de Duitse legers.

Bij de volgende gegevens, de inhoud van de dokumenten of wat er nog kon uit opgemaakt worden, behoren de afbeeldingen van de papieren zoals ze vanuit Mechelen-aan-de-Maas naar Brussel werden overgebracht. Van twee der dokumenten hebben wij geen afbeelding. De letterlijke inhoud ontleenden wij aan een Franstalig werk betreffende de tweede wereldoorlog. (Comptes Rendus - 1952 - Librerie della Stato Roma, in-4°, liv. VIII, 695 p.)

Afbeelding -I-

Het eerste dokument is een instructie uitgaande van de 2-de luchtvloot.
De nummering en de bestemming geeft preciese aanduidingen betreffende de belangrijkheid der eenheden die een rol zullen spelen in het voorziene project.

Fl. Korps IV	1.	Ausftg.	Chef	16.	Ausftg.
Fl. Korps VIII	2.	--	I	17.	--
Fl. Div. 7	3.	--	I C	18.	--
Fl.F. 220 (zugl.f. 22 I.D.)	4.	--	Ia op 2	19.	--
Flakkorps II	5.	--	O. Qu.	20.	--
L.G. Kdo. VI	6.	--	Höh. Nafa	21.	--
L.G. Kdo XI	7.	--	Ia op 1	22.	--
Aufkl. Gr. 122	8.	--	Res.	23. + 24.	Ausftg.

Nachrichtlich:

Ob. d. L., Führgs. Stab	9.	--
Heeresgruppe B.	10.	--
Zugl.f.Kdr.d.L.	+11.	--
V.O. Heeresgr. B.	+12.	--
A.O.K. 6	13.	--
Lfl. 3	14.	--

Im Stabe:

Bef.	15	--

Vermits deze gegevens allen in afkortingen worden vermeld kunnen wij moeilijk de betekenis ervan in het Nederlands vermelden.

1

Für das Luftflottenko...
I.A.
Oberstleutnant

9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.

stehen
... operative

2

englische Armee ...
zwischen Douai und Calais. Hinter ... stehen
der Tiefe des nordfranzösischen Gebietes starke operative
Reserven.

Das belgische Heer deckt mit Masse die Linie Lüttich - Antwerpen, schwächere Kräfte an den Maas-Schelde-Kanal und an die Grenze vorgeschoben.

Vom holländischen Heer sind südlich des Waal nur schwächere Kräfte zur Sicherung eingesetzt.

Luftlage und Feindbeurteilung im einzelnen siehe I c l Nr.7212/39 g.Kdos.Chefsache vom 3.11.1939.

3.) Das deutsche Westheer führt seine Offensive zwischen Nor... und ... mit stärkster Unterstützung durch die Luftwaffe durch den belgisch-luxemburgischen Raum mit dem Zweck, möglichst starke Teile des französischen Heeres und seine...

- 3 -

Afbeelding -2- (ontbreekt gedeeltelijk)

......

Engels leger....

tussen Douai en Calais. Achter v....staan....

de diepte van het Noord-Franse gebied sterke operationele reserves.

Het Belgische leger dekt met het gros van zijn strijdmacht massaal de lijn Luik-Antwerpen, zwakkere strijdkrachten zijn aan het Maas-Scheldekanaal en aan de grens voorgeschoven.

Van het Hollandse leger zijn slechts zwakkere krachten ter beveiliging aanwezig zuidelijk van de Waal.

Toestanden in de lucht en beoordeling van vijandelijke strijdkrachten in bijzonderheden, zie I ;...

Nr. 7212/39 g.K....overheidszaken van 3.11.1939.

3.) Het Duitse Westleger voert zijn offensief tussen de Noordzee en de Moezel met sterke ondersteuning van de luchtmacht door het Belgisch-Luxemburgs gebied met het doel mogelijke sterke Franse eenheden en zijn ...

Afbeelding -3-

....

De versterkingen te Luik.......

Daarnaast is voorzien met gedeeltelijke legermachten (X.A.K. met on...l.Kav.Div.) het Nederlands gebied met uitzondering van de vesting Holland in bezit te nemen.

Art.2.

5.) Rangschikking van legergroep B zie bijlage 2.

6.) Aangrenzende gebieden.

a) Luchtvloot 3 valt in volle hevigheid de Franse luchtmacht aan op zijn vliegvelden, teneinde haar te verhinderen zich te mengen in de gevechten te lande.

Tijdens het verdere strijdverloop verhindert ze de opmars van de Franse legers uit hun verzamelcentra in Noord-Frankrijk, in Noord-Oost-richting.

Luchtvloot 3 werkt met haar Noordvleugel (Fl. Korps I) eveneens samen met legergroep B.

Luchtmachtkorps X, onder onmiddellijk bevel van het Ob.d.L. (oppercommando van de Luchtmacht), bestrijdt in nauwste samenwerking met de Luchtstrijdkrachten ter zee, de vijandelijke, in het bijzonder de Engelse zeestrijdkrachten.

(3)

Die Festungen Lüttich

Daneben ist beabsichtigt, mit Teilkräften (X.A.K. mit unter-stellter 1.Kav.Div.) den holländischen Raum mit Ausnahme der Festung Holland in Besitz zu nehmen.

Anl.2 5.) Gliederung der Heeresgruppe B siehe Anlage 2.

6.) Nachbarn:

a) Luftflotte 3 greift mit der Masse der Kampfkräfte die französische Luftwaffe in ihren Aufmarschhäfen an und verhindert deren Eingreifen in den Erdkampf. Im weiteren Verlauf verhindert sie das Vorgehen der französischen Armeen aus ihrem Versammlungsraum in Nordfrankreich in allgemein nordostwärtiger Richtung.

Luftflotte 3 arbeitet mit ihrem Nordflügel (Fl.Korps I) ebenfalls mit Heeresgruppe B zusammen.

b) Flieger-Korps X, dem Ob.d.L. unmittelbar unterstel bekämpft in engster Zusammenarbeit mit Kriegsmar F.d.Luft feindliche, besonders englische Seest

(3)

---

(4)

In der Hei

Schutz der Bodenorganisation und der Kriegsindustrie.

8.) Kräfte, Truppeneinteilung und 1.Einsatzort siehe Anlage 1.

9.) Aufklärung.

a) Ob.d.L. klärt westlich der Linie le Havre - Orleans - Bourges - Lyon- Genf,

b) Luftflotte 2 klärt mit Aufkl.Gr.122 nordwestlich und westlich der Linie Westfriesische Inseln - Amsterdam - Antwerpen - Brüssel - Nivelles (Inseln u.Orte einschl.) auf.

Auftrag:

aa) Feststellung der Belegung des nordfranzösisch/ belgischen Raumes durch die feindlichen Luftwaffen.

bb) Überwachung des Aufmarschraumes der englischen Armee sowie möglichst frühzeitige Feststellung von Ar und Transportbewegungen aus diesem Raum nach hinein in Richtung Brüssel - Gent

Dokument -4-

In de Heimat ......
beschermt de grondorganismen en de oorlogsindustrieën.

8.) Strijdkrachten, troepenindeling en aanvalsgebied
zie bijlage 1.

9.) Verduidelijking.
a) Oppercommando van de Luchtmacht zuivert de west-linie Le Havre - Orleans - Bourges - Lyon - Genève,

b) Luchtvloot 2 zuivert met zuiveringsgroep 122 noord-westelijk en westelijk de linie West-Friese eilanden-Amsterdam - Antwerpen - Brussel - Nijvel (Eilanden en woonkernen inbegrepen).

Opdracht:

aa) Vaststellen van bezetting van het Noord-Franse en Belgische gebied door vijandelijke luchtstrijdkrachten.
BB) Observatie van concentratie- en opmarsgebieden van het Engelse leger, zo vlug mogelijk vaststellen van opmarsgebieden en transporten in deze zone naar België en in richting Brussel-Gent.

Dokument -5-

tot slot, laatste en 10) paragraaf, verklaring van de persoonlijke opdracht van het VIII-Luchtkorps, bestaande uit het gros van de Stukas; het schokelement van de Luchtmacht.

Het VIII-Luchtkorps ondersteunt vanaf de 1-ste dag het offensief, met een gedeelte van zijn strijdkracht, de ontschepins-operatie van de 7-de Luchtdivisie (zie persoonlijk bevel).

In rechtstreekse samenwerking met het 6-de leger (zwaartepunt bij en westelijk van Maastricht), ondersteuning van de vorderingen van de grondstrijdkrachten bij hun aanvallen op versterkte veiligheidspunten en de waterloop van de Maas, en vernietiging van het Belgische leger ten westen van dit gebied.

Aanvallen op lokaliteiten tijdens deze operaties zijn enkel dan gemachtigd als deze onbetwistbaar kunnen aanzien worden als bezet door legereenheden.

De jachtvliegtuigen zullen overheersing in de lucht verzekeren boven de aanvalszone van het 6-de leger.

Dokument -6-

Het volgende dokument geeft een verduidelijking van de situatie, maar bijzonder de detaillering van een offensief van de 7-de Vlieger-divisie, aangevoerd door vliegtuigen, waarvan de dubbelzinnige benaming in werkelijkheid de unieke parachutistendivisie van de Wehrmacht betreft.

Dit maakt gelukkigerwijze het eerste dokument volledig en staat toe duidelijk het plan van het hoger Duits commando te doorgronden.

Dokument -7-

1.) Terreinen.

Beide boorden van de Maas een hoogplateau met .... golvend deels grotere hoogten... ravijnen. Middelsterke tot sterke bebouwing (bewoning). De zekerheidsruimte van de divisie is bebost.

De Maas zelf vertoont een uitgesproken dal, diep doorsneden. Stroombreedte 100 m. Steil klimmende, sterk beboste oever. Zeer overzichtelijk terrein.

Droppen van valschermspringers is overal in de nabijheid van bruggen mogelijk. - Landingsmogelijkheid voor de luchtlandingstroepen eerst 15 km. westelijk van de Maas in de strook Vitrival - ...... - Rosée.

Het terrein is in vele opzichten te vergelijken met dat van Freuden... (bepaalde oefenplaats in Duitsland) en zal hoge eisen stellen aan de opmars van de .... beweeglijke troepen. Anderzijds begunstigd ...... echter ook een zeer ruime verdediging.

2.) Landingsplaatsen.

5 Landingsplaatsen verkend. Hiervan bij slecht weer (I, III, V) 2 slechts beperkt te gebruiken (II , IV) ....(verder moeilijk te ontcijferen)....

Ongetwijfeld behoort dit gedeelte bij andere dokumenten en kaarten die Reinberger heeft kunnen vernietigen.

7

1.) **Gelände.**

Beiderseits der Maas ein Hochplateau m
m. Sehr wellig, teilweise stärkere Höhe
Schluchten. Mittelschwerer bis schwerer
siedlung. Der Sicherungsraum der Division
waldet.

Die Maas selbst bildet einen ausgespro
Tief eingeschnitten. Flußbreite 100 m. Steil ansteigende
dicht bewaldete Ufer. Sehr unübersichtliches Gelände !

Ein Absetzen der Fallsch.Truppen ist überall in d
der Brücken möglich. - Landemöglichkeiten für die IL=Truppe
erst 15 km westl. Maas gegeben, im allgem.Linie Vitrival -
- Rosée.

Das Gelände erinnert in mancher Hinsicht an Fre
und wird hohe Anforderungen an die Marschleistungen der
wenig beweglichen Truppe stellen. Andererseits begünsti
aber auch eine weiträumige, gruppenweise Verteidigung

2.) **Landeplätze.**

5 Landeplätze erkundet. Hiervon bei milden
(I, III, V) 2 nur bedingt (II, IV).
einwandfreie Landemögli genü
30 %) schlechtere Lande Un

Gesamte L
werden.

Zeitbedarf

Leicht
möglichste Eins

8

- 2 -

Straßenbrücke bei Annevoie
Straßenbrücke Yvoir (hier
Bahnbrücke Dinant - Namur (nör

4.) Sollte Gebiet zwischen Maas und franz.Grenze
feindfrei bleiben, so wird Landung zunächst unge
gehen. Nördl. Landeplätze können allerdings durch
Flachfeuer von Namur (15 km) gefasst werden, falls sie
frei erkannt werden.

Bald muß jedoch mit feindl. Angriffen aus
Namur, vielleicht auch aus Charleroi, aus Philippeville
von Givet her gerechnet werden.

Am stärksten bedroht ist die Div. durch schnel
französ.Kräfte aus Linie Maubeuge - Hirson - Fumay (40 km),
deren vorderste Teile nach kürzester Zeit heran sein können.

5.) Daher ist bereits ab Beginn des Landeunternehmens stärkerer
Einsatz eigener Fl.Kampfverbände geboten.

gegen fdl.Versammlungen in Linie Maubeuge - H
- Fumay

gegen Marsch- und Transportbewegungen aus di
Linie

a) auf Straße Mons - Charleroi (besonders
b) auf Straße Maubeuge - Beaumont - Phili
(besonders wichtig),
c) Straße Philippeville - Givet,
d) Straße Fourmies - Chimay - - Gi
e) Straße Rocroi - Mariembourg - Philipp
Florennes,
f) Straße Rocroi - Fumay - Givet -
Dinant (besonders wic
g) Bahnlinie Mons -
wichtig),
h) Bahnli
i) Bahnli

Dokument -8-

De divisie moet bij het oversteken van de Maas ....
Overbrugging bij Annevoie ....
Overbrugging baan Yvoir (hier ....
Spoorbrug Dinant-Namen (noord.......

4.) Zo het gebied tussen de Maas en de Franse grens tot .... van vijanden vrij blijft, zal de dropping in de eerste plaats ongest.... gaan. Noordelijke landingsplaatsen kunnen weliswaar door ......afweergeschut van Namen (15 km.) bereikt worden, ingeval ..... herkend worden.

Weldra moet echter met vijandelijke aanvallen uit de vesting Namen, mogelijk ook uit Charleroi, uit Philippeville en uit Givet rekening gehouden worden.

Het meest bedreigd is de divisie door snelle Franse strijdkrachten uit de linie Maubeuge - Hirson - Fumay (40 km.) waarvan de eerste gedeelten na korte tijd aanwezig kunnen zijn.

5.) Bijgevolg is van bij het begin van de landingsonderneming een sterk inzetten van gevechtsvliegtuigen noodzakelijk.

tegen vijandelijke concentraties in de linie Maubeuge - Hi..... - Fumay.

tegen opmars en transportbewegingen vanuit deze linie
a) op de weg Mons - Charleroi -(zeer belangrijk)
b) op de weg Maubeuge - Beaumont - Philippe... (zeer belangrijk)
c) weg Philippeville - Givet
d) weg Fourmies - Chimay - Couvin - Givet
e) weg Rocroi - Mariembourg - Philippeville Florennes
f) weg Rocroi - Fumay - Givet - .... Dinant (zeer belangrijk)
g) spoorlijn Mons - C.... belangrijk)
h) .....
i) .....
....

vervolg van dok.-8- op

Dokument -9-

k) spoorweg Fo....
l) spoorweg .... Hastière....
verder in verband tot bescherming v.d. divisie ....
m) weg Marche - Leignon - Achène
n) weg Ciney - Evrehaille

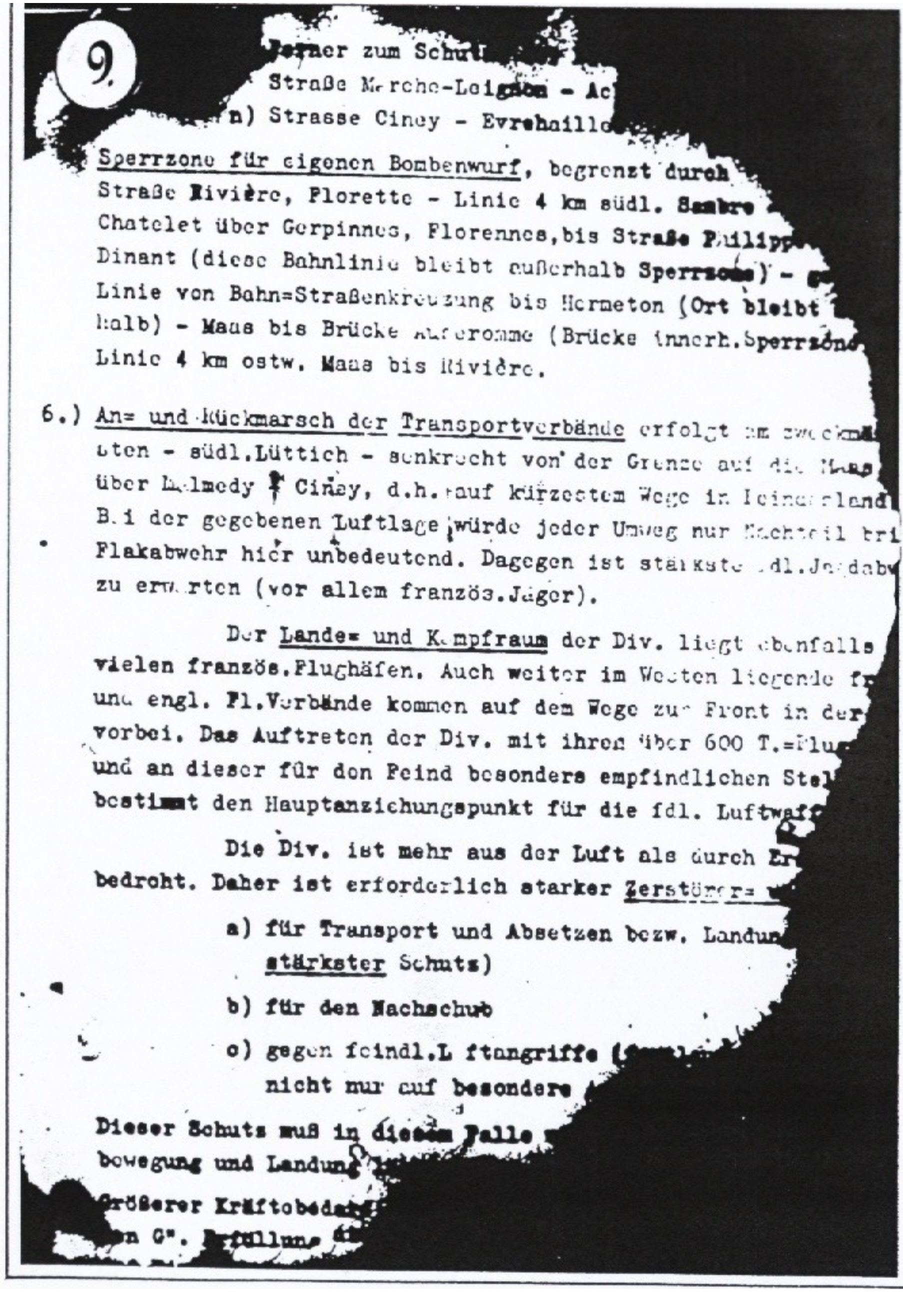
5.) Sperzone voor eigen bombardementen, begrensd door....
weg Rivière, Florette - lijn 4 km. zuidelijk Samber...
Chatelet over Gerpines, Florennes, tot de weg Philippeville - Dinant (deze spoorweg blijft buiten de sperzone)- ....
lijn van spoorwegkruispunt tot Hermeton (gebied blijft...
...) De Maas tot brug van Anseremme (brug binnen spergebied)
lijn 4 km. oostwaarts Maas tot Rivière.

6.) Aan- en afvluchten der troepentransportformaties volgt op doelmatig.....
...zuidelijk Luik- loodrecht van de grens naar de Maas over Malmedy en Ciney derhalve op de kortste weg over vijand. gebied.
Bij de aangegeven luchtpositie zou elke omweg enkel nadelig zijn.
Luchtafweergeschut is hier onbeduidend. Daartegenover is heftige afweer van vijand. jachtvl. te verwachten (vooral van Franse jachtvliegtuigen.)

Het landings- en gevechtsterrein v.d. divisie ligt eveneens .....vele Franse vliegvelden. Ook meer westelijk gelegen Franse en Engelse vliegtuigformaties komen op de weg naar het front in de .... voorbij. Het optreden der divisie met haar meer dan 600 T.-.. en bij deze voor de vijand bijzonder gevoelige stellingen.. beslist het bijzonderste aantrekkingspunt voor de vijandel. luchtmacht.

De divisie is meer uit de lucht dan door grond... bedreigd. Daartoe is gewenst dat sterke vernietigings...
a) voor transport en aanbrengen moeilijke landings.. sterkste bescherming)
b) voor de aanvoer
c) tegen vijandelijke luchtaanvallen (... niet enkel op bijzondere ....

Deze bescherming moet in dat geval ......
beweging en landing ....
....

9

Ferner zum Schut
Straße Marche-Leignon - Ac
n) Strasse Ciney - Evrehaille

Sperrzone für eigenen Bombenwurf, begrenzt durch
Straße Rivière, Florette - Linie 4 km südl. Sambre
Chatelet über Gerpinnes, Florennes, bis Straße Philipp
Dinant (diese Bahnlinie bleibt außerhalb Sperrzone) -
Linie von Bahn=Straßenkreuzung bis Hermeton (Ort bleibt
halb) - Maas bis Brücke Anseremme (Brücke innerh. Sperrzone
Linie 4 km ostw. Maas bis Rivière.

6.) An= und Rückmarsch der Transportverbände erfolgt am zweckmä
sten - südl. Lüttich - senkrecht von der Grenze auf die Maas
über Malmedy - Ciney, d.h. auf kürzestem Wege in Feindesland
Bei der gegebenen Luftlage würde jeder Umweg nur Nachteil bri
Flakabwehr hier unbedeutend. Dagegen ist stärkste fdl. Jagdabw
zu erwarten (vor allem französ. Jäger).

Der Lande= und Kampfraum der Div. liegt ebenfalls
vielen französ. Flughäfen. Auch weiter im Westen liegende fr
und engl. Fl. Verbände kommen auf dem Wege zur Front in der
vorbei. Das Auftreten der Div. mit ihren über 600 T.=Flu
und an dieser für den Feind besonders empfindlichen Stel
bestimmt den Hauptanziehungspunkt für die fdl. Luftwaf

Die Div. ist mehr aus der Luft als durch Er
bedroht. Daher ist erforderlich starker Zerstörer=

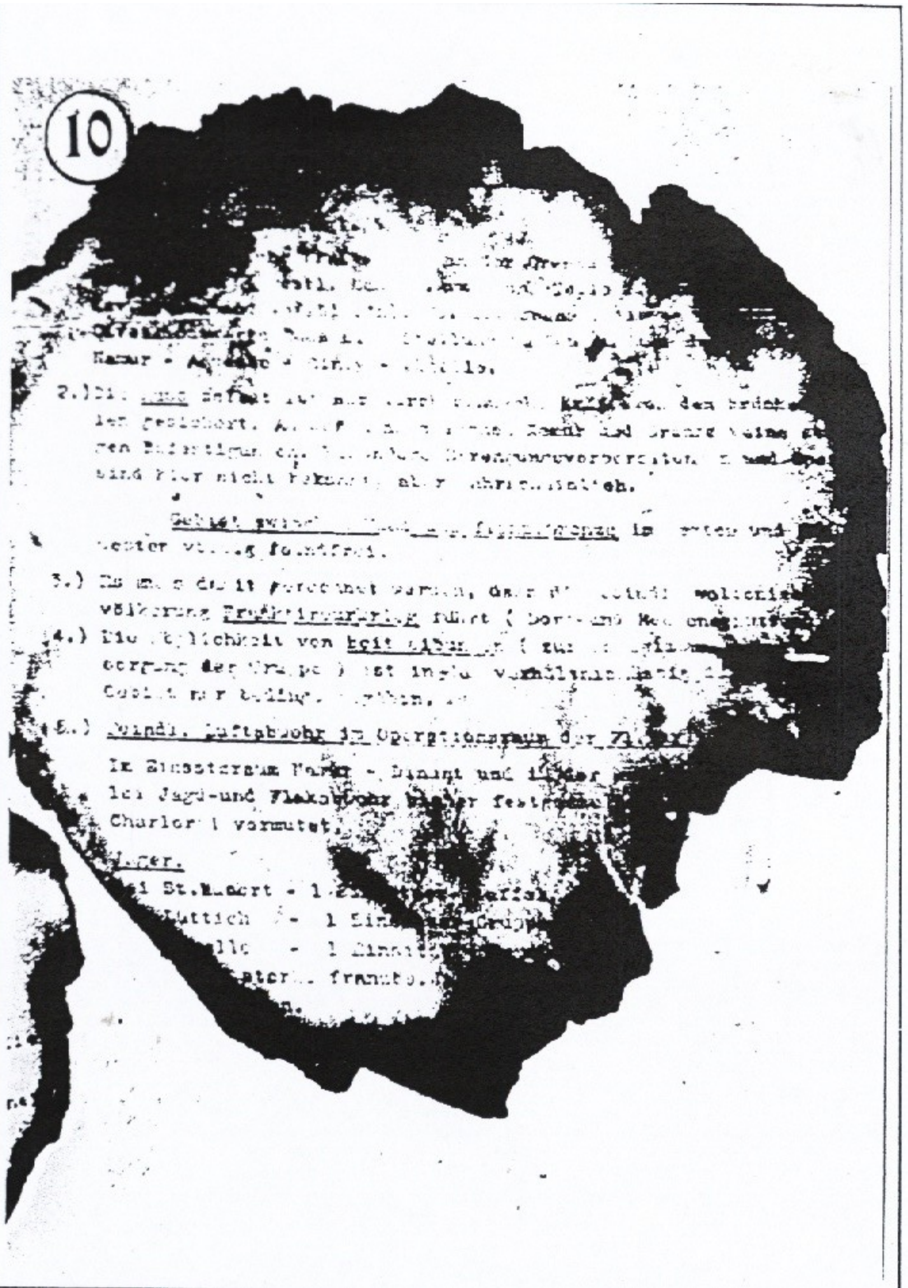
a) für Transport und Absetzen bzw. Landun
stärkster Schutz)

b) für den Nachschub

c) gegen feindl. Luftangriffe
nicht nur auf besondere

Dieser Schutz muß in diesem Falle
bewegung und Landung

Größerer Kräftebedarf
an G". Erfüllung

10

Namur - ... - Ciney - ...

2.) Die ... ist nur ... den Brücke
... gesichert. ... Namur und Grenze keine
... Grenzschutzvorbereitungen ...
sind hier nicht bekannt, aber wahrscheinlich.

weiter völlig feindfrei.

3.) Es muß damit gerechnet werden, daß ... Zivilbe
völkerung Freischärlerkrieg führt (Dort- und ...

4.) Die Möglichkeit von ... (zur ...
... der Truppe) ist ...
... nur ...

5.) Feindl. Luftabwehr im Operationsraum der ...

Im Einsatzraum ... - Dinant und ...
... Jagd-und Flakabwehr ... fest...
Charleroi vermutet.

... St. Hubert - 1 ...
... Lüttich - 1 Ein...
... - 1 Einsa...
... französ.

Dokument -10-

Volgend dokument betreft de eventueel te verwachten hindernissen.
2. De Maas is enkel bewaakt door zwakke strijdkrachten bij de brugemplacementen. Aan de Maas tussen Namen en de grens is geen enkele duurzame versterking. Bijzondere voorbereidingen ter vernietiging of versperringen zijn hier niet bekend, maar zijn mogelijk. Het gebied tussen Maas en de Franse grens ten westen en ten zuid-westen is volledig vrij van vijanden.

Volgen dan een aantal beschouwingen betreffende het mogelijk gevaar voor sluipschutters bij de burgerbevolking, betreffende de beperkte vorderingsmogelijkheid en op de afwezigheid van luchtverdediging in de onmiddellijke omgeving van de voorziene aktie-zones.

Aan de hand van deze gegevens kan zeker het Duitse aanvalsplan in grote trekken gevolgd worden.

Hierbij kunnen wij aanmerken dat door het onderscheppen van deze dokumenten de aanval in België grote wijzigingen onderging. De droppingen van parachutisten, het voornaamste Duitse verrassings- en afschrikwapen, hadden in geen geval plaats zoals voorzien. Slechts kleine akties werden door deze ondernomen op Belgisch grondgebied, voornamelijk bij bepaalde bruggen over het Albertkanaal en tegen het fort van Eben-Emael.

De algemene indruk van de personen die de dokumenten in handen kregen wijst erop dat Reinberger toch de gelegenheid heeft gehad meerdere dokumenten volledig te vernietigen. Dat zal dan ongetwijfeld gebeurd zijn in de weide te Vucht vlak na de noodlanding.

Wij kunnen besluiten met er op te wijzen dat heel het oorlogsgebeuren in niet geringe mate werd beinvloed door het geval "Vucht - Mechelen-aan-de-Maas".

Wij keren nu terug naar de dag van de noodlanding en

DE REACTIES IN DE RIJKSKANSELARIJ TE BERLIJN

Op de ochtend van 11 januari ontving de Duitse attaché, Luitenant-Kolonel von Pappenheim per telefoon de namen van de twee Duitse officieren. Hij kreeg daarbij van majoor von Gramon, Chef van de attachédienst van het Oppercommando van de Luftwaffe, de opdracht zo vlug mogelijk uit te zoeken wat met beide majoors en met de dokumenten gebeurde.

Eveneens op 11 januari stelde generaal Jodl Hitler op de hoogte van de noodlanding te Mechelen-aan-de-Maas.(V)

Met zekerheid is niet te zeggen hoe Hitler precies reageerde op dat ogenblik. Het meest waarschijnlijk is dat hij uitbrak in één van zijn gevreesde woedeuitbarstingen.

Een Nederlandse geschiedschrijver beschreef de 'explosie' als volgt: "Hitler was des duivels. Generaal Keitel verklaarde tijdens het proces van Neurenberg dat hij aanwezig was toen Hitler het bericht ontving dat de plannen voor de inval in het westen in Belgische handen waren gevallen. 'Ik heb hem nog nooit zo uitzinnig van woede gezien' zei Keitel 'het schuim stond hem op de mond, hij beukte met zijn vuisten tegen de muur en braakte de grofste verwensingen uit over de nietsnutten en verraders van de Duitse Generale Staf, die hij met hel en verdoemenis dreigde. Ook Goering kreeg er op een ongelooflijke manier van langs."

Alvorens Hitler echter tot verdere maatregelen overging diende hij af te wachten wat de verdere berichten zouden inhouden. Jodl maakte hem duidelijk dat indien de dokumenten volledig in Belgische handen waren terecht gekomen Duitsland zich in een onmogelijke toestand zou bevinden. Op zijn beurt ontstak ook Goering in woede. In de Rijkskanselarij heerste de grootse opwinding en nervositeit. De strafmaatregelen bleven dan ook niet uit.

Dat Hitler onmiddellijk sprak over doodstraf bij verstek voor beide officieren, werd meermaals gemeld maar is waarschijnlijk één van de vele verzinsels die in verschil-

Hitler zoals hij er "normaal" uitzag tijdens zijn redevoeringen.

Na het bericht van de noodlanding te Vucht was zijn gelaatsuitdrukking wellicht niet toonbaar. Volgens de verklaring van Generaal Keitel tijdens het proces te Neurenberg, "stond het schuim hem op de mond."

lende dagbladen verschenen.

De verantwoordelijke "Luftflottenbefehlshaber", generaal d. Fl. Felmy werd uit zijn ambt ontheven.

De Stafchef van Luftflotte 2, overste i.G. Kammhuber werd "afgelost". Hij werd nog dezelfde dag vervangen door Generaal-Oberst Kesselring.

De Stafchef van het pasgevormde V-de Fliegerkorps werd zeer ten onrechte op non-actief gesteld. Achteraf zag men het onzinnige van deze maatregel in. Hij kreeg het bevel over de I-ste divisie nachtjagers.

De vrouwen der beide majoors werden door beambten van de Sicherheitsdienst ondervraagd maar in tegenstrijd met sommige berichten, werden zij zeker niet gearresteerd.

Op 12 januari om 13 u.25 kwam dan een telegram van von Pappenheim met de mededeling dat het bijzonderste gedeelte van de dokumenten vernield was.

WERD DE OORLOG BEINVLOED DOOR HET GEVAL "VUCHT" ?

"Zeitschrift für Europäische Sicherheit - 1954".

Na de zegevolle afloop van de veldtocht in Polen deelde Hitler op 27 september 1939 de Opperbevelhebber mee dat hij door een schending van de neutraliteit van België, Luxemburg en Nederland een beslissend offensief zou inzetten. De datum van 12 november 1939 was aanvankelijk voorzien maar werd herhaalde malen uitgesteld tot begin 1940 wegens het zeer barre weer.

Op 10 januari werd hem door de weerkundige diensten voorspeld dat met zekerheid een betere weersgesteldheid verwacht kon worden voor meerdere dagen. Hij besliste de inval in België, Nederland en Luxemburg te laten doorgaan op 17 januari 's morgens om 8 uur. De mogelijkheid, bij verslechting van het weer, tot verder uitstel bleef behouden. (De dokumenten die te Vucht werden in beslag genomen hadden betrekking op de akties zoals zij gepland waren voor 17 januari).

De 2-de en 3-de faze van "Fall-Gelb" waren uitgevoerd. Dan kwam het bericht van de noodlanding van Reinberger en Hoenmanns te Vucht. Na de eerste uitbarstingen van woede en grote opwinding werd het op de Rijkskanselarij kalmer toen Wenninger het bericht bracht dat de Belgen maar zeer weinig in handen hadden gekregen. In ieder geval hadden zij geen gegevens betreffende het mogelijke tijdstip van aanval.

Hitler besliste dan ook dat hij in geen enkel geval de aanvalsdatum zou veranderen. Dan volgde het bericht dat ongunstig weer op komst was. Enkele uren na dit bericht beval Jodl alle troepenakties voorlopig te laten rusten. Voor de komende akties wilde hij zeker zijn van helder weer met lage temperaturen (vriesweer als gunstige factor voor de pantservoertuigen) voor minstens 6 à 7 dagen. Opnieuw werd de aanval uitgesteld voor 2 à 3 dagen. Hitler stelde nu 20 januari voor. Zo was de toestand op 14 januari toen berichten uit België en Nederland binnenkwamen over het inzetten van alarmfaze D, waardoor iedereen paraat diende te zijn om een aanval op te vangen. Hitler twijfelde. Toch was hij nog niet geneigd zijn plan te veranderen. Dan kwam het bericht van minister Diesing, die nu persoonlijk van Hitler de opdracht gekregen had de weersgesteldheid te volgen, dat een lagedrukgebied op komst was. Aan Jodl meldde Hitler dat hij minstens 8 mooie heldere dagen wenste; indien dit niet het geval was zou men wachten tot het voorjaar. Op 16 januari kwam dan de beslissing. Geen weersverbetering. Om 17 uur beval Hitler "de operatie te verdagen en de latere aktie op te bouwen in 't bijzonder onder het motto -'Geheimhouding en Verrassing'-".

De voortdurende datumveranderingen kwamen telkens ter ore van de tegenpartij. Aanvankelijk reageerde men heftig; achteraf bleef men er veel kalmer bij. Duitsland zag met genoegen deze steeds zwakkere reakties; ook daarop was het verrassingseffect gebaseerd. In België werd men gewoon aan de steeds weer nieuwe berichten zonder bevestigende gebeurtenissen. In november 1939 was deze zenuwoorlog begonnen. Toen reeds had burggraaf Davignon, Belgisch

ambassadeur te Berlijn, Brussel verwittigd dat België zich mocht verwachten aan een massale aanval van Duitse parachutisten achter de Belgische verdedigingslinies.

Terugkomend op de reacties in België na de noodlanding van de Messerschmitt en het daarop volgend "Januarilarm" met als gevolg de twijfel die daardoor in Duitsland ontstond, mag men besluiten dat de "Vucht-Mechelen"-affaire de aanvalsplannen heeft beinvloed ook al laten de Duitse versies vermoeden dat dit niet zo is. In zekere zin mag men zeggen dat Duitsland uit de voortdurende verwarring profijt haalde. Het Belgisch leger bleef in een alarmtoestand, die hoe langer hoe meer afzwakte.

Volgens Duitse versie heeft het uitstellen tot mei nog op een andere manier in het voordeel van Duitsland gespeeld. Men had meer tijd om zijn aktie degelijk voor te bereiden wat vooral de valschermakties ten goede kwam. Ondanks alles kwam de inval op 10 mei toch nog als een verrassing.

Paul-Henri Spaak meent in zijn Mémoires dat het incident "Vucht-Mechelen" onder alle opzichten belangrijke gevolgen had.

P.H.Spaak: "De oorlog had een andere wending genomen. De onvoorzichtigheid van een man (Reinberger) heeft wellicht de loop van de geschiedenis veranderd. Op het proces te Neurenberg werd duidelijk dat het oorspronkelijk plan van 1939 groot verschil vertoonde met dat wat in mei 1940 werd doorgevoerd. De plotselinge ommegooi van het oorspronkelijke plan werd heel onverwacht door Hitler verkondigd. Waarom gebeurde dat precies na de landing van de Messreschmitt te Vucht op 10 januari? Hitler neemt plots drakonische maatregelen betreffende de -Geheimhouding-".

In tegenstelling met wat wij lazen in bovenvermeld gedeelte uit het Duitse "Zeitschrift..." vond P.H.Spaak dat Duitsland zeker één van de slachtoffers was van de affaire van 10 januari.

In de dokumenten worden de plannen onthuld van een massale dropping van parachutisten in de streek tussen Luik

en Namen. In samenwerking met het leger dienen zij zich meester te maken van een hele reeks bruggen tot Namen toe. Zij zouden wel gek zijn na de onthulling van deze plannen zulke akties nog door te voeren. Hitler annuleert radikaal het hele project.

Nederland is het tweede slachtoffer. Inplaats van in België worden de valschermtroepen nu haast voltallig ingezet in Nederland met uitzondering van kleine eenheden bij bruggen over het Albertkanaal en het fort van Eben-Emael."

Zo ziet P.H. Spaak dus een rechtstreeks gevolg van het buitmaken van de dokumenten die Reinberger bij zich droeg en die hoofdzakelijk door toedoen van Gerard Rubens van vernietiging gespaard werden.

HET LOT VAN REINBERGER EN HOENMANS.

Na de ondervragingen te Brussel werden beide majoors overgebracht naar het schietkamp te Lombardzijde. Bij de capitulatie van België op 28 mei 1940 deed de Duitse legerleiding onmiddellijk een verzoek om beide officieren samen met twaalf ander gevangengenomen en geinterneerde Duitsers aan hen uit te leveren. Wat Reinberger en Hoenmanns betreft was dit onmogelijk. Bij het uitbreken van de oorlog werden zij overgebracht naar Engeland en later naar Canada. Daar werden beiden ziek. Ondanks dit ziek worden hebben zij waarschijnlijk geluk gehad door hun overbrenging naar Engeland. Indien zij in Frankrijk zouden terecht gekomen zijn zoals aanvakelijk gepland was, zouden zij ingevolge de overeenkomst tussen Frankrijk en Duitsland, om bij de capitulatie de gevangen genomen Duitsers uit te leveren, weldra voor hun Duitse rechters komen te staan om rekenschap te geven over hun ongeval met de Messerschmitt. Alhoewel de praatjes over doodstraf waarschijnlijk maar verzinsels waren, zou hun lot niettemin weinig benijdenswaardig zijn geweest.

Majoor Reinberger werd in 1944 uitgewisseld voor een geallieerd gevangene. Zijn gezondheid liet te wensen over. Hij werd voor de krijgsraad gedaagd en tot zijn grote ver-

wondering inplaats van de hoogste straf te krijgen, als beroepsmilitair uit het leger ontslagen en later bij de Volks-Sturm geplaatst. Daar zou hij zelfs later nog een bevordering krijgen, echter in een administratieve funktie.

Na de oorlog woonde hij in de Parkstrasse 35, Emmelshausen bij Koblenz. Meermaals werd bij hem navraag gedaan om inlichtingen. Telkens weerde hij elk gesprek af. Over deze zaak had hij niets meer te vertellen. Hij wenste geen bezoek en wilde niet gestoord worden. Oud geworden en ziek zijnde wilde hij niet meer lastig gevallen worden met de zaak Vucht die voor hem zulke onaangename gevolgen had. Verdacht van spionage, overtreding van de legervoorschriften, voor het krijgsgerecht gesteld enz. Over hem kregen wij dan ook geen verdere inlichtingen.

Majoor Erich Hoenmanns, oud-gevechtspiloot van 1914-1918, terug onder de wapens geroepen als Horst-Kommandant-Vliegenier werd, eveneens ziek zijnde, reeds in 1943 uitgewisseld voor een geallieerd krijgsgevangene. Ook hij werd voor de krijgsraad gedaagd. Wij kwamen in het bezit van zijn proces voor het krijgsgerecht. Het is zeker interessant hiervan een gedeelte te vermelden.

Münster-Gremmendorf, d. 29.1.44.

Ln-Kazerne

Kü/Lt.

Feldgericht des Kommandierenden Generals und Befehlshabers
im Luftgau VI

3 K.St.L. 31/49/43 IV b

In der Strafsache gegen den

Major Dr. Erich Hoenmanns,
Fliegerhorst Krefeld,
geboren am 20.10.1887 in Hannover

wegen ungehorsams u.a. ....
"....op 10 jan. kreeg Hoenmanns onverwacht de opdracht om enkele officieren af te halen aan het station te Münster. Hij had echter beloofd om Reinberger naar Keulen te brengen. Hij zag de mogelijkheid zijn belofte te houden ondanks het onverwachte bevel..........
...Hij startte met zijn Bf 108-Taifun. Hij bezat geen schriftelijk bevel om Reinberger als passagier mee te nemen.

Boven het Roergebied kwam hij in industriedampen terecht. Vermits hij deze vlucht reeds meermaals maakte wist hij dat dit normaal was en zoals bij andere vluchten legde hij zijn koers meer westwaarts om zo langs de linker Rijnoever tot Keulen te vliegen. De Rijn was echter toegevroren en met sneeuw bedekt en als gevolg hiervan slecht te onderscheiden van de rest van het landschap.

Onwetend kruiste hij de Rijn en besefte dat hij van zijn koers afgeweken was. Toen hij even later een vreemd kanalensysteem bemerkte wist hij met zekerheid dat hij de koers kwijt was.

Hij besefte ten slotte dat hij boven Nederlands grondgebied vloog. (Zo kwam hij dan ten slotte aan het ons reeds bekende eindpunt te Vucht)......"

Voor het afslaan van de motor kon men geen verklaring geven. Er werd zelfs verondersteld dat het vliegtuig beschadigd was door Nederlands luchtdoelgeschut dat de motor onklaar had gemaakt.

Wat betreft de dokumenten werd gezegd dat zij door een Belgisch militair in totaal verkoolde toestand (?) uit de kachel gehaald werden. Wat nogmaals bewijst dat men ook in 1944 nog niet op de hoogte scheen van de juiste toedracht.

Er moest nu een beslissing genomen worden. Als verzachtende omstandigheden werd aangehaald dat Hoenmanns tot op het ogenblik van de noodlanding niet wist welke belangrijke dokumenten Reinberger bij zich had.

"Ongehoorzaamheid" werd niet als beschuldiging weerhouden vermits hij zelfstandig dienstvluchten mocht maken. Ook was hij gemachtigd militairen mee te nemen.

"Beschadiging van Rijkseigendom" (vliegtuig) werd hem niet ten laste gelegd. Hij werd aangezien als een zeer goede piloot die reeds in de oorlog 14-18 goede diensten bewezen had en later op geen enkel vergrijp betrapt werd. Zijn overste, Flugkapitän Bernsmann getuigde dat Hoenmanns steeds feilloos startte en landde en over een zeer goed orienteringsvermogen beschikte. De landing in zeer moeilijke omstandigheden en de getuigenissen van zijn overste werden als voldoende geacht om hem het verlies van het vliegtuig niet ten laste te leggen.

De "Gerichtsherr" gez. Schmidt, "General der Flakartillerie" en de "Untersuchungsführende" gez. Küppers, Kriegsgerichtsrat der L.W. achtten hem onschuldig.

Volgens bepaalde gegevens heeft men later nog meerdere keren op Hoenmanns beroep gedaan bij de luchtmacht te Krefeld. Hierbij werd echter niet vermeld of dat tijdens of na de oorlog was.

Wat wij betreffende deze gerechtszaak kunnen aanmerken is dat men toen enkel oordeelde volgens de gegevens die door von Pappenheim verstrekt werden na zijn gesprek met beide majoors in 1940 te Brussel en de gegevens die Hoenmanns zelf verstrekte. Reinberger bevond zich tijdens deze gerechtszaak nog als krijgsgevangene in Canada.

Erich Hoenmanns stierf op 82-jarige leeftijd te Keulen waar hij woonde in de Von Grootestrasse Köln-Marienburg.

Natuurlijk werd later ook nog meermaals aandacht besteed aan de plaats van de noodlanding.

De eerste dagen na de inval waren de Duitsers erg nieuwsgierig wat er gebeurd was met beide officieren. In "De Batten" te Vucht had een soort wedersamenstelling plaats. Op een bepaalde dag in het begin van de bezettingsperiode, verscheen een Duitse open wagen voor de woning van Engelbert Lambrichts. Duitse officieren gelastten hem mee te gaan naar de plaats van het voorval. Bert moest ter plekke uitleg geven over de plaats en omstandigheden. Nadien werd er geen merkbare aandacht meer aan besteed , noch aan "De Batten", noch aan Bert.

Ook de woning Gorissen te Mechelen a/d Maas kreeg bezoek. Later zijn nog meermaals Belgische militairen op de plaats te Vucht geweest maar waarschijnlijk was dit enkel uit nieuwsgierigheid.

Dan kwam later de interesse vanwege de B.R.T-en R.T.B.-televisie. Beide zenders kwamen met een eigen uitzending voor de dag.

Een zeer interessante anekdote, zeker niet van historisch belang, vernamen wij van Fons Theys die het geval als kleine bengel in 1940 meemaakte en één der eersten het toestel inspecteerde.

Op een bepaalde dag, eind 1977 werd Fons verwittigd dat een T.V.-ploeg hem zou komen opzoeken samen met de personen die Reinberger en Hoenmanns hadden aangehouden na

de noodlanding. Hij verwachtte natuurlijk Gerard Rubens op bezoek te krijgen. Hij was dan ook niet weinig verwonderd tegenover een ploeg te staan van de R.T.B. die gezelschap had van twee Walen die tegenover mekaar beweerden de Duitsers te hebben aangehouden. De mannen van de T.V. waren dan ook verveeld met de zaak.

Fons heeft het groepje naar "de plaats des onheils" gebracht en de rare vogels aan hun lot overgelaten. Eens te meer herhaalde de geschiedenis zich en wilden verkeerde personen de eer opstrijken die aan anderen toekwam.

Nog andere feiten werden ons verteld die wij spijtig genoeg niet op hun waarheid konden testen. Mogelijk zijn er Vuchtenaren die er meer van weten.

Een tijdje na de noodlanding zou er een verdacht individu gesignaleerd zijn die klandestien fotos maakte op de plaats waar de Messerschmitt was terecht gekomen. (alhoewel wij niet kunnen veronderstellen dat dat verboden was) Deze verdachte persoon zou gearresteerd zijn. (?)

Nog een ander voorval, waaraan wij wellicht meer geloof kunnen hechten, werd ons door een inwoner van Vucht verteld. Bij het verhaal van Rubens over zijn inspectie van het vliegtuig en zijn verwondering daar pastoor Cartuyfels uit de cockpit te zien klimmen werd terloops opgemerkt dat bij de heer pastoor op de pastorie een zekere Esser logeerde die kon aangezien worden als de knecht vermits hij allerlei karwijtjes opknapte. Grotendeels bracht hij zijn vrije uren door met op stap te gaan per fiets. Hij kwam in Vucht terecht enkele jaren voor de oorlog en enkele dagen voor de Duitse inval was hij "verschwunden". Meerdere personen menen met zekerheid te weten dat Esser als Duits soldaat in de voorste gelederen werd gesignaleerd bij de eerste Duitsers die in Vucht kwamen.

Zo uitzonderlijk was dat wel niet vermits heel wat inwoners van Eisden en omstreken, meestal Duitsers of Oostenrijkers die werkzaam waren in de mijn zelfs voor de Duit-

se inval in het bezit waren van een Duits uniform en met de Duitse troepen mee marcheerden als Duits soldaat en dan veelal als gids in een voor hen bekende streek.

Wat Esser uit Vucht betreft kwam zijn naam jaren later nogmaals ter sprake toen werken werden uitgevoerd aan de pastorie te Vucht. Op een bovenverdieping werd in een schouw een aantal dokumenten en zekere voorwerpen aangetroffen die daar hoogstwaarschijnlijk door Esser voor zijn vertrek zorgvuldig verstopt werden. Naar alle waarschijnlijkheid bevinden deze zaken zich nog ergens te Vucht.

GERARD RUBENS -

Tientallen jaren na zijn belevenissen op "De Weerd" te Vucht onthult Gerard Rubens de juiste toedracht van de gebeurtenis waarbij hij in feite de hoofdacteur was.

Door het kordate optreden van de toenmalige korporaal-foerier vlak na de landing van de Messerschmitt werden de belangrijke dokumenten niet de prooi der vlammen en werden de twee Duitse majoors aangehouden.

De aan hem toegekende onderscheiding wijst erop dat hij ten onrechte niet vermeld werd in de officiële berichten en in de kranten.

REACTIES VAN GERARD RUBENS .

Gerard Rubens denkt met enige verbittering terug aan dit voorval en het verdere verloop van de hele zaak.

Na de oorlog werd over het geval van de Messerschmitt te Vucht in de dagbladen van vele landen geschreven. Hoe het vliegtuig landde, hoe de dokumenten gered werden, wat met de Duitsers gebeurde enz.

Met geen woord werd echter gerept over Gerard Rubens die toch in feite de man was die, als militair, het eerste kontakt had met de Duitsers, die zo kordaat was om ze gevangen te nemen en in het Vuchter veld de door hen meegebrachte dokumenten uit de brand wist te redden.

Haast in alle verhalen werd gesproken over het optreden van kommandant Rodrique, die er nochtans pas bijkwam nadat hij vanuit de post van Lt. Busseneers in de woning Gorissen verwittigd werd en de Duitsers pas ontmoette toen ze al goed en wel afgeleverd waren.

Waarom heeft Gerard Rubens niet eerder de ware toedracht aan de man gebracht?

De kompagniekommandant van Rubens was Giddelo; de Papa, voor zijn mannen. Giddelo was volledig op de hoogte van de juiste gang van zaken en het onderzoek dat in feite door hem geleid werd.

Bij de Duitse inval op 10 mei 1940 sneuvelde kommandant Giddelo. Kommandant Rodrique kreeg zo de ideale gelegenheid het laken volledig naar zich toe te trekken.

In de kranten en meerdere verslagen werd verhaald dat Rodrique de Duitsers arresteerde, of door onjuiste zinsvormingen kreeg men althans die indruk.

Gerard Rubens heeft nochtans één keer getracht aan de man te brengen hoe het werkelijk in zijn werk ging. Hij trachtte hierdoor zijn vroegere kommandant Giddelo de eer te laten toekomen die hij verdiende en ook zijn eigen tussenkomst te belichten, maar zoals Rodrique aan de kachel in Mechelen zijn vingers brandde, zo brandde Rubens zijn vingers door te trachten zich te mengen in de affaire van de hogere officierenwereld. Hij werd dan ook door hen erg

negatief bejegend. Het wereldverhaal van de onderschepte dokumenten stond nu eenmaal op de naam van bepaalde personen en het zou Rubens wellicht heel wat moeite gekost hebben dit zo maar te wijzigen.

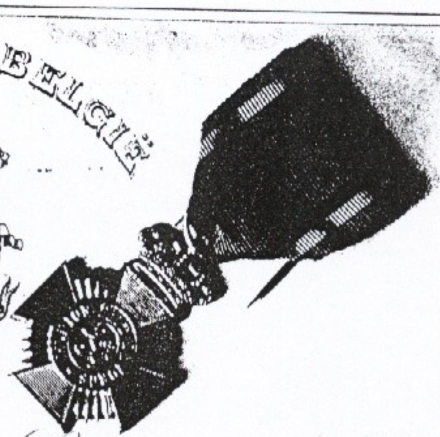
Nochtans kan hij aan de hand van zijn militaire onderscheiding staven welke belangrijke rol hij speelde bij de noodlanding. Alhoewel hij helemaal niet rancuneus is ten opzichte van Rodrique heeft hij ten slotte toch de juiste feiten aan het licht gebracht. Tot dan toe waren er niet velen die wisten van hoe nabij hij betrokken was bij deze zaak. Zelfs zijn kinderen keken vreemd op bij het verschijnen van zijn verhaal in het dagblad.

- Gerard Rubens: "Ik heb wel de genoegdoening dat in de "Mémoires van Churchill" breedvoerig verhaald wordt over het geval Mechelen-aan-de-Maas en dat daar duidelijk over mij sprake is. Die ene passage heeft voor mij alle negatieve indrukken die bij mij gegroeid waren, omdat ik nergens vermeld stond, omgebogen in positieve zin. Ik ben geen held en wil ook niet als dusdanig versleten worden. Ik heb mijn plicht gedaan, een plicht die elke soldaat in oorlogstijd zou volbracht hebben."

Bij deze woorden van Gerard Rubens kunnen wij dan nog een argument voegen dat ongetwijfeld bij hem nog meer verbittering teweeg bracht.

De dag na de landing van de Messerschmitt, dus op 11 jan. 1940, bracht Generaal-Majoor van Overstraeten na zijn bezoek te Mechelen-aan-de-Maas eveneens een bezoek aan de kazerne te Lanaken om het relaas van de gebeurtenissen te Vucht van Rubens persoonlijk te vernemen. Hij drukte zijn tevredenheid uit over het kordate gedrag van Rubens en beloofde dat hij ervoor zou zorgen dat Gerard zou opgenomen worden in het officierencorps. Voor een beroepsmilitair beslist een mooi vooruitzicht. Tot 10 mei gebeurde er echter niets en dan was het oorlog. Na de wapenstilstand werd Rubens in december 1944 terug onder de wapens geroepen. Zijn hoop was er natuurlijk op gevestigd dat men de gedane belofte niet vergeten was en hij nu misschien

KONINKRIJK BELGIË

De Minister van Landsverdediging

heeft de eer te laten weten aan

soldaat RUBENS, Jean-Joseph-Gerard,

dat hem, bij Koninklijk Besluit, van 29.2.1940, Nr 2997,

HET MILITAIR EERETEKEN VAN 2de KLASSE(ART.4)

verleend werd,

om:

" Zoodra hij twee vreemde vliegers had ontdekt die trachten weg te vluchten, hen door zijn scherpzinnigheid achtereenvolgens te hebben doen aanhouden, de vernietiging te hebben verhinderd van documenten welke een hunner verbrandde, en de niet vernietigde papieren te hebben bijeengezameld."

HET MILITAIR EERETEKEN VAN 2de KLASSE(ART.4)

verleend werd,

om:

" Zoodra hij twee vreemde vliegers had ontdekt die trachten weg te vluchten, hen door zijn scherpzinnigheid achtereenvolgens te hebben doen aanhouden, de vernietiging te hebben verhinderd van documenten welke een hunner verbrandde, en de niet vernietigde papieren te hebben bijeengezameld."

in zijn verdere militaire carrière de vruchten zou kunnen plukken van zijn optreden in 1940. Voor de oorlog was hij korporaal. Nu mocht hij opnieuw aantreden in het leger maar dan ... als gewoon soldaat. Door oorlogsomstandigheden en een totaal andere ingesteldheid bij het nieuw gevormde leger werd om één of andere reden geen rekening meer gehouden met wat voorheen gebeurde. Van van Overstraeten hoorde Rubens niets meer. De Waals-Vlaamse verhouding was er niet vreemd aan dat Rubens voor eigen bestwil niet van de hoge toren ging blazen. Dit alls had dus tot gevolg dat het jaren duurde eer hij de ware toedracht aan het licht bracht.

DE PLAATS VAN DE NOODLANDING

TE MECHELEN-aan-de-MAAS of te VUCHT ?

Wat er achteraf te Vucht en zeker ook te Mechelen-aan-de-Maas gebeurde is wel een geschiedenis apart. Al kunnen wij hier niet praten over een "Oorlog", een verbroedering of een gezellig burenpraatje was het in geen geval.

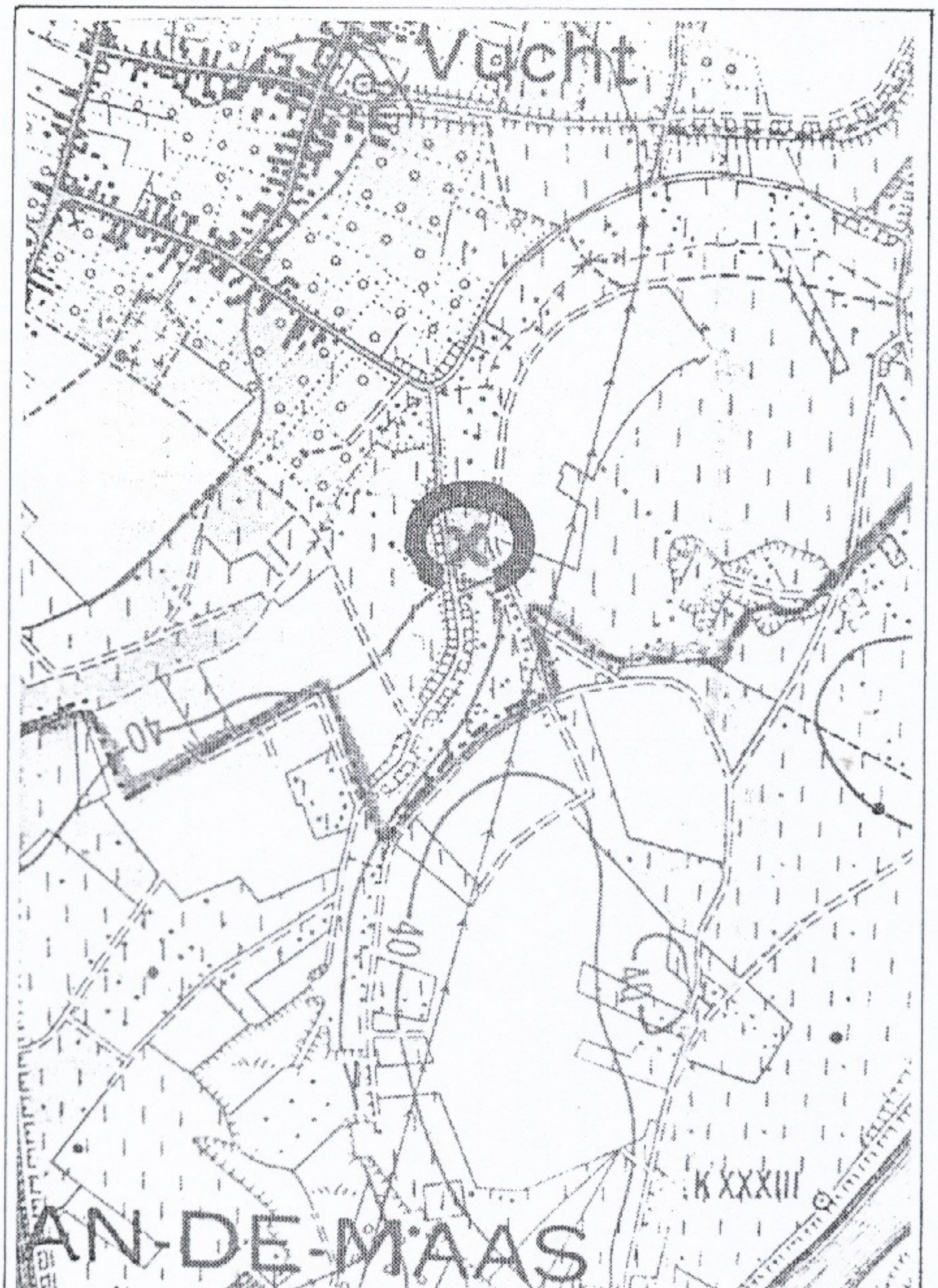
Jos Ghysen schreef er een aardig passend artikel over dat al heel wat weergeeft van de latere misnoegdheid en herrie te Vucht.

STEEN. door Jos Ghysen. (Uit Zondagmorgen.)

Toen de begrafenis van Sir Winston Churchill over de televisie werd uitgezonden, heeft negen kansen op tien in de Limburgse gemeente Vucht niemand gekeken, voor de Vuchtenaren heeft hij het grondig en voor goed verkorven.

In het vierde deel van zijn Mémoires heeft deze staatsman-auteur de lichtzinnigheid begaan het volgende te schrijven.

"Op de winterdag 10 januari 1940 maakte te Mechelen-aan-de-Maas in België een Duits vliegtuigje met twee hogere Duitse officieren aan boord een noodlanding.

De plaats in de Vuchter "Weerd", op de "Batten" waar volgens militaire aanduiding de Messerschmitt terecht kwam.

De grens tussen Mechelen a/d Maas en Vucht is duidelijk aangegeven. De plaatsaanduiding (X) ligt volgens de schaalaanduiding 45 meter binnen de grens van Vucht. De "Steen" staat enkele meters noordelijk van de (X)-aanduiding.

Zij bleken in het bezit te zijn van belangrijke Duitse dokumenten waaruit achteraf is gebleken dat de Duitse inval door Hitler en het oppercommando vastgesteld was op 10 mei van dat jaar. De beide militairen hebben getracht deze dokumenten te verbranden doch door tussenkomst van de Belgische kapitein Rodrigue kon een gedeelte ervan gered worden. Toen Adolf Hitler dezelfde avond vernam dat deze dokumenten in handen van de vijand waren gevallen, kreeg hij één van zijn beruchte woedeaanvallen. De departementen van oorlog en de generale staven hebben evenwel aan deze papieren van uitzonderlijk belang geen geloof gehecht en er evenmin rekening mee gehouden zodat de inval van 10 mei toch weer als een verrassing is aangekomen."

En wat heeft Vucht nu daarmee te maken, zult u vragen? Dit is nu juist voor deze gemeente de bittere tragiek.

Vucht grenst namelijk vlak tegen Mechelen-aan-de-Maas en de weide waar de majoors Reinberger en Hoenmanns hun landing uitvoerden ligt namelijk niet op Mechels grondgebied doch wel degelijk in Vucht. Door een journalistieke onrechtvaardigheid drukten de kranten 's anderendaags dat te Mechelen-aan-de-Maas een Duits vliegtuigje landde, de radio sprak eveneens van Mechelen-aan-de-Maas, de geschiedschrijvers namen het over en Vucht werd helaas door iedereen in de vergetelheid gedrukt.

Tegen dit schrijnend onrecht heeft Vucht een vijfentwintigjarige strijd gevoerd. En toen eindelijk enig licht begon te dagen publiceerde Winston Churchill zijn onverkwikkelijke bestseller die niemand in twijfel durfde trekken en die voor alle tijden de officiële waarheid zal blijven. Het vliegtuig landde, aldus de staatsman, te Mechelen. Van Vucht had hij nooit horen spreken.

De eigenaar van de weide, de heer Engelbert Lambrichts kon hem nochtans, (indien Churchill zich maar de moeite had willen getroosten) met trillende vinger precies aanduiden wáár en hoé zijn wei ligt en dat is telkens hoe u het ook draait aan deze kant van de grens. In Vucht en nergens anders.

En tegen Churchill in heeft nu de schoolraad en de

Thans een oude voorovergebogen man; ten tijde van Hitlers agressieplannen op Europa, de staatsman met het leeuwenhart : Sir Winston Churchill.
1962

Churchill die wellicht nooit geweten heeft dat hij zich de misnoegdheid van de Vuchtenaren op de hals haalde.

Voor hem waarschijnlijk niet van veel betekenis maar voor de Vuchtenaren wel.

"De Messerschmitt viel te Vucht en niet te Mechelen-aan-de-Maas."

heemkundige kring op dié plaats, in dié wei, aan déze kant, in Vucht, een gedenksteen geplaatst die intussen ook al officieel onthuld werd.

Met daarin gebeiteld de onsterfelijke verzen die dwars tegen Churchill ingaan:

"Hier viel met dokumenten zwaar
de eerste Duitse adelaar.
Jong en oud het heug' u goed,
vier maanden later kwam de grote vloed."

Churchill heeft zijn monument en die van Vucht hebben het hunne. En nu zullen wij eens zien wie op de duur gelijk krijgt.

J.Gh.

Zelf vonden wij dan in de Mémoires van Churchill ook nog wel meer wat niet met de waarheid overeenstemt.

Churchill: "...om tijd te winnen voor zijn privégenoegens vloog hij (Reinberger of Hoenmanns?) over tussenliggend Belgisch grondgebied."

- Er kan geen sprake zijn van "tussenliggend" Belgisch grongebied op de vliegroute Münster-Keulen. Deze afstand bedraagt 115 km. en blijft minstens 90 km. van de Belgische grens verwijderd.

Churchill : "De Belgische politie arresteerde hem."

- Niet de Belgische politie, ook niet de Belgische Rijkswacht, maar de Belgische soldaten van de grensbewaking arresteerden beide officieren.

Churchill: "De Duitse majoor werd in vrijheid gesteld om zijn zaak voor zijn superieuren te verklaren."

- De Duitse majoor, hier zeker Reinberger bedoeld, werd niet "in vrijheid gesteld". Hij werd naar Lombardsijde, dan naar Engeland en verder naar Canada gevoerd als krijgsgevangene. Pas in 1944 werd hij ziek zijnde uitgewisseld tegen een geallieerd krijgsgevangene.

Churchill: " De Belgische koning reageerde niet, bleef te goeder trouw tegenover een Duitse inval."

- De zogezegde laksheid van de Belgische koning was in tegenstelling met de houding van de regeerders van de omliggende landen zeker niet "te goeder trouw". België re-

-Phoney war- (schemeroorlog), dachten de Britten. Ze hadden er moed op. Maar de teleurstelling zou groo zijn.

Reeds in maart en april 1940 waren de Engelse soldaten aanwezig in Frankrijk. Vol overmoed kwamen zij naar Europa om Hitler te bestrijden.

Hun troepentreinen droegen leuzen als: "Hitler wij komen" "Naar Berlijn". Hun "Phoney war" eindigde in een ware catastrofe: "Duinkerken".

ageerde opvallend hevig in tegenstelling met de aangrenzende landen. Twee dagen na het onderscheppen van de Duitse "dokumenten" werd gereageerd door het inzetten van "Faze D".

De Engelse voorbereidingen waren heel wat minder, al bevonden zich vanaf maart en april Engelse troepenafdelingen in Frankrijk. Om op te treden tegen Duitse troepen boden zij een schamel beeld. Churchill zelf schreef hierover: "Slecht uitgerust, zelfs geen normale wapens, geen artillerie, geen enkele divisie met steun van pantsers."

Voor Churchill waren deze foutjes zeker niet van veel belang. Ook in het kader van heel het oorlogsgebeuren zijn dit onbeduidende onjuistheden. Toch mag er op gewezen worden.

Wij keren terug naar Vucht. Het bewijs van de wereldschokkende gebeurtenis, en op welke plaats dat precies gebeurde staat er nog steeds.

"De Steen" op "De Weerd" of "De Batten" die zelf al een hele geschiedenis heeft meegemaakt en als onschuldig slachtoffer reeds meerdere aanvallen moest doorstaan, staat er nu als historisch monument heel rustig op de "Maasdieëk".

Maar nu eerst hoe hij er kwam.

Na al dat getwist: "Hij is in Vucht gevallen" - "Hij is in Mechelen gevallen" - "Hij is ..." enz. besliste de Heemkundige kring "Vochte" dat het nu welletjes was en samen met het gemeentebestuur en heel de bevolking besliste men om een blijvend aandenken te plaatsen op de plaats waar de "Blauwe Adelaar" neerstreek. Jean Housen maakte het ontwerp van het "Monument" dat door de gebroeders Braeken belangloos gemetseld werd.

Op 29 augustus 1965, 25 jaar na de "Crash" van Reinberger en Hoenmanns werd op de "Weerd" de gedenksteen onthuld, zoals de dagbladen meldden: "Voor Vucht, voor België, voor de hele wereld." (Dus ook voor de Mechelaren.)

Het blijvend bewijs dat de "vlieger" in "Vucht" was gevallen en zeker niet in Mechelen, stond er. In de stoet stapten de fiere Vuchtenaren op naar "De Weerd" voorafgegaan door een aantal prominenten.

5 - Het Belang v. Limburg

Heemkundige kring «Vochte» schonk Vucht een gedenksteen

Inhuldiging in aanwezigheid van ganse bevolking

Burgemeester Lenssen tussen de heren Meyers en Broekhoven van de Heemkundige Kring « Vochte » voor de nieuwe gedenksteen, te Vucht.

Zondag was voor de gemeente Vucht een biezondere dag. Een initiatief van de heemkundige kring « Vochte » in samenwerking met het gemeentebestuur en de hele bevolking, groeide uit tot een feestdag, waarbij met de inhuldiging van een gedenksteen, het nageslacht zal herinnerd worden aan een historische datum, niet alleen voor Vucht, maar voor gans België en voor gans de wereld. « 10 januari 1940 » de dag dat een Duits vliegtuig in ons land, een noodlanding moest uitvoeren en waarbij de aanvalsplannen van Hitler aan het licht kwamen. Het is niet om deze tegenslag van enkele Duitse vliegers aan het nageslacht mede te delen dat 25 jaar later de heemkundige kring Vochte deze gedenksteen oprichtte, maar wel wil men hierdoor het feit vereeuwigen dat deze landing plaats had, op het grondgebied van de gemeente Vucht en niet te Mechelen-aan-de-Maas, zoals zo dikwijls reeds geschreven werd. In de Neerveldstraat, in vogelvlucht een 200 tal meter van de parochiekerk van Vucht werd een eenvoudige maar mooie gedenksteen opgericht, waarop volgende verzen te lezen zijn :

10 januari 1940
Hier val tmet dokumente nzwaar
De eerste Duitse adelaar
Jong en oud, heuge't u goed
Viermaanden later kwam de [grote vloed

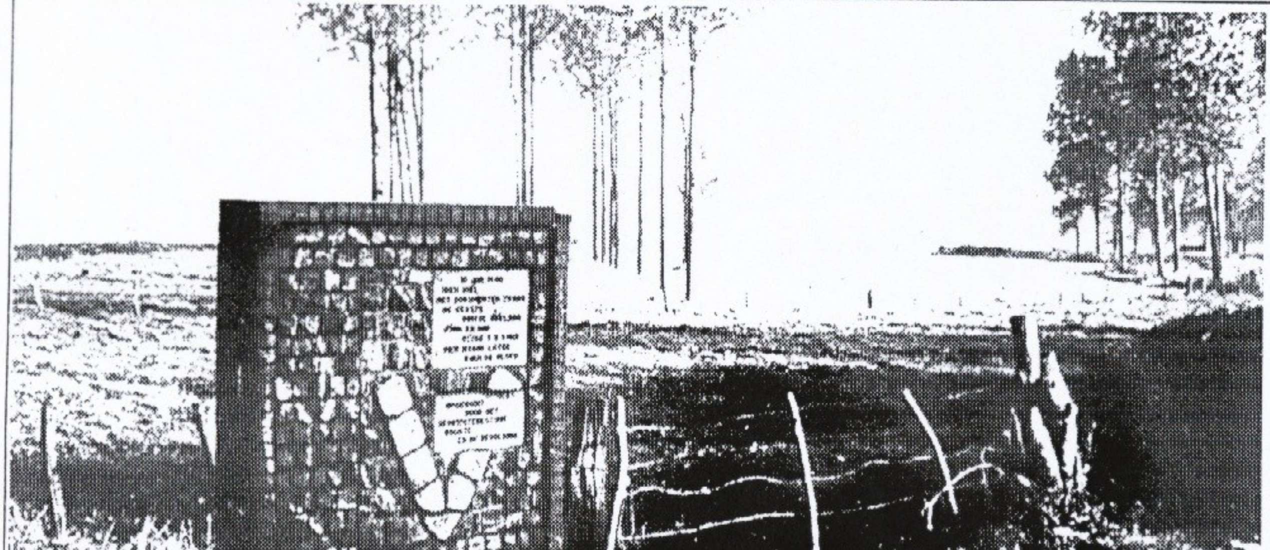
Opgericht door het gemeentebestuur, « Vochte » en de bevolking.

Zondag rond 15 u. was het dan ook een drukte van belang om en op het N.S.B.-plein, waar de vorming van de stoet plaats had. Naast al de plaatselijke verenigingen merkten we verder op, senator Wim Mesotten, ZZ. EE.HH. Ceyssens, pastoor van Vucht, Rubens, pastoor van Mariaheide, Trabalzini, aalmoezenier der Italianen, Robijns, professor te Mechelen-aan-de-Maas, E.P. Reinwald van het klooster te Rekem, verder de h.h. Lenssen G., burgemeester te Vucht, Verschelde R., eerste schepen van Mechelen-aan-de-Maas, Peeters Kamiel, bestuurder der scholen van Mariaheide, Meyers Frans, bestuurder der scholen te Vucht-Dorp, voorzitters en afgevaardigden der bonden, de schoolkinderen met vaandels en het onderwijzend personeel, enz; Via de Dorpsstraat en Henri Vrankenstraat ging het naar de Neerveldstraat, waar de h. Lenssen, burgemeester, in zijn openingstoespraak wees op de samenwerking tussen het gemeentebestuur en de heemkundige kring « Vochte » en dankte de familie Lemmens voor het afstaan van de grond.

VUCHT

NOG DE INHULDIGING VAN GEDENKSTEEN. — Door een klein misverstand, viel een gedeelte weg van ons verslag over de inhuldiging van de gedenksteen, door de heemkundige kring «Vochte». Na de toespraak van de h. Lenssen, burgemeester, kwam de h. Pieter Broekhoven, namens de heemkundige kring aan het woord. Hij gaf een uitgebreid en bevattelijk verslag van de feiten vóór de wereldoorlog, de noodlanding te Vucht en de gevolgen waarna hij het doel van deze gedenksteen onderlijnde. Na een optimistische en pittige toespraak van de h. Meyers Frans, voorzitter van de kring, die tevens de gedenksteen onthulde, las de kleine Geby Conings uit de Heerstraat nog een opstel voor, dat haar vader merkte nadat hij 10 januari 1940 met de leerlingen der school het vliegtuig was gaan bezichtigen. Stoetsgewijze ging het dan terug naar het gemeentehuis waar een ontvangst plaats had van al de genodigden, de leden van de Heemkring en afgevaardigden van alle bonden. Met de erewijn en het tekenen van het Guldenboek werd deze plechtigheid besloten.

— De Maaslandse gemeente Vucht deed van zich spreken door een « historische vergissing » in de memoires van Churchill. Inderdaad, Churchill had geschreven dat de oorlog van 1940-1945 voor het eerst was « uitgelekt » door een noodlanding van twee Duitse officieren te Mechelen-aan-Maas en dit moest Vucht zijn. Wie de Maaslanders kent kon reeds vermoeden dat dit niet zonder gevolg zou blijven... Het is er dan ook van gekomen. Vucht heeft een herinneringsmonument onthuld, dat alle verdere twijfel voor de toekomstige geschiedschrijvers moet wegnemen. De pers heeft de puntjes reeds op de « i's » gezet. De waarheid heeft haar rechten.

De "Steen" waar hij aanvankelijk werd geplaatst.
Duidelijk ziet men de besmeuring met verf.

Dader? Onbekend(?)

In Mechelen waren die dag beslist meerderen die graag de aktie van Gerard Rubens zouden overgedaan hebben; met dreigende wapens over de prikkeldraad vliegen en een aantal Vuchtenaren in hechtenis nemen. Het zou dan zelfs niet de eerste keer zijn dat dat gebeurde. Vele, vele jaren geleden toen Mechelen nog de baas was over het grootste gedeelte van de omliggende heide betrapten zij daar Vuchtenaren die hun koeien lieten grazen op Mechels gebied. Zij "pandden" 28 koebeesten die zij in Maastricht op de markt verkochten, maar eveneens "pandden" zij twee Vuchterse maagden die zij meenamen naar Mechelen en waardoor wellicht Vuchters bloed in het Mechels nakomelingschap terecht kwam.

Nu echter zijn de tijden veranderd. Als Hoenmanns nu 150 meter meer zuidwaarts geland was, dan hadden de Mechelaren victorie kunnen kraaien.

Ondanks de nadrukkelijke verzekering van de Vuchtenaren dat de "Steen" staat waar het vliegtuig gevallen is werden er meermaals verdachte opmerkingen geuit: "Als die steen staat waar het vliegtuig gevallen is, dan hebben ze wel bomen op een andere plaats gezet." of: "Ik meen dat ik in 1940 heel wat verder heb moeten lopen om bij die vlieger te komen." enz.

En wat is nu de waarheid? Inderdaad, de steen werd niet geplaatst, precies op de plaats waar het vliegtuig neer kwam. Wel een 10-tal meters korter bij het centrum van Vucht. Waarom? Het had te maken met de bepaalde ligging van een bepaald stuk grond, eigendom van een bepaald persoon enz.. met de mogelijkheid van een latere bouwplaats waar dan de "Steen" in de weg zou staan. Wie wil weten hoe het precies in elkaar zit kan bij bepaalde Vuchtenaren informeren.

De Vuchtenaren zijn niet chauvinistisch en zullen graag bekennen dat ze enkele meters "gefoeteld" hebben. Nu kunnen wij erbij voegen dat na de verplaatsing van de "Steen" boven op de nieuwe dijk, er hoogstens nog enkele metertjes inzitten. De twijfelaars kunnen altijd nog vragen aan Gerard Rubens; hij weet zeker dat de noodlanding een heel eind op Vuchters grondgebied plaats vond.

Voor de oningewijden dan nog deze inlichting. De "Steen" werd enkele jaren geleden uit noodzaak weggenomen vanwege het aanleggen van de nieuwe dijk. Daardoor is het landschap grondig gewijzigd. De nieuwe "Maasdijk" was noodzakelijk om bij een eventuele "uitbraak" van de wispelturige Maas, Vucht en omgeving voor overstromingen te beschermen. Zo men de steen had laten staan zou hij nu onooglijk half onder de dijk verscholen staan. De bomen waar de Messerschmitt doorheen kwam zijn gekapt, over de nieuwe dijk loopt nu een rustige wandelweg, doorheen "De Weerd", "De Batten" en het "Neerveld" tot op de kanaaldijk.

"De Steen" werd volledig opnieuw gemetseld, en dat was wel nodig. Buiten de ruzies die onder de dorpelingen onderling, en door de dagbladen met de pen werden gestreden kreeg "De Steen" ook daadwerkelijk harde klappen te verduren.

De eerste vernieling was het wegbreken van het geëmailleerde plaatje waarop de afbeelding van de Messerschmitt. Als dit een aktie was van een souvenirjager dan was de volgende daad zeker met andere inzichten. De "Steen" werd erg zwaar toegetakeld, waarschijnlijk met een hamer. Dan werd hij ook nog met verf besmeurd. Dit alles is nu verleden tijd. Op de dijk staat hij nu als een monument voor alle omliggende gemeenten die nu samen de naam dragen: "Maasmechelen".

Heel deze geschiedenis, voor velen nog een levende herinnering, voor de jeugd reeds een beeld "van vreuger", zal later worden ingedeeld als folklore. Als de kinderen dan nog de tijd hebben om te luisteren naar de vertellingen van "Bompa", kunnen zij wellicht deze poëzie te horen krijgen:

<u>Hekeldicht uit Mechelen-aan-de-Maas.</u>

<u>LEGENDE.</u>

Zoals het nooit daar iemend kende
Voor het ontstaan van dees legende
Rijst al te lang een diepe zucht
Uit elke borst in 't lijdend Vucht.

Een vliegtuig dat de weg niet kende,
Een Duits, die 't roer niet meer kon wenden.
Kwam dalen in de Mechelse lucht
En viel toen met zijn staart op Vucht.

Maar d'eedle romp en voorste ende
Bestreken grond, die ied'reen kende,
Van Mechelen. Dat nu gaf het zwaar gezucht
Bij alle nobelen van Vucht.

Toen zwoer aldaar de hele bende
Een eed, en zond een nieuw legende
De wereld in: het tuig viel uit de lucht
Te Mechelen niet, maar wel te Vucht.

Oejoei, hij heeft het op de lenden
Die zulke leugen neerpende,
En dan nog , als een echte klucht,
een steen zet op de Weerd te Vucht.

Och jongens, die de wagen menden
En daarmee door de straten renden
Wees toch getroost, staak uw gezucht:
Het tuig viel, ja, te Vucht, het Mechels gehucht.

"<u>Represailledicht" uit Vucht</u>.

(Karnaval 1967.)

In Nato-,Warschaupact of Zuid-Vietnam,
waar vliegers vallen is tam-tam.
Zo wilde ook Mechelen, oh wat een streken
De eer van Vucht op zak gaan steken.

Want op 10 januari veertig,
een Vuchtenaar vergeet die datum niet lichtveerdig,
kwam neergegleden in de Vuchter Weerdjes,
een Duitse Messerschmitt met hooggeplaatste heertjes.

Aan Lambrichts vroegen die majoors een stekje,
en aan de Maasstraat, op dat fameuze plekje,
werd toen het eerste vuur gestookt,
daar gingen hun papieren bijna op in rook.

Maar dank zij de Belgische soldaten
zou dat vuurke-stoken niet veel baten,
in één-twee-drie werd alles nog gered,
te Mechelen aan de brug, werd het theater voortgezet.

Toen hebben Mechelse autoriteiten
gebruik gemaakt van Carnavalpraktijken,
en het nieuws de wereld ingestuurd,
als zij die vlieger, te Mechelen afgevuurd.

Maar de Vuchterjongens zullen recht doen wedervaren
door aan de feiten, het juiste bericht te paren,
al heet hij Churchill, Cops ofwel Verschelde,
hier zullen wij de waarheid nu vermelden.

Die vlieger viel, waar nu de mooie steen
gemetseld staat, ga er desnoods eens heen,
en laat dan iedereen maar kallen;
DIE VLIEGER? DIE IS IN VUCHT GEVALLEN.

Over Duits vliegtuig te Mechelen-aan-de-Maas

(januari 1940)

De Spectator

ANTOINE MATAGNE

Een officier van de Duitse Generale Staf had de opdracht gekregen aan het Duitse legercorps instructies over te maken betreffende de invasie in België en Nederland Deze richtlijnen waren in Berlijn goedgekeurd en de officier in kwestie had formeel de opdracht gekregen zich van Berlijn met de trein naar Keulen te begeven. Men heeft trouwens het spoorkaartje dat hij had gekregen, teruggevonden. De officier stapte echter van de trein in de onmiddellijke buurt van een vliegveld dat onder de leiding stond van een van zijn vrienden. Deze stelde hem voor een tijdje te blijven en beloofde hem 's anderendaags naar Keulen te vliegen. De officier aanvaardde, ten onrechte, deze uitnodiging. Hij deed er dan nog meer verkeerd aan zich 's anderendaags te laten vliegen door die vriend, die de streek onvoldoende kende. Deze vloog over de Rijn heen en kwam aan de Maas, die hij dan voor de Duitse stroom ging houden. Zij maakten ten slotte een lastige landing in de buurt van een Belgische militaire basis. De aldaar gelegerde strijdkrachten aarzelden natuurlijk geen ogenblik om het toestel te omsingelen en beide mannen gevangen te nemen. Deze Belgische soldaten werden trouwens allen even later onderscheiden om hun actie, vooral ook, omdat zij erin waren geslaagd de Duitse officier te beletten de documenten te verbranden die hij bij zich had.

Op het hoofdkwartier van deze Belgische legerdivisie trachtte de officier nogmaals die documenten te verbranden door ze in het kacheltje van het bureau van de Belgische generaal te werpen. Een officier redde ze... ten koste van een paar brandwonden. Op de papieren was in elk geval nog genoeg leesbaars, om uit op te maken dat het ging om het plan van een invasie in België.

Aan de „Daily Telegraph"

Hoe ik erin geslaagd ben de « Daily Telegraph » op de hoogte te me dan een inlichting « van het hoogste belang » voor de « Daily Telegraph » zou kunnen bezorgen. Ik ging hier natuurlijk op in, hoe ongewoon de uitnodiging ook was.

nemen. De « Gazette » deed natuurlijk hetzelfde... maar zonder naar Londen te moeten telefoneren, daar ik haar militair redacteur was.

Had Churchill dan toch gelijk? Viel het vliegtuig toch in Vucht? Deze Mechelse grap heeft bij menige Vuchtenaar kwaad bloed gezet. Bedrog. Sabotage.

"Mechelère, stechelère." zegt men te Vucht. "In Vuch zitte Judde" zegt men te Mechelen. "En oorlog zal er altijd blijven" zeggen wij.

DE STEEN Het "Slachtoffer"

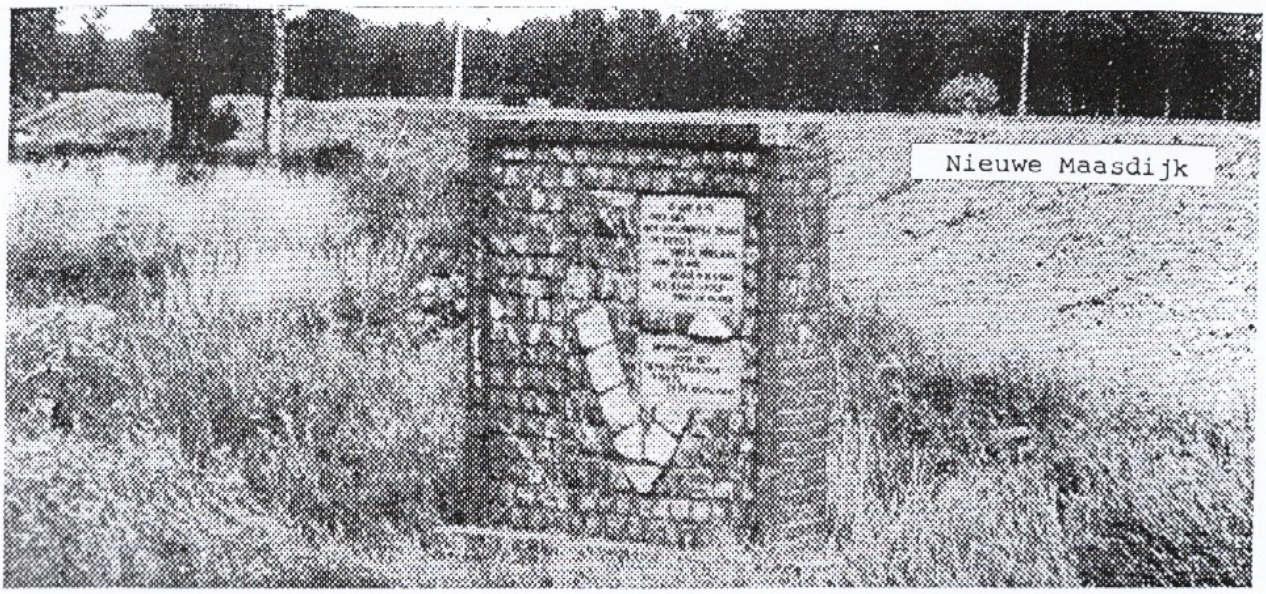

Zo werd de "Steen" met een zware hamer toegetakeld. Bezwijken deed hij evenwel niet.

Een goede ziel ontfermde zich over de beschadigde tekst, zij het dan met enkele drukfoutjes.

Bij de tekst beneden ziet men in de rechterbovenhoek waar het émailplaatje met de foto van de Messerschmitt werd weggebroken.

Dader? Onbekend(?)

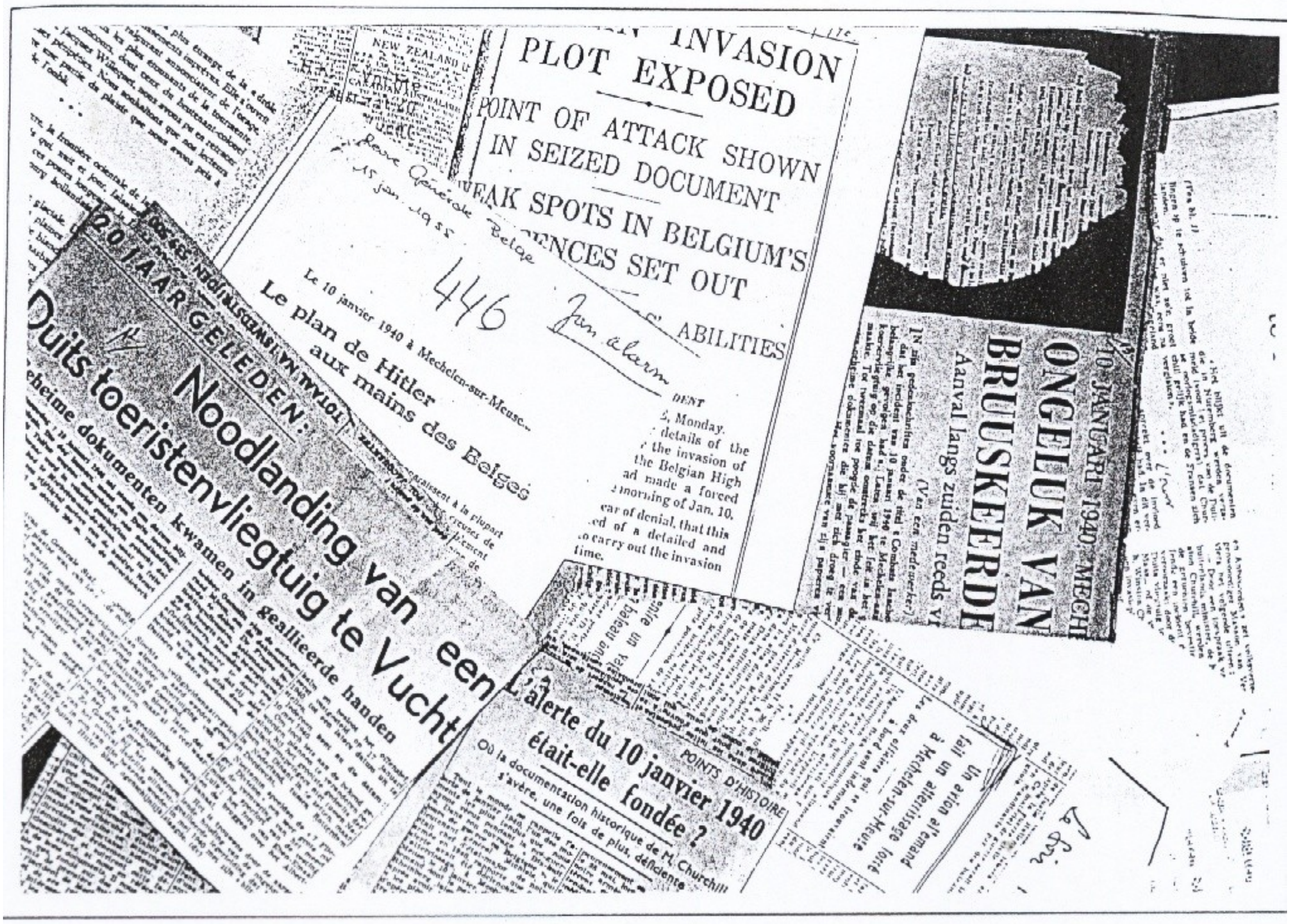

In 1979 werd de nieuwe dijk aangelegd. De steen werd op de dijk geplaatst op enkele meters na precies op de plaats waar de Messerschmitt de noodlanding maakte.

Zo zag de "Weerd" er uit in januari 1986. Geen sneeuw maar zeker niet geschikt om grote snelheden te halen per fiets.

INVASION
PLOT EXPOSED
POINT OF ATTACK SHOWN IN SEIZED DOCUMENT
SPOTS IN BELGIUM'S
ENCES SET OUT
446
20 JAAR GELEDEN:
Noodlanding van een Duits toeristenvliegtuig te Vucht
Le plan de Hitler aux mains des Belges
10 JANUARI 1940
L'alerte du 10 janvier 1940 était-elle fondée ?
POINTS D'HISTOIRE
Un avion allemand fait un atterrissage forcé à Mechelen-sur-Meuse

van de Duitse koerier
Vucht verloor Hitler bijna troevenaas
1 — Onverwachte Messerschmidt van 10 januari 1940
Te Mechelen-aan-Maas werden Duitse invasie-plannen ontdekt
Fall Gelb in Belgische handen
Het «incident» van
Maasmechelen
door Cdt A. DE BEIR
WEHRWISSENSCHAFTLICHE RUNDSCHAU
Zeitschrift für die Europäische Sicherheit
446
Un avion allemand fait un atterrissage forcé à Mechelen-sur-Meuse

Twijfelachtige Krantenberichten.

Bij het naslaan van de dagbladknipsels komt men wel onder de indruk van de foutieve vermeldingen, de fantasie van dagbladreporters en hun "deskundig" opvullen van leemtes in hun inlichtingen.

Hier dan een greep, zonder bepaalde volgorde, uit een stapeltje krantenknipsels.

-Daily Telegraph, Londen. 18/1/40. - Mechelen-sur-Meuse.

-De Standaard 11/1/40. Een éénmotorige eendekker enz...
..het ongewoon werken der motoren.
..weldra daalde het vliegtuig op grondgebied Vucht.
(één der dagbladen met de juiste landingsplaats.)

-Bijdragen t.d. Geschiedenis v.d. Wereldoorlog. 1967.
......noodlanding te Mechelen-aan-de-Maas.

-La Libre Belgique 11-12 jan. 24 maart 1940
L'avion perdu.... atterrisage forcé a Mechelen-sur-Meuse.

-Belang van Limburg. 11 jan. 1940
... moest een Duits toeristenvliegtuig ...noodlanding te Vucht.. In zelfde dagblad: Officiele mededeling ".. te Mechelen-aan-de-Maas."

-dagblad onbekend
"..vliegtuig gedwongen werd te landen te Mechelen a/d Maas.
..bleek geland te zijn te Vucht en niet te M.. ..keerde Duitser terug naar het vliegtuig, streek een lucifer aan om er de brand in te steken." (?)

-Spectator - Nieuwe Gids. 22 jan. 1967.
..Duits vliegtuig te Mechelen a/d Maas.

-Nederlands tijdschrift.
"Fall Gelb in Belgische handen. Een Messerschmidt M-E 108 gevechtsvliegtuig .... noodlanding bij het plaatsje Kwaadmechelen aan de Maas."

-Le Soir. 11/1/40. Een vierpersoonsvliegtuig...
...un atterrisage forcé à Mechelen-s-Meuse.

-Nederlandse krant (onb.)
"...in de bomen werden beide vleugels afgerukt. De wielen bleven steken in een haag en de romp stortte een eind verder op de weg."

-Krant onbekend.
"Reinberger moest met een marsorder van Keulen naar Münster (dus omgekeerd) ... Deze majoor was te lang bij zijn vrouwtje gebleven en had de trein gemist. Hij klopte aan bij zijn vriend Hoeneman. Met diens Messerschmidt zetten zij

onmiddellijk koers naar Münster." Volgt dan een verbluffend staaltje van noodlanding en aanhouding. (Alles fout).

-"Le Plan de Hitler..."
"Het toestel kwam neer in een afgezonderd oord, genaamd Maasband ... een terrein tussen de Maas en het verbindingskanaal Maas-Schelde.
(Het eigenlijke verbindingskanaal Maas-Schelde loopt van Bocholt naar Herenthals. Bedoeld is de Zuid-Willemsvaart. Maasband is een gehucht aan de overkant van de Maas, in Nederland dus.)
Dit zijn dan slechts enkele van de vele foutieve berichtgevingen.

Ook deze verhandeling zal niet helemaal vrij zijn van fouten. Wel werd getracht alles zo getrouw mogelijk weer te geven. Niettemin zal dit werk mogen beschouwd worden als het meest volledige wat betreft de toestand en de omstandigheden tijdens de landing van de Messerschmitt.

De inlichtingen en gegevens die het mogelijk maakten dit geheel samen te stellen komen uit vele bronnen. Meerdere gegevens komen voort uit persoonlijke inlichtingen en gesprekken met personen die op één of andere manier bij dit geval betrokken waren. Het is echter reeds 46 jaar geleden sedert de Messerschmitt landde te Vucht. Mogelijk dat in de vertellingen foutjes geslopen zijn als gevolg van het "niet meer zeker weten" hoe het precies was.

De meeste inlichtingen werden ons verstrekt door de Heemkundige Kring "Vochte". Met deze verzameling gegevens gingen wij van start en vonden nog op heel wat plaatsen informaties.

Niet alle bronnen zijn hieronder vermeld. Om enig idee te hebben vermelden wij hier de bijzonderste zonder bepaalde volgorde.

- Heemkundige Kring "Vochte". Piet Broekhoven
  Pierre Cardinaels.
- Belang van Limburg; 1940; 1967, 1979, 1980 enz.
- Gerard Rubens - Wimmertingen (met zijn speciale dank aan J. Arnols Dir. Gen. READYMIX.)
- Fons Theys - Vucht.
- Zondagmorgen - "Steen" Jos Ghysen.
- La Libre Belgique. 1940. 1949.
- De Telegraaf.
- Le Plan de Hitler.... J. Vanwelkenhuyzen.

- Het Alarm van januari 1940. J. Vanwelkenhuyzen, directeur van het Navorsings- en Studiecentrum voor de Geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog.

- De Spectator. Antoine Matagne, spec. corr. Daily Telegr.
Milit. redact. La Gazette.

- Generaal Spears. Gr. Britt.

- Berichten v.d. Nat. Reserveofficieren Pantsercavallerie
Cdt. A. de Beir: bibliogr. : Robert Aron
Jean Vanwelkenhuyzen
Ulrich von Hassel
Vanloffeld Flor
Rubens Gerard
Pelsers.

- Limburgse Vleugels, Zwartberg.

- Jos Dubois, Eisden.

- Theo Pijls, Dorne.

- Jan Kohlbacher en Heemk. Kring Eisden.

- Le Soir 11/1/40.

- D'une autre Allemagne. Ulrich von Hassel.

- Daily Telegraph 15-18-23 jan. 1940

- De Standaard. jan. 1940

-Wehrwissenschaftliche Rundschau. Hans-Adolf Jacobsen.
met medewerkers: Waldemar Beck
Ernst August Nohn
Hans-Günter Seraphin
D. Herman Teske

- Comptes Rendus - Roma, Librairie delle Stato (J.V.)

- Diverse knipsels uit kranten waarvan de titel onbekend is.

- Met speciale dank aan Gerard Rubens en alle andere personen die bij het verzamelen van deze dokumentatie meehielpen en niet vermeld werden.

De Steen. In zijn nieuwste kleedje.
Nu een Maasmechels dokument.

Jong en oud
Heuge 't U goed.

Hier vielen de Duitse majoors,
Erich en Helmuth.

Bijvoegsel.

(Verbetering) Rabe von Pappenheim en Rolf Wenninger werden vermeld als Duitse ambassadeurs resp. te Brussel en te Den Haag.

Rabe von Pappenheim was militair attaché te Brussel

Generaal Ralph Wenninger was luchtvaartattaché te Den Haag.

De noodlanding van de Messerschmitt te Vucht was voor meerdere scholen een welgekomen gelegenheid om met de leerlingen een uitstap te maken naar "De Weerd" te Vucht. Later konden zij dan hun indrukken weergeven onder de vorm van een opstel. Enkelen daarvan vonden wij weer in hun originele versie.

Het Vliegmachine.

Woensdag was in Vucht om 11 u. een Duitsch vliegmachine afgevallen.

's Namiddags gingen we naar school en zeiden het tegen den meester.

De meester zei! "dan gaan wij eens kijken.

Alle kinderen waren blij.

We vormden vlug de rij en wandelden naar Vucht.

Daar gekomen zagen we veel toeschouwers.

De mannen van de rijkswacht waren alles af aan 't kijken en hielden ons op afstand.

De lak van het vliegtuig lag over de weide.

GIJSEN J. 4 stj.

Een Vliegtuig neergestort.

"Tingeling Tingeling ...." de school was uit en welgezind stapten wij naar huis. Op de brug gekomen kwam een moto met zijwagen in dolle vaart de brug op. Het was de commandant. "Kom mee!" riep hij tot de twee mannen der wet.

"In Vucht is een Duitsch Vliegtuig neergestort!"

De politiemannen, die juist werden afgelost, haastten zich aan het bevel te voldoen en vlogen met wapperende mantels de moto achterna die in Vucht verdween.

Ik zei tegen mijn broertje: "Zou het waar zijn?" Die vraag werd niet beantwoord. Thuis gekomen vertelden we wat we gezien, gehoord hadden. Na het middagmaal haastten we ons naar school om meer nieuws te vernemen. Pas waren we er of een kameraad kwam met de blijde tijding dat w e den gekwetsten "Stalenvogel" zouden gaan bezichtigen. Eindelijk belde het. We stapten op.

Bij de plaats des ongeluks gekomen zagen we den vogel met het hakenkruis op den staart, morsdood, met de schroef in de haag liggen. Zijn landingsgestel lag een weinig verder. Zijn twee vleugels staken bedroefd uit den romp alsof zij de menschen wilden laten zien waar hij gekwetst was. Mijn vliegersbloed ging aan 't werken als ik hem daar gebroken zag liggen. Ik bemerkte dat de piloot veel handigheid aan den dag had moeten leggen om den mooien vogel op den grond te krijgen. Ja dat moeten moedige piloten zijn geweest om zoo maar niet het hoofd te verliezen. Deze weide was geen geschikt landingsterrein: overal stonden hooge kanadaboomen .

Daar lag nu het deerniswekkend wrak.

De blauwe kiel zal nooit meer in de zon schitteren. Jammer!

BOOTEN E. 6 lj.

Een Duitsch Vliegtuig neergestort te Vucht.

Toen ik verleden Woensdag aan de school kwam riepen eenige jongens dat te Vucht een vliegtuig was neergevallen. Ik lachtte daarmee, maar toen de meester vertelde dat hij het gezien had, geloofde ik het ook.

Om half twee trokken wij met drie klassen naar Vucht. Het was bitter koud, de thermometer wees 4 graden; een Noordoosterwind verfde onze neuzen en wangen. Maar daar gaven wij niets om, wij hadden nog nooit een vliegtuig van kort-

bij gezien.

Na twintig minuten gaan waren wij aan de Maasstraat gekomen, sloegen rechts en daar lag de blauwe vogel. Het was een prachtige machine, maar de vleugels waren erg beschadigd en de raders af. Er stonden drie kruisen op: het hakenkruis op den staart, een rood en een zwart kruis op den romp.

Het merk was "Messerschmidt".

Het uurwerk in de kabien ging nog goed en wees een uur later dan wij hadden. Men vertelde dat er twee Duitsche officieren in zaten. Zij zijn er zonder ongelukken vanaf gekomen

Onze soldaten hadden ze geinterneerd en naar Mechelen gebracht. Wat waren wij blijde nu wij een vliegtuig gezien hadden. Met versnelden pas keerden wij naar onze warme klas terug.

Opstel A. CONINGS

Nog rond de noodlanding van de Messerschmitt te Vucht....

Dr. Jean VANWELKENHUYZEN, Direkteur v.h. Navorsings-en Studiecentrum v.d. Geschiedenis v.d. Tweede Wereldoorlog.
(na inzage v.h. boek.)

"Mijn belangstelling ervoor was groot. Uw onderzoek ter plekke heeft voor de nodige vooruitgang gezorgd. U is erin geslaagd onbekende factoren en getuigen te vinden. In dit kader zal uw werk gezaghebbend worden......

... Een man waaraan U recht laat wedervaren, is Gerard Rubens. Ook hiervoor wil ik U gelukwensen....

...Overigens heeft U gelijk het feit te benadrukken dat de noodlanding Te Vucht gebeurde.... Ik zal in elk geval in het vervolg over Vucht spreken.

HUGO CLAUS in het VERDRIET van BELGIE, door alle critici in Nederland en Vlaanderen bestempeld als zijn levenswerk, begint het tweede deel op blz. 291 als volgt:

"De tijden zijn slecht, zegt de radio, zeggen de gazetten. Nee, het verbetert er niet op, contrarie.

Een vliegmachine met twee Duitse officieren die zo lamdronken zijn dat zij de Maas aanzien voor de Rijn landt recht in de fietsen van onze 13de Divisie. De officieren krijgen muilperen tot zij ontnuchterd zijn en worden dan ondervraagd, carburelampen in hun gezicht, derde-graadsondervraging, gij liever dan ik.

Zij antwoorden beleefd, die officieren, maar in één keer springt die Duitse majoor overeind en smijt een bundeltje papieren dat hij op zijn hart droeg in de brandende kachel.

Onze Belgische commandant vliegt naar de kachel, verbrandt lelijk zijn hand, ook derde graad, maar hij kan dat Duitse papier toch uit de vlammen frommelen. Wat staat er nog te lezen op die verschoeperde bladzijden?? Dat de tweede Duitse Luchtvloot België, Holland en Noord-Frankrijk zal aanvallen, dat er parachutisten zullen landen, bruggen over de Maas bezetten etcetera, etcetera."

Tot zover deze "dichterlijke beschrijving" van Hugo Claus.

NABESCHOUWINGEN.   Twee jaar later. zomer 1988.

Een schijnbaar vergeten gebeurtenis werd te boek gesteld in meer plaatselijk, zelfs humoristisch kader, zonder daardoor afbreuk te doen aan de geschiedkundige waarde van de historische noodlanding van de Duitse Messerschmitt te Vucht.

Wat begon met het verzamelen van feiten en gegevens betreffende de noodlanding en de "betwiste" landingsplaats: Vucht of Mechelen-aan-de-Maas, of andersom, en de gevolgen ervan op nationaal en internationaal vlak, wekte na het verschijnen in boekvorm meteen een onverwachte belangstelling.

Het napluizen om de gebeurtenis zelf en de gevolgen ervan, zo waarheidsgetrouw mogelijk in woord en beeld te brengen was beslist geen sinecure. De dorpsmentaliteit en het karakter van onze Maaslandse bewoners waren daar zeker niet vreemd aan.

Op de plaats van de noodlanding trachtte ik mij voor enkele jaren aan de hand van de in mijn bezit zijnde gegevens een beeld te vormen hoe alles zich precies had voorgedaan en wat de plaatselijke inwoners er nog van wisten te vertellen. Aan een oudere inwoner van Vucht die uit het veld huiswaarts keerde vroeg ik wat hij nog van "dè aafgevalle Pruusj" wist te vertellen. In geuren en kleuren vertelde hij aan mij, de onwetende, hoe het gebeurde. In volle overtuiging wees hij naar twee populieren, "..en tössje di-j twieë kanneda's is 'r daorgevloge, en dè-n eine hèèt 'r geraak." Vermits ik op 10 januari 1940 ook de plaats bezocht kon ik mij best herinneren dat er toen grote populieren stonden. Ik maakte de man er voorzichtig opmerzaam op dat de door hem aangewezen, nog niet volgroeide populieren daar zeker nog geen 45 jaar stonden, plus dan nog eens de jaren die ze er al gestaan hadden voor 1940. Zelf zag hij toen ook wel in dat daar wel waarheid in zat .
"'t waore zoe zjus dezelfde buim, en ze stinge op di-j plaats."
Toen had hij nog werk te doen en vertrok, de betweter achter latend.

Later, na het verschijnen van het boek werd er nog heel wat "gestecheld" over de juiste plaats, hoe en waar de "vlieger" gevallen was.
"Dè is hi-j gevalle en neet dao" "Dè haw z'n twieë vleugels aaf"
"Dè haw bekans niks aan zich" "Dè waas hieël kepot" enz. enz.
De humoristische kant van de zaak samen met de nu nog bestaande vete tussen de "Stechelère" van Mechelen en de "Judde" van Vucht boeide ons ten zeerste en verschafte een rijke gesprek- en discutiestof.

Jos Ghysen kreeg lucht van de zaak en Gerard Rubens kon tijdens twee uitzendingen van "Te Bed of niet te Bed" voor het grote luisterpubliek zijn verhaal doen hoe hij de Heil-Hitlermannen ontwapende en hoe hij later in de penarie zat omdat hij een kogel in de sneeuw had laten vallen en niet meer terug vond... Voor Gerard waren de herinneringen en de plotse belangstelling na zoveel jaren een nieuwe en onverwachte belevenis. Zowel het grappige als het ernstige wekten bij hem emoties die soms ontroerend waren. Eenmaal het boek verschenen, kwamen er zoveel getuigenissen en fantastische vertellingen dat ik er ernstig ging over nadenken of die bekende geschiedschrijvers en de hogere legerofficieren er niet voor een groot gedeelte naast zaten. Natuurlijk wist de ene het beter dan de andere. Mijn eigen ouderdom in acht genomen kon ik zulke "doordravers" die het waarschijnlijk hadden "gezien van horen zeggen" al eens remmen door te vragen: "Wi-j awd bèsdich dan al?" Jaaa... maar zoals zij het zegden was het zeker waar want die en die hadden het zelf verteld.

Na de B.R.T.-uitzendingen, samen met die van de plaatselijke vrije radio's, kwam de Nederlandse Omroep Limburg, gevestigd te Maastricht, met meer uitgebreide reportages die bij het Nederlandse luisterpubliek met belangstelling en verwondering beluisterd werden. De meesten van hen wisten zelfs helemaal niets van het voorval zo vlak in de buurt, dat een beslissende rol had gespeeld bij het verloop van de Tweede Wereldoorlog. Benny Opdenacker, medewerker van Omroep Limburg, monteerde een reportage. Hij sprak met Gerard Rubens, met inwoners van Vucht, met Jean Vanwelckenhuyzen, directeur van het Studie- en Informatiecentrum van de Tweede Wereldoorlog, uiteraard met mij als auteur en met meerdere anderen. Als omkadering gebruikte hij muziek aangepast aan het tijdsbeeld waarin de gebeurtenissen zich afspeelden. Tijdens de laatste uitzending kreeg hij een telefoontje van een zeer woedende dame die hem vroeg hoe het in Godsnaam mogelijk was dat haar zo-iets werd aangedaan; echte zware Duitse oorlogsmuziek nu nog laten klinken over hun favoriete zender, effenaf schandalig. Een radioreporter kan daar wel tegen en houdt rekening met reaktie's Pro- en Contra. Een ander voorval, vlak na de uitzending was dan ernstiger. Tijdens de opnamen aan de Steen zelf, sprak Benny Opdenacker met de zoon van Engelbert Lambrichts die het verhaal deed hoe zijn vader "de zwegelkes aan dè Pruusj gaof". Hij hoorde de uitzending waarbij hij waarschijnlijk voor het eerst zijn eigen stem over de radio hoorde. De dag daarna is Lambrichts overleden.

Het resultaat van het verschijnen van het boek, de reakties en de opgewekte interesse hadden als gevolg dat wij ons verplicht zagen een derde oplage te laten verschijnen.

Op blz. 83 in dit boek wordt melding gemaakt van de aanhouding van een persoon die op de plaats van de noodlanding op een verdachte manier rondsnuffelde en door rijkswachters werd aangehouden. Slechts enkele personen waren hiervan op de hoogte en het werd ook meteen vergeten. Als bij toeval ontdekte onze voorzitter, Jan Kohlbacher, in een oud dagblad een bericht betreffende die aanhouding. Op volgende blz. vindt U het afgedrukt samen met een ander krantenbericht betreffende de voorstelling van het boek en enkele foto's.

Er zouden nog meerdere bladzijden kunnen gevuld worden met "verklaringen" van "ooggetuigen" die zelf de noodlanding hadden bijgewoond, die het eerste bij of in het vliegtuig waren enz. Deze getuigenissen worden in dit boek niet vermeld want als we al deze personen moeten geloven dan was er op het ogenblik van de noodlanding ongetwijfeld reeds een volledig ontvangstcomité ter plaatse om Reinberger en Hoenmanns te ontvangen en enkele minuten later zou een groot gedeelte van de bewoners uit de omgeving in de "Weerd" aanwezig geweest zijn.

Wie nog niet aan de "Steen" is geweest moet beslist de plaats eens bezoeken. Niet dat er zoveel te beleven is, maar in ieder geval werd er wereldgeschiedenis geschreven. Praat eens met een plaatselijke bewoner. Als het een Mechelaar is klinkt zijn verhaal misschien anders dan dat van een Vuchtenaar. Wees op uw hoede en spreek niet tegen; een Vuchtenaar laat zijn verhaal niet graag verbeteren. Is het een inwoner van Mechelen dan zal die wel proberen te "stechelen".

Met deze derde druk is voor ons de zaak "geklasseerd". Wij hebben er in ieder geval genoegen aan beleefd. (en wij hopen van U hetzelfde) ....

Eerste Duitse Adelaar viel te Vucht...

Erkenning en succes voor Flor Vanloffeld

VUCHT. – Nog voor het werk van de Eisdenaar Flor Vanloffeld in de boekhandel geraakt, is het bijna uitverkocht...

Een blijvende belangstelling van het publiek voor al hetgeen met de Tweede Wereldoorlog te maken heeft en de situering in het lokale gebeuren vormen waarschijnlijk de basis voor dit grote succes.

Voor auteur Flor Vanloffeld was dit echter van ondergeschikt belang. Als ondervoorzitter van de Geschied- en Heemkundige Kring Eisden gaat zijn zorg uit naar het behoud en de juiste weergave van de feiten rond dit gebeuren dat voor een deel van de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog verstrekkende gevolgen had.

De noodlanding van de twee Duitse officieren in hun Messerschmidt-Taifun op 10 januari 1940, wordt in alle geschiedenisboeken over de Tweede Wereldoorlog vermeld. Heelwat naoorlogse studies, in binnen- en buitenland hadden dit gebeuren, de beoordeling van de feiten en hun gevolgen, tot onderwerp. Opvallend in al deze publikaties is ongetwijfeld dat men erg onzorgvuldig met de gegevens omsprong. De plaats van de noodlanding, de betrokken personen e.d. worden ofwel verkeerd vermeld of een andere rol toebedeeld.

Het titelblad van het werk van Flor Vanloffeld dat grafisch verzorgd werd door Pollie Gregoor.

Aan de hand van de verzameling van wijlen Xavier Penders van Heemkring Vochte en van de getuigenissen van overlevenden kon Flor Vanloffeld deze reconstructie samenstellen. Hij doet dit met een uiterste nauwkeurigheid. Een werkwijze die een resultaat opleverde. Deze werkwijze leverde de auteur de felicitaties op van de heer Jean Van Welkenhuysen, directeur van het Studie- en Navorsingscentrum voor de Tweede Wereldoorlog.

Voor de plaatselijke geschiedenis, de uitgave wordt verzorgd door de Heemkundige Kringen van Vucht en Eisden, is het daarbij interessant dat de lokale gebeurtenissen rond dit feit zoveel aandacht krijgen. Randverschijnselen zoals de opstellen van kinderen die 46 jaar geleden deze noodlanding tot onderwerp van hun taak maakten of de aanhef van Hugo Claus' tweede hoofdstuk in zijn «Verdriet van België» worden net zo goed vermeld als de eerder folkloristische vete tussen Mechelen-aan-de-Maas en Vucht over de plaats van de noodlanding. Boeiend is ook het «eerherstel» aan ex-korporaal Rubens uit Wimmertingen die destijds de aanhouding van de twee Duitse officieren verrichtte, maar eerst veel later hiervoor erkend werd. Tot en met het citaat uit de memoires van Winston Churchill is werkelijk alles voorhanden dat ooit over deze gebeurtenis gepubliceerd werd.

Al deze gegevens worden daarbij letterlijk in beeld gebracht met luchtopnamen van de plaats van het gebeuren, foto's van de documenten die in het bezit waren van beide officieren, gegevens en illustraties van en over het vliegtuig, van de «verbeteringen» die destijds door Mechelaren aan de herdenkingssteen aangebracht werden e.d.

Kortom een lijvig en rijk geïllustreerd werk dat in de voorintekening voor bijna de gehele oplage zijn weg vond naar de geïnteresseerden.

VOORSTELLING MET DE KROONGETUIGE

Op zondag 11 mei om 10.30 uur wordt in zaal «Virides» te Vucht-Maasmechelen het boek voorgesteld. Met een ontvangst, door het gemeentebestuur en de beide heemkringen aangeboden, en een bezoek aan de herdenkingssteen in de Vuchter Weerd wil men de uitgifte van dit werk enige luister bijzetten. De heer Rubens, die destijds de aanhouding verrichtte, zal ter plaatse de uitleg aan de geïnteresseerden verstrekken. De intekenaars kunnen in de zaal tevens hun boek in ontvangst nemen. Deze receptie wordt opgeluisterd door het kwintet Robert Kuypers.

J.K.

DE DAG

ZATERDAG, 20 JANUARI 1940

GEMENGD NIEUWS UIT LIMBURG

De Dag 28/1/40

ASSIZENHOF VAN LIMBURG

Onder voorzitterschap van raadsheer Gustaaf Neven, van het Beroepshof van Luik, zal de zittijd van het eerste kwartaal 1940 van het Assizenhof van Limburg op 19 Februari a.s. geopend worden.

Door de mobilisatiemaatregelen kunnen sommige getuigen moeilijk bereikt worden en daarom is het mogelijk dat er voor dien datum geen enkele zaak ter rol zal ingeschreven zijn.

TONGEREN

BRAND

In de schouw van het huis Nolders, gelegen in de Treckerstraat, ontstond brand. De brandweer

OVERPELT

ONTSLAG

De heer J. Withofs is bij koninklijk besluit, op zijn verzoek, ontslagen uit zijn ambt van politiekommissaris der gemeente Overpelt.

HEUSDEN

BERICHT VOOR DE VERPLICHTE WEGGEVOERDEN

De inwoners van Eversel, Ubersel en Geenrijk, die behooren tot de verplichte weggevoerden en die familieleden tellen die door ziekte, ouderdom of gebrekkigheid gebeurlijk den vereischten weg niet te voet kunnen afleggen en dus ver-

VUCHT

DUITSCH STUDENT AANGEHOUDEN

Een Duitsch student wonende te Aken en afkomstig van Eynatten werd opgemerkt door voorbijgangers, terwijl hij rondslenterde op de plaats waar enkele dagen geleden een Duitsch vliegtuig was neergestreken.

De rijkswacht kwam ter plaatse en nam den man in hechtenis. Naar het schijnt zou de student lid zijn van het Hitlerjeugdfront van het heroverde gebied.

LOOZEN

SOLDAAT ZAKT DOOR HET IJS

Drukte in zaal "Virides" te Vucht bij het afhalen van de boeken.

Gerard Rubens verstrekt uitleg aan reporters en belangstellenden op de plaats waar hij de Duitse majoors ontwapende en arresteerde.

Inhoudstafel.

Attentie !

Door de digitalisering , en de voorwoorden zijn alle hierboven aangeduide pagina's naar boven geteld 8 pagina's verschoven .

Voorbeeld ; Pagina 80 is nu dus pagina 88 , mijn welgemeende excuses voor dit ongemak .

FOTO'S

Attentie !

Door de digitalisering , en de voorwoorden zijn alle hierboven aangeduide pagina's naar boven geteld 8 pagina's verschoven .

Voorbeeld : Pagina 75 is nu pagina 83 , mijn welgemeende excuses voor dit ongemak